

SOBAT

9e jaargang nr. 6 - December 1994

nummer 38

VOMI

VERENIGING
OUD MILITAIREN
INDIËGANGERS

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN
ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Het aantal bloemleggingen in het Verre Oosten nam opmerkelijk toe.

Bloemlegging en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen. Een annonce over deze mogelijkheid werd geplaatst in een aantal uitgaven o.a. van oud-strijders- en reünieverenigingen, in verband met het feit dat het 50 jaar geleden was dat ons Koninkrijk in de oorlog werd betrokken en de bevrijding 45 jaar geleden.

Hierdoor nam het aantal bloemleggingen ten opzichte van 1989 opmerkelijk toe.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum. Voor Hong Kong, Singapore en Ambon gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen worden verstrekt.

In Indonesië bedroeg het uitgevoerde aantal opdrachten 1439 inclusief 33 kransleggingen namens diverse verenigingen en comité's. (In 1989 bedroegen deze aantallen 926 resp. 27). Op verzoek van nabestaanden werden 936 graffoto's verstrekt (450 in 1989).

Op de Erevelden in Thailand werden 226 bloemstukjes geplaatst, inclusief 2 kransen (in 1989 bedroeg dit aantal 144).

In Hong Kong werden 2 bloemleggingen uitgevoerd.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen f 7,50, met foto f 10,-. Tevens is het nu mogelijk voor de Erevelden in Indonesië kleine kransen te bestellen voor plaatsing bij de individuele graven; kosten -16,- inclusief foto. Grote kransen van f 30,- tot f 50,- zijn bedoeld voor kranslegging bij de monumenten, door comité's en verenigingen.

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een kleine foto.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat van 18 x 24 cm. bedraagt f 15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING
Zeestraat 85, 2518 AA 's-Gravenhage
Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage
Telefoon 07 03 63 34 34 • Giro 401.000

Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962

Mauritslaan 1 - 6074 AS Melick
Telefoon 047 25 20 94

Fondsenverwerving standbeeld Generaal Spoor

Zilveren legpenning Nationaal Indië-monument 1945-1962

De Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 wil bij het herdenkingscomplex in het Roermondse stadspark Hatterm een paviljoen bouwen dat aan de 30.000 bezoekers per jaar allerhande voorzieningen kan bieden. Dat paviljoen zal de naam "Generaal Spoor-paviljoen" gaan dragen.

Bij het paviljoen zal een standbeeld van Generaal Spoor, de legendarische voormalige legercommandant in de vroegere overzeese rijksoverheid, worden neergezet. Onder andere ook om de fondsen voor het laten maken van dat standbeeld bijeen te krijgen is een zilveren legpenning van de Stichting Nationaal Indië-monument aangemaakt. Die wordt door de stichting voor f 100,- per stuk aan de man gebracht. In die prijs is een bijdrage voor het Generaal Spoor-standbeeld begrepen en een bedrag voor de instandhouding van het Nationaal Indië-monument 1945-1962.

Bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 worden ongeveer 5900 militairen van het koninkrijk herdacht die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige Nederlands Oost-Indië en op Nieuw-Guinea van het vaderland bij krijgsovervallen het leven verloren. Tot het complex behoren een obelisk met fontein- en trappenstelsel, een aantal eretafels waarop 112 onderdelen van de vroegere krijgsmacht al een eigen herdenkingsplaqueet hebben neergelegd en 18 grote roestvrij stalen zuilen waarin de namen van de ongeveer 5900 gesneuvelde militairen zijn gegraveerd. De jaarlijkse Nationale Dodenherdenking werd op 7 september 1992 door 12.000 mensen bijgewoond.

De penning wordt door atelier RE-Diamant in Roermond vervaardigd in gietwerk van het 'ocrato' zilvergehalte (325/1000). Dat zilvergehalte wordt gegarandeerd door een rijkskeurmerk van de Waarborg. De penning heeft een diameter van 35 mm en een gewicht van ± 19 gram.

De voorzijde van de penning draagt de symbolen uit de top van de obelisk met het randschrift 'Nationaal Indië-monument 1945-1962'. De keerzijde draagt het opschrift 'Palmas Qui Meruit Ferat' (de erepalm is voor hen die hem verdiend hebben). Dat is het opschrift dat ook op een paneel bij het Roermondse monument is aangebracht.

De legpenning kan worden besteld bij de Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962, Mauritslaan 1, 6074 AS Melick. De betaling kan geschieden door insluiting van een girocheque of girobetaalkaart van f 100,- over te maken op rekening 17.41.74.039 van de Rabobank Roermond of op rekening 13.41.74 van de Postbank.

SOBAT

Officieel orgaan van de

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

Raad van Advies

- voorzitter:** M.M. Bekker, res. luitenant-kolonel der artillerie b.d.
leden: R. Boekholt, brigade-generaal der fuseliers b.d.
H. Boschma, oud burgemeester
W. Epke, Ridder MWO, brigade-generaal b.d.
S.A. Lagré, Ridder MWO, majoor b.d.
H.A.M. Brouwers, luitenant-kolonel der infanterie Staf Inspecteur Generaal der Krijgsmacht
P.H. de Vries, kolonel der cavalerie, Chef Staf de Divisie "7 december"
erelieden: J.W.J. in den Berken
mevr. J. Zantinge-Edens

Algemeen Bestuur

- voorzitter:** J. Dijkema
2e voorzitter: drs T. Lentz
secretaris: G. Detsman, Broegras 68
3058 PB Rotterdam, tel. 0104206138
penningmeester:
D. Meenen, Lijsteleens 12
3055 CH Rotterdam, tel. 0104188239
postbusnummer 42.39.398
banknummer 45.85.91.300 t.n.v.
Vereniging Oud Militairen
Indiëgangers
Rotterdam
**alg. adjunct-
leden:** C.L.W. van Healen
N. den Hollander
Victor C. Bridié

Ledenadministratie

N. den Hollander
Sohanusstraat 210, 5345 LG Oss,
tel. 0412025109

Sociale Commissie

- voorzitter:** Victor C. Bridié
Van Nijzenrodestraat 117,
2587 RL Den Haag, tel. 0703280532

Redactiecommissie

- eindredacteur:** L.C. Zéguera, Ailbertuslaan 76,
6481 TC Kerkrade, Tel. 045-454013
 leden: R. Grit, Balloo 90, 9458 TD Balloo,
Tel. 05924-1361
J. Zwaan, Lijstje 45, 1034 KN
Amsterdam, Tel. 020-6319151

Boeken ter recensie zenden aan:

J. Zwaan
Lijstje 45
1034 KN Amsterdam

Filmdienst

J. de Wit, Molensbrink 60
2553 GR Den Haag
tel. 0703677822

Correspondentie

- opgave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden e.a. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort zie secretariaatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".
- zaken VOMI-Nederland betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgaaf van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de zienswijze van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

Druk: Hoken van Haringen Drukkers B.V. Den Haag

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideale, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indiëgangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost-Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea en/of aangrenzende zeegebieden, almede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwezenlijken los van elke partijpolitieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost-Indië/Indonesië in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Bridié
Van Nijzenrodestraat 117
2587 RL Den Haag
tel. 0703280532

Vice voorzitter

Joop Vrolijk
Geserenal Spoorlaan 709
2285 JT Rijswijk (ZH)
tel. 0703943048

Notulente

Ida Zantinge-Edens
Van Sandtlootstraat 31
7711 HW Nieuw-Weesse
tel. 032961281

DISTRICTCOÖRDINATOREN

Noord Nederland

Ben C.H. Habich
Boerckerweg 10
9365 TJ Niebert
tel. 05 94 54 95 03

Oost Nederland

Joring Balkoor
Schoolstraat 25
7471 WS Goor
tel. 05 47 07 11 55

Midden Nederland

Henk J. Riemsdijk
Vuurdooenstraat 268
8171 XH Woassem
tel. 05 80 80 31 82

West Nederland

Cornel Ph. van Buuren
Prinses Beatrixlaan 332
2273 XK Voorburg
tel. 07 03 86 07 77

Zuid Nederland

Gerard H.L. Offeman
Tolbergcentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01 65 03 63 43

COMMISSARISSEN

Groningen

vacant

Overijssel

Jan Timmer
Valeriusstraat 28
7604 CP Almelo
tel. 05 46 81 94 36

Drenthe

Ben C.H. Habich
Boerckerweg 10
9365 TJ Niebert
tel. 05 49 54 95 03

Zuid-Holland Noord

Bob Verbeek
Beatrixlaan 10
2751 XC Moerkerpelle
tel. 01 79 31 6 37

Friesland

Hans N. Bloem
Gerben Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 051 42 21 07

Rivierland

Geurt W. Soetekouw
Geeststraat 26
6617 CH Bergambon
tel. 089 73 19 86

Veluwe

Henk J. Riemsdijk
Vuurdooenstraat 268
8171 XH Woassem
tel. 05 78 87 31 82

Noord-Holland

Henk J. Hamman
Egelantierlaan 26
2015 RJ Haarlem
tel. 023 24 00 10

Flevoland

Frits H.A.M. Franzen
Oevesgriend 13
1198 AE Almere
tel. 036 51 31 89 72

Zuid-Holland Zuid

Joop H. van Beugel
Rotterdamseweg 187 d
3132 AG Zwijndrecht
tel. 07 8 12 67 32

Zeeland

Werner Elsveld
Calaisstraat 12
4533 KW Terneuzen
tel. 011 50 14 11

Noord-Brabant West

Gerard H.L. Offeman
Tolbergcentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 016 50 3 63 43

Utrecht's Gooi

Wim L. Esholten
Comeniuslaan 99
3706 KD Zeist
tel. 034 04 5 68 38

Noord-Brabant Oost

Aadriaan P. Poonstege
Theobeeckstraat 101
5349 SM Oss
tel. 041 20 73 35 15

Limburg

Harry L.A. Dols
Heerlaanweg 48
6132 CL Sittard
tel. 046 52 13 16

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

Leen van Eljk
Oost Knaalweg 12
2461 EP Ter Aar
tel. 017 22 27 05

Assistent beheerder

Tjibbe J. Goosma
A. van Heusdonckstr. 15
2461 VJ Ter Aar
tel. 017 22 24 52

Propaganda Fonds

Jac. M. Holwijn
De Goede Hoop 13
3025 AP Hazendam
tel. 023 25 30 58

overgenomen bij

verlichting
verzoeken
platform

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

- ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Arnhem onder letter en nummer V 123191 -

Jaarcontributie minimaal f 30,00
inclusief 6x per jaar "Sobat"

nummer 38 - 9e jaargang nr. 6
December 1994

In het spoor van "onze" legercommandant

Het opschrift boven dit verhaal is niet toevallig. Het is ingegeven door een opmerking van onze vriend Lapré waarin hij zijn wantrouwen uitsprak jegens de titel van het boek (proefschrift) van Mevr. Petra Groen ("Marsroutes en dwaalsporen"). Hij dacht namelijk dat het in deze titel opgenomen begrip "dwaalsporen" bewust of onbewust een associatie met de naam van de legercommandant moest voorstellen.

Nu ben ik van professioneel geen historicus. Maar voordat iemand nagaat wat voor een opleiding ik dan wel heb gehad wil ik U dat wel vertellen. Op mijn doctorale bul staat in mooi latijn dat ik geëxamineerd ben in de volgende vakken:

Primo loco: in oeconomia generali (algemene economie);
Secundo loco: in oeconomia negotiali (bedrijfseconomie);
Tertio loco: in historia sociale et oeconomica (sociale en economische geschiedenis);
Quarto loco: in iure civili et mercatorio (burgerlijk en handelsrecht).

Zo nu is weer een stukje van mijn doopceel gelicht en weet U welke opleiding ik heb gevolgd. Ik word dus geacht enige kennis van en belangstelling in geschiedenis en ook in recht te hebben. En mochten de historici onder de lezers willen weten bij wie ik mijn historische kennis heb opgedaan dan is

dat Prof. Dr. B.H. Slicher van Bath (die ik zeer heb geacht). Zou men nog willen weten tot welke historici ik mij het meest aangetrokken voelde dan zijn dat J. Huizinga en J. Burckhardt. Namen die historici niet onbekend zullen zijn.

Maar alvorens ik op de geschiedschrijving over onze Indië-periode zou willen ingaan wilde ik een paar belangrijke meer algemene zaken aan de orde stellen.

Een gezichtspunt of een standpunt

Ik maak dit onderscheid omdat elke gebeurtenis vanuit verschillende gezichtspunten kan worden bekeken. Een standpunt daarentegen laat deze mogelijkheden buiten beschouwing en houdt vast aan slechts één gezichtspunt (het eigen).

Mevr. Groen heb ik ontmoet tijdens een radiouitzending van AVRO's Radiojournaal. Er waren drie mensen uitgenodigd t.w. één die de rechtmatigheid van ons verblijf in Indië bestreed, één die dat verblijf verdedigde (mijn persoon) en Mevr. Groen als historica.

Zij had toen net dat boek gepubliceerd. Wat mij opviel was dat Mevr. Groen voordat de uitzending begon (die was "live") een paar maal uitdrukkelijk stelde dat zij "een wetenschapper" was. De nadruk waarmee dat gebeurde verwonderde mij. Aan de ene kant

kon het namelijk een benadrukken zijn van haar streven om objectief te zijn ("Wertfrei" zoals dat met een mooie wetenschappelijke Duitse term heet), dan wel een "angst" hererzijds om een keuze te moeten maken tussen "voor" of "tegen".

Door het laatste te doen zou zij zich kwetsbaar opstellen en ik kreeg de indruk dat zij daarvoor beducht was. Maar laten we aannemen dat zij alleen maar aangaf als "wetenschapper" geen waardeoordeel te willen geven. Op die stelling hererzijds wilde ik in dit verhaal ingaan.

Daartoe eerst een paar "stijlpaden".

De Duitse schrijver Siegfried Lenz (geboren 1926) deed in 1963 een roman het licht zien met als titel "Stadtgespräch".

In dat boek verhaalt hij hoe een verzetsgroep een aanval doet op een Duitse colonne.

NB. Gelet op de sfeer die hij oproept heb ik het gevoel dat het zich in Noorwegen zou hebben kunnen afspelen.

De Duitsers lijdten bij deze aanval verliezen en de Duitse commandant, die weet wie de leider van de verzetsgroep is, maakt dan bekend dat die leider zich moet melden ("er soll sich stellen") anders zullen er tien vooraanstaande burgers van het bijzijnde

Foto omslag: Monument Gen. Spoor bij het Indië-monument te Roermond

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór 11 jan. a.s. aan: Zie onder rubriek: VAN DE REDACTIE. S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve of twee regels afstand.

stadje als gijzelaars worden gefusilleerd.

De leider van de verzetsgroep geeft zich niet aan en de gijzelaars worden geëxecuteerd.

Als de Duitsers de oorlog hebben verloren komt de verzetsgroep uit de bergen terug en zij worden als helden binnengehaald.

De leider kan zijn draai na de oorlog echter niet vinden en raakt aan de drank.

De ontwikkeling gaat dan snel. Hij krijgt een slechte naam. Bij elke jaarlijkse dodenherdenking worden de gefusilleerden een beetje heiliger en de consequentie van deze ontwikkeling is dat de bevolking een keuze gaat maken. Overigens een volkomen irrelevante keuze, maar ze wordt gemaakt.

- Als die nietsnut zich gemeld zou hebben zouden die goede en belangrijke burgers nog in leven zijn en zich dienstbaar hebben kunnen maken ten behoeve van de gemeenschap -.

De held wordt aldus getransformeerd in een lakaard.

Dit thema is niet zo vreemd.

Een tijdje geleden was ik op een verjaardagsfeestje en toen het gesprek op de oorlog terecht kwam (hoe kan het anders) maakte een van de aanwezigen (een al wat oudere heer) de snerende opmerking dat hij geen enkel respect had voor de onderduikers, want door hun daad brachten zij alleen maar andere mensen in gevaar.

Nog niet zo lang geleden was er een Franse film voor de televisie, eveneens handelende over het verzet in de oorlog.

Een paar jonge "marquisards" toonden hun bravoure door een paar Duitse officieren te liquideren. De Duitse wraak was verschrikkelijk. Een heel dorp werd met de grond gelijk gemaakt.

NB. Lidice, Oradour en ook Putten zijn namen die in dit verband voor zichzelf spreken.

In de film werd het dilemma verder uitgewerkt door middel van een discussie of de "schuld" van de dood van zavelen lag bij de jonge marquisards dan wel bij de Duitsers.

Persoonlijk ben ik blij dat deze discussie nimmer over Putten is gevoerd.

Het is mijn overtuiging dat onderduiken een zaak was, niet alleen van de onderduikers, maar ook van de herbergenden. Het was een gemeenschappelijke daad van verzet en niet een enkelvoudige.

Evenzeer dient men er van uit te gaan dat, indien men bevreesd is voor mogelijke represailles, men nimmer in het verzet moet gaan.

En dat weer heeft te maken met de vraag of een volk geestelijke weerbaarheid moet tonen of niet. De te brengen offers ten spijt.

De "geschiedenis" als wetenschap

Hierboven heb ik reeds aangeduid dat Mevr. Groen nadrukkelijk aangaf een "wetenschapper" te zijn. Deze uitspraak is direct betrokken bij de vraag naar de objectiviteit van de geschiedenis als wetenschap.

Met de discussie over die objectiviteit is onverbreekelijk de naam verbonden van een zeer grote historicus t.w. Leopold von Ranke (1795-1886). Hij bevestigde namelijk dat slechts historische verschijnselen dienden te spreken en dat met eliminatie van elke invloed van de eigen persoon.

Van hem is de uitspraak "Geschichte ist so wie es wirklich gewesen ist". Nu is er een Engelse gezegde dat luidt: "Feelings are facts".

Het zal derhalve uitermate moeilijk zijn om ook het denken en voelen dat achter bepaalde verschijnselen schuil gaat te kennen en te "waarden" en daarbij objectief te zijn.

Van onze beroemde historicus Huizinga is de stelling afkomstig dat "de helft van de historische arbeid dient te bestaan uit het vermijden van anachronismen".

NB. Anachronismen zijn voorstellingen van gebeurtenissen die niet in overeenstemming zijn met de tijdgeest waarin deze gebeurtenissen zich afspeelden.

Daar de historicus te maken heeft met institutionele, kerkelijke, juridische, economische en sociale (sociologische) verschijnselen is ook enige kennis van deze wetenschapsgebieden onontbeerlijk.

Het is weer Huizinga geweest die opgemerkt heeft dat de geschiedwetenschap als de onzelfstandigste van al-

le wetenschappen moet worden gezien.

De discussies over de objectiviteit hebben er ook toe geleid dat er scholen zijn ontstaan die een kwantitatieve benadering van de geschiedenis voorstonden. (De "Annales"). Zelf heb ik in mijn studententijd daar nog aan "geroken" door het "turven" van de belastingbedragen uit de oude belastingcoherien van de grietenijen in Friesland.

Maar ook bij deze benadering zullen de resultaten van dergelijke statistische uitwerkingen/analyses weer te maken krijgen met de interpretatie van de uitkomsten. En daar sluip ook weer die subjectiviteit naar binnen.

NB. Grietenijen zijn onderdelen van een gouw. Stelt U ze nu maar gelijk met gemeenten.

Prof. Dr. P.J. Bouman schreef in 1973 dat bekende Nederlandse historici als Huizinga, Romein en Presser altijd hebben beoogd:

- verklarend en beeldend over het verleden te schrijven, zó dat ook de "general reader" (de gewone lezer) er eigen ervaringen aan kan toetsen. Een vorm dus waarin "een cultuur zich rekenschap geeft van haar verleden" (Huizinga) -.

De vraag waar ik nu mee worstel is of de "historici" Dr. L. de Jong en Mevr. Dr. P. Groen in hun geschriften hebben voldaan aan dat criterium. Kunnen wij Indië-veteranen onze eigen ervaringen toetsen aan het geschrevene over ons en kunnen wij ons daarin terugvinden.

"Revolutie der eenzamen"

De socioloog Prof. Dr. P.J. Bouman, die een historicus was van huis uit, schreef in 1953 een boek met bovenstaande titel. Hij diende dit boek aan als een "andere wijze van geschiedschrijving".

In een literair proza beschreef hij in dat boek namelijk bepaalde gebeurtenissen die hij "geschiedkundige knooppunten" noemde.

In een discussie die enkele studenten bij hem thuis met hem over deze wijze van benaderen hadden, heb ik hem gezegd dat hij zich bij de keuze van de beschreven knooppunten te zeer "subjectief" had laten leiden door zijn opvatting dat de mensheid

m.n. in West-Europa op weg was naar een nihilistische cultuur.

Ik heb daar toen aan toegevoegd dat hij beter een essay over het nihilisme had kunnen schrijven.

Niettemin is het een zeer lezenswaardig boek en was (ben) ik het in grote lijnen wel met zijn pessimistische kijk op de ontwikkeling eens.

Toch was ook zijn benadering niet zo nieuw. Er waren namelijk vóór hem wel fotoboeken met historische beelden uitgegeven die in wezen dezelfde tendentie hadden. Ook daarin was de keuze van de foto's een zeer subjectieve en vaak bedoeld als een bewijsvoering voor een bepaalde opvatting. Voor een "historisch" werk was, in mijn ogen, dat boek echter te weinig "wertfrei".

Dit als een voorbeeld hoe moeilijk het is om echt "geschiedenis" te bedrijven.

"Marsroutes en dwaalsporen"

Zoals boven reeds aangegeven is dit de titel van het proefschrift van Mevr. P.M.H. Groen. Zij is werkzaam bij de Sectie Militaire Geschiedenis van de Landmacht-staf. Haar proefschrift is in boekvorm verschenen en zij heeft daarvoor een prijs gekregen.

Uiteindelijk leverde dit werk haar zelfs een "bijzonder hooglerarschap" op.

En het gaat er op lijken dat dit boek als het standaardwerk zal worden beschouwd als het gaat om ons verblijf in Indië.

Of wij daar blij mee moeten zijn is maar zeer de vraag.

Jaap Zwaan heeft in een "Sobat" (al weer enige tijd geleden) een recensie over dit boek geschreven. Hij was daarin nogal kritisch maar was desalniettemin van oordeel dat het "een zeer lezenswaardig boek" was. Mede op grond van zijn oordeel heb ik het boek aangeschaft en (uiteraard) gelezen.

Nu is het boek zeer zeker alleszins de moeite van het lezen waard.

Niettemin heb ik het na lezing geërgerd ter zijde gelegd. Dat had te maken met het feit dat ik (zoals hierboven betoogd) heb geprobeerd mijzelf er in terug te vinden en dat niet kon.

Hoewel Mevr. Groen als historica zich zonder enige twijfel moeite geeft zo veel mogelijk objectief of "wertfrei" te zijn heb ik sterk het gevoel gekregen

dat haar conclusies samenhangen met bij haar levende "vooroordelen". Nu is het natuurlijk evenzeer een vraag of ik als "soldaat brenschutter" een voldoende inzicht kan hebben gehad in hetgeen zich in de jaren 1945 en daarna heeft afgespeeld en of ik zelf niet te zeer behept ben met vooroordelen.

Aan de andere kant heeft natuurlijk ook een "soldaat brenschutter" bepaalde ideeën over die tijd. Immers het was voor hem een tijd waarin hij deelhebber was aan die geschiedenis.

Niet te ontkennen is dat het boek voor mij uitermate waardevol was omdat er veel zaken in zijn beschreven die zich op een plan voltrokken waar ik geen weet van had of kon hebben.

Maar laat ik beginnen met iets zeer controversieels dat mij persoonlijk aangaat en raakt.

Een Duitse schrijfster die jarenlang in de DDR gevangen heeft gezeten (Frau Fischer) zei omlangs voor de televisie, toen haar mening over de gebeurtenissen in haar leven ter sprake kwamen:

"Ach, wissen Sie, Idealisten sind nun einmal Spinner". Die uitspraak zal op mij ook wel van toepassing zijn.

Niettemin erger ik mij aan de uitdrukkingen dat wij "een koloniale oorlog voerden", dat wij een "heroveringsoorlog voerden" of dat wij "ons koloniaal gezag wilden herstellen". Deze uitdrukkingen komen bij herhaling in genoemd boek voor.

Mevr. Groen staat daarin echter niet alleen. In het blad van de "Wapenbroeders" van april van dit jaar schrijft Drs. J.W. van Neden o.m.: "Kolonien waren wingewesten en die opvatting zou in felte stand houden tot de jaren 1945-1950. De codenaam voor de eerste Politionele actie in 1947 was veelbetekenend 'Operatie Product'."

In een brief die ik van een VOMI-lid ontving staat dat hij pas later tot de ontdekking kwam dat wij alleen maar de economische belangen van Unilever en Philips hadden gediend.

Het doet mij denken aan de uitspraak van de Duitse dichter Goethe "Ich müsste keine Schiffahrt kennen: Krieg, Handel und Piraterie, Dreieinig sind sie, nicht zu trennen. (Faust 2.)

De "Spinner", die ik toen (en mis-

schien ook nu nog) was, voerde die oorlogen niet, beschouwde de "overzeese gebiedsdelen" niet als "wingewesten".

Die "Spinner" wilden alleen maar meehelpen genoemde gebiedsdelen te bevrijden van een wreedaardige onderdrukker en is daarom een "oorlogsvrijwilliger" geworden.

Ik voel mij beledigd door dit achterhaalde woordgebruik. Het is voor mij persoonlijk even denigrerend als voor Brabant en Limburg in deze tijd het woord "generaliteitslanden" te gebruiken.

Voor mij was Indië een deel van het koninkrijk dat steun en hulp van ons, als landgenoten, nodig had.

Niks koloniale oorlog, niks heroveringsoorlog, niks wingewesten. Voor mij betekende het codewoord "product" dan ook niet anders dan dat het tijd werd met verwoestingen en verschroeiende aarde te stoppen en de gewone man weer rust en een toekomst te geven m.a.w. eindelijk eens te beginnen met de wederopbouw.

En voor wat betreft hun vrijheid. In voorgaande artikelen heb ik reeds aangegeven dat ik, als we het begrip "dékolonisatie" dan toch willen hanteren, hieraan een aantal voorwaarden verbond.

De eerste van deze voorwaarden was dat Japan niet zou mogen claimen Indië van het Nederlandse juk te hebben bevrijd.

(Dit wordt overigens op dit moment door een Japanse minister wel gedaan.)

Een status quo ante bellum als onderdeel van een "unconditional surrender" van Japan was voor mij bijna een vanzelfsprekendheid.

Er is wel eens gezegd dat aan de staat Indonesië een "vitium origines" kleeft m.a.w. het is een revolutiekind. Voor mij was dan ook een andere voorwaarde dat er geen revolutionaire afscheiding zou mogen plaats vinden omdat elke revolutie zijn eigen kinderen verslindt.

Vanuit mijn toenmalige achtergronden was ik van een dergelijke afscheiding dan ook een tegenstander. Niet van de onafhankelijkheid als zodanig maar van de "wijze waarop". Ik voel mij derhalve beledigd als men mijn bedoelingen in het ordinaire daglicht plaatst van "hebberige winzucht".

Al ben ik dan maar een "Spinner", ook mijn overtuiging was een deel van die geschiedenis. En ik was bevestigd niet de enige die zo dacht. Bovendien had ik zorgen dat een plotselinge onafhankelijkheid gepaard zou kunnen gaan met een strijd om de hegemonie tussen de vele etnische groeperingen. En wat dat betekent zien we rondom ons in vele "vrij" geworden gebieden. Evenzeer vind ik het ergerlijk als de politieke partijen in Nederland die voorop stonden om "het onderdrukte volk van Indonesië" de vrijheid te geven (en tegelijk daarmee een bijkans militaire dictatuur in het leven riep), thans voorop staan om het vrij geworden land te bevoogden wegens het niet nakomen van de "mensenrechten".

Tot zover mijn persoonlijke beleving van die tijd.

Mijn opvattingen over die door ons beleefde geschiedenis verschillen daarom nogal van die van Mevr. Groen.

Nu zou het veel te ver voeren om het gehele boek van Mevr. Groen aan een nadere analyse te onderwerpen.

Ik wil mij daarom beperken tot een paar door haar getrokken conclusies die in mijn ogen meer dan discutabel zijn.

A.
Volgens Prof. Hutzinger dient een historicus althans enige kennis te bezitten van andere wetenschapsgebieden. Een van die gebieden is toch wel de economie. Nu dient elke economiestudent die zich ook maar enigszins met de methodologie van die wetenschap heeft beziggehouden, te weten dat het gaat om het spanningsveld dat bestaat tussen de behoeften van de mens en de middelen tot bevrediging van die behoeften. De behoeften zijn vele en de middelen zijn schaars en nu gaat het er om dat spanningsveld zo klein mogelijk te doen zijn. Met dat fundamentele uitgangspunt had de legerleiding te maken. De middelen waren schaars en het doel was reusachtig. Nu is het in de militaire hiërarchie normaal, althans in de ogen van de soldaat-brenschutter, dat de commandant teneinde dat spanningsveld zo klein mogelijk te maken, zich door zijn

ondercommandanten laat adviseren. Na alle meningen te hebben aangehoord (veelal met de wetenschap dat "zoveel hoofden zoveel zinnen" daarbij een rol speelt) zal de commandant een beslissing moeten nemen. Dat heeft Eisenhower gedaan m.b.t. D-day en Montgomery m.b.t. Marketgarden. Het gaat niet aan die adviezen of deliberaties zo men wil breed uit te meten als controverses en meningsverschillen. Het is in mijn ogen een normaal besluitvormingsproces en het gaat daarom ook niet aan achteraf hieraan een kwalificatie t.a.v. personen te verbinden.

Die indruk bleef bij mij wel achter na lezing van het boek van Mevr. Groen.

B.

Op blz. 75 van haar boek luidt de laatste zin: "Twee positionele acties later zou blijken wie de tegenstander op de juiste waarde had geschat." Deze zinsnede slaat op de tegenstelling die er was in de opvattingen van Schilling tegenover die van Spoor. Ik heb fundamentele bezwaren tegen dergelijke constatering omdat het tijdsverloop hier buiten beschouwing wordt gelaten. Zij trekt conclusies uitgaande van een "timeless instantaneous". De situatie was in 1945 wezenlijk anders dan in 1949. In 1949 was de mogelijkheid voor de republiek veel gunstiger om een guerilla te voeren dan voordien. Maar ook in die situatie moet ik bekennen dat ik het geensdeels eens kan zijn met de opvattingen van de Atjeh-deskundige Schilling. Hieronder zal ik aangeven waarom niet.

C.

Op blz. 113 wordt door haar gezegd: "Het lijkt geenszins uitgesloten dat Spoor en met hem vele anderen, het voor onmogelijk hielden, dat de Indonesische militaire organisatie die zich verzette tegen het herstel van orde en welvaart onder beproefde Nederlandse leiding, zoveel steun onder de bevolking genoot dat zij een guerilla zou kunnen voeren en volhouden." Met deze uitspraak kan ik het volledig eens zijn. Ook ik was een van die velen die zo dachten. Over het waarom gaat het volgende.

D.

Op de blz. 290/291 wordt gesteld dat

"De Nederlandse strategie was te weinig toegesneden op de guerilla-plannen van de tegenstander. Er was sprake van een asymmetrische (asymmetrisch TL) strategie: Nederland zocht zijn heil in een snelle vernietigingsstrategie, de Republiek in een uitputtingsstrategie. Aan deze asymmetrische Nederlandse strategie lag zowel overschatting van de eigen militaire vermogens als de onderschatting van de vermogens, mogelijkheden en bereidheid van de tegenstander tot een guerilla ten grondslag. Die onderschatting van de tegenstander hing zoals hiervoor werd betoogd, samen met het beeld dat de Nederlandse-Indische legerleiding, en zij niet alleen, zich had gevormd van de politieke en militaire krachten achter de Republiek, een beeld dat zijn wortels had in het Nederlandse koloniale militaire verleden."

Voor de oorlogsvrijwilliger die er van de aanvang af aan is bij geweest is dit geen conclusie maar een kwalijk vooroordeel.

Ik voor mij stond en sta nog steeds geheel achter de speerpuntenstrategie die door Spoor werd nagestreefd. Mijn grote bezwaar tegen de boven-geschetste wijze van stellen is dat hier alleen maar gekeken is naar bepaalde militaire aspecten. Gelet op de beperkte middelen die ons ten dienste stonden was het een eerste vereiste "het gezag" te herstellen. Niet in de zin van een militaire aanwezigheid op zo veel mogelijk plaatsen maar als uiterlijk symbool van de aanwezigheid van "het gezag".

De uitzonderlijke situatie waarin wij verkeerden vroeg om een overname van het gezag van de Japanners en dat kon het beste geschieden door een bezetting van de grote steden op Java als symbool van het opnieuw gevestigde gezag. Vanuit die gezagscentra zou de wederopbouw kunnen beginnen gepaard gaande met een bestrijding van de opstandige elementen (met behulp van de bevolking die ons naar eigen ervaring goed gezind was). De nadruk alleen maar op gevechtshandelingen leggen is naar mijn overtuiging een volkomen eenzijdige benadering.

Wij zijn in een hoek gedrukt omdat

ons door de buitenlandse en de binnenlandse politieke leiders niet de gelegenheid werd gegeven om gestalte te geven aan die symbolen van "het gezag".

Dit vacuüm werd pas veel later en slechts ten dele door de Republiek opgevuld en zij kreeg alleen daardoor ook meer steun van de bevolking.

Pas toen kwam de guerilla op gang en werd de situatie voor ons slechter. Toen zijn ook de meeste Nederlandse militairen geneueveld.

Tijdens en direct na de eerste Politie Actie had ik nog het gevoel dat het doel kon worden verwezenlijkt.

De politieke druk na de actie deed mij tot de overtuiging komen dat de situatie niet meer ten goede zou keren.

Het was na die constatering dat ik

begin 1948 beeloot daar niet te blijven en naar Nederland terug te keren en mij te laten demobiliseren.

Teleurgesteld omdat mij niet de gelegenheid was gegeven in Indië mee te werken aan de bevrijding en de wederopbouw.

Teleurgesteld ook omdat nadien onze inzet steeds maar weer werd onderuitgehaald vanuit een gedachten-gang die bepaald werd door een voor mij persoonlijk reeds lang achterhaalde anti-koloniale houding.

En tot slot wil ik niet nalaten te constateren dat de soldaat van toen nog steeds staat achter de opvatting van zijn toenmalige legercommandant.

Het boek van Mevr. Groen ademt een geest alsof de legerleiding i.e. generaal Spoor de schuld in de schoenen kan worden geschoven voor het feit dat de doeleinden niet zijn bereikt.

Het zijn zijn "dwaalsporen" geweest die volgens haar de gang van zaken negatief hebben beïnvloed.

Ik meen met bovenstaande de gevoelens van de soldaten te hebben vertolkt die volledig achter "hun" generaal zijn blijven staan.

Spoor en zijn mannen hebben de kans niet gekregen "het gezag", in eerste aanleg als "symbool", te herstellen. Daar ligt volgens die soldaten de essentie van het niet hebben kunnen verwezenlijken van het gestelde doel.

Tenslotte blijft na deze constatering de vraag, wie of welk doel Mevr. Groen heeft willen dienen met deze, in mijn ogen, vooringenomen voorstelling van zaken.

T. Lentz

HERDENKING VAN EEN ONVERWERKT VERLEDEN

ZOEK VAN MIJN PAKE (Fries voor grootvader) AANWEZIG BIJ DE HERDENKING VAN DE FRIESE GEVALLENEN IN NEDERLANDS-INDIË. DE GEBEURTENIS VOND PLAATS BIJ HET INDIËMONUMENT IN HET RENGERSPARK TE LEEUWARDEN

Toen ik met de trein van Groningen naar Friesland reisde om de herdenking van de Friese slachtoffers in voormalig Nederlands-Indië te bezoeken, had ik uiteenlopende verwachtingen. In de eerste instantie vergeleek ik deze herdenking met de herdenking van de gevallen in de Tweede Wereldoorlog. Een plechtigheid die ik jaarlijks bezoek. Angst voor herhaling van het destijds gebeurde en een misschien wel plichtmatig idee van fatsoen drijven mij om ieder jaar op 4 mei weer te gaan. Op weg naar Leeuwarden besepte ik dat deze herdenking voor mij toch een andere betekenis zou hebben. Hoe triest de gebeurtenissen in Nederlands Indië toen ook zijn geweest, angst voor een herhaling heb ik hierbij niet.

Het koloniale tijdperk ligt achter ons. Daarnaast was ik er mij van bewust dat ik ook niet slechts uit een soort van fatsoen de herdenking zou bezoeken: Er was meer. Hier werden mensen herdacht die het slachtoffer waren van gebeurtenissen uit een in Nederland nog steeds niet verwerkt verleden. Ik had het idee dat ik door het bezoeken van deze herdenking een bijdrage, hoe bescheiden dan ook, kon leveren aan het verwerken van dit deel uit de Nederlandse geschiedenis. Een gevoel dat ik nooit had gehad bij een herdenking van de Tweede Wereldoorlog.

REKENSCHAP

Als student geschiedenis in Groningen werd je bijkans doodgegooid met de bekende historicus Johan Huizinga. Aan zijn, internationaal vermaarde, definitie van wat geschiedenis en historisch besef is, moest ik denken toen ik mij afvroeg hoe ik de herdenking in het Rengerspark moest zien. Huizinga stelde dat geschiedenis de geestelijke vorm is waarin een cultuur zich re-

kenschap geeft van haar verleden. Aan de hand van deze definitie kon ik verklaren waarom deze herdenking toch zo anders was dan al die herdenkingen van de Tweede Wereldoorlog. Rekenschap geven betekent verantwoord. Zo makkelijk als in de naoorlogse samenleving de Nederlandse rol in de oorlog kon worden verantwoord (goed en fout zijn daar altijd glashelder gedefinieerd), zo moeizaam werd en wordt met de gebeurtenissen tussen 1945 en 1949 in Nederlands-Indië omgesprongen. Hierdoor is de aandacht in de vaderlandse geschiedenis voor deze periode altijd summier geweest en heeft van een fatsoenlijke herdenking van de Nederlandse soldaten die daar het leven lieten nooit sprake kunnen zijn. In Leeuwarden besepte ik maar al te goed dat deze herdenking wel hard nodig was, maar tegelijkertijd besepte ik ook dat het ontbreken ervan in het verleden niet meer te herstellen is. Nederland heeft zich na de oorlog geen rekenschap kunnen geven van het gebeurde in Nederlands-Indië. In de Indië-veteranen hebben ze nooit

de erkenning kunnen krijgen die ze verdienen. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat de m.i. terecht twijfels over de wenselijkheid van het Nederlandse optreden destijds, leiden tot het vergeten van het feit dat deze mensen in opdracht en goedkeuring van de hele samenleving (m.u.v. de Communistische Partij Nederland) hun werk hebben gedaan. Net zo min als valt te verwijten dat zij dachten goed werk te doen, wat overigens in de meeste gevallen ook daadwerkelijk zo was.

DE HERDENKING

De herdenkingsplechtigheid was bescheiden en gevarieerd en maakte op mij een gepaste indruk. Er werd stil gestaan bij de gevallen, bij het thuisfront en bij het ontbreken van erkenning bij de thuiskomst. Belangrijk vond ik dat er aandacht werd geschonken aan de, vaak vergeten, goede dingen die de Nederlandse troepen in Indië verricht hebben, zoals het verlenen van medische zorg aan de geteisterde bevolking. Het fraaie Indië-monument, waarin de namen van de Friese gevallen gekerfd staan, diende als decor. Pijnlijk vond ik om te beseffen dat dit monument er pas gekomen was toen de meeste Indië-gangers in de buurt van de pensioengerechtigde leeftijd waren. Op dat moment hadden ze namelijk de tijd om er echt werk van te maken. Vanuit de samenleving die hen had gestuurd was er nooit een dergelijk initiatief geweest. Ze hadden zelf voor hun erkenning moeten vechten. Aan de andere kant moet het grote bezoekersaantal toch een hart onder de riem geweest zijn. De minuut-stilte werd onderbroken door gejuich vanuit het Cambuur-stadion waar kennelijk door de thuisclub werd gescoord, maar het Wilhelmus werd massaal meegezongen. Persoonlijk houd ik niet zo van volksliederen dus beperkte ik mij tot luisteren. Met het leggen van kransen werd de dienst beëindigd. Het geheel maakte zeker indruk op mij, al blijft er bij elke oorlogsherdenking iets dat mij tegen blijft staan.

HELDEN

Jongeren zoals ik, opgegroeid in vrede en het televisietijdperk hebben m.i. een beeld van oorlog dat uniek is in de geschiedenis. De verhalen van grootouders over de Tweede Wereldoorlog zijn spannend maar ra-

ken je niet echt persoonlijk. Ondanks Reagan's rijk van het kwaad en Saddam Hoessein kom je, opgroeiend in Nederland, niet rechtstreeks in aanraking met oorlog of ook maar oorlogsdreiging. Aan de andere kant zien wij dag in dag uit de meest gruwelijke gebeurtenissen op de TV. CNN is er al 'live' bij en de gevolgen van een bom in Tel Aviv hebben de zelfde impact als een moord in Derrick. Oorlog is afschuwelijk normaal al weten we gelukkig niet waarover we het hebben. De zinloosheid van gewapende strijd is voor mij een uitgemaakte zaak. Het is dan ook daarom dat ik bij oorlogsherdenkingen altijd een dubbel gevoel overhoud. Toen ik op 31 augustus de veteranen zag salueren en generaal b.d. Boekholt het spreekgestoelte besteeg in uniform, overladen met onderscheidingen, begreep ik dat niet zo goed. Ergeren deed ik me er niet aan, maar het kwam zo zinloos over. Aan het nut van de herdenking heb ik geen seconde getwijfeld maar het 'militaire vertoon' droeg voor mij hier niet aan bij. Het liet bij mij de indruk achter dat ik de Indië-gangers als een soort helden moest zien. Een gedachte die voor mij even zinloos is als ze te zien als schurken. De heroïsche presentatie van oorlogsveteranen bezorgt mij altijd een dubbel gevoel bij elke oorlogsherdenking: het belang van de herdenking zelf tegenover deze onnodige idealisering van het militaire vak. Dit gevoel is ook mooi weergegeven in een strofe van het lied 'And the band played Waltzing Mathilda' van Eric Bogle dat ik ken van de Pogues. Het handelt over een oorlogsveteraan die zijn benen is kwijtgeraakt:

And now every April I sit on my porch
And I watch the parade pass before me
And I watch my old comrades, how
proudly they march
Renewing old dreams of past glory
And the old men march slowly, all
bent, stiff and sore
The forgotten heroes of a forgotten war
And the young people ask, 'what are
they marching for?'
And I ask myself the same question.

Dit deed bij mij echter niets af van de waarde van deze herdenking. Tijdens de plechtigheid is mij die alleen duidelijker geworden. Toch bleef ik met

de vraag zitten wat er nou zo anders aan deze herdenking was, vergeleken met herdenkingen van de Tweede Wereldoorlog. Dat het anders was, was mij duidelijk. Maar hoe kan het nou toch dat deze mensen zo moeten vechten voor hun erkenning?

VERBIJSTERING

De verhalen over de politionele acties in Indië ken ik van mijn pake die er meer dan drie jaar gezeten heeft. Verhalen die bij mij zowel verbijstering als verbazing oproepen. Verbijstering omdat jongens van mijn leeftijd voor een lange periode, meestal tegen hun zin, werden gestuurd naar een ver en vreemd land om daar te werken in een oorlogssituatie. Mensen die net vijf ingrijpende oorlogsjaren hadden meegemaakt werden naar de tropen gestuurd om in de jungle een onzichtbare vijand te bevechten. Toen mijn pake uit Indonesië terugkwam, was hij ongeveer net zo oud als ik nu. Hij had toen al drie jaar in een onbekend land gezeten in een niet bepaald prettige situatie. Als ik zoiets bij mijzelf probeer voor te stellen kan ik alleen maar verbijsterd zijn over het feit dat dat kon gebeuren. Maar ook verbazing is mijn deel als ik de verhalen over toen aanhoor. Waarom is dit zo'n weggedrukte geschiedenis? Waarom wordt er zo vaak gedaan alsof er in Indië niets gebeurd is? Waarom heeft deze geschiedenis zo'n bescheiden plaats in de geschiedenisboekjes? Mijn verbazing gaat over in verontwaardiging als ik op de bijeenkomst na de herdenking in het Rengerspark verhalen van Indië-gangers hoor over de behandeling die zij kregen bij de thuiskomst in Nederland. Velen hoorden dat er voor hen geen werk was en werden soms met de nek aangekeken. Anderen kregen te horen dat ze niet moesten zeuren - ze hadden toch een mooie vakantie gehad?

SCHAAMTE

Dit soort reacties zijn takenend voor hoe de Nederlandse samenleving met de gebeurtenissen in Indonesië en de veteranen in het bijzonder is omgegaan. Van een fatsoenlijke verwerking is nooit sprake geweest. De redenen hiervoor zijn m.i. dat het een 'verloren' oorlog is en dat men later is gaan twijfelen of Nederland wel zo tegen de onafhankelijkheid van Indonesië had moeten optreden. Het lijkt me nu niet zinvol hierop in te

gaan. Belangrijker is om te constateren dat de al dan niet terecht schaamte over het Nederlandse optreden voor een groot deel is geprojecteerd op de Indiëgangers. Ze zijn m.i. het slachtoffer geworden van het onvermogen van de Nederlandse samenleving om het gebeurde in Indonesië te verwerken. Dit heeft de veteranen zelf ook gefrustreerd. Het onverwerkte verleden heeft nog steeds gevolgen. De overspannen reacties van beide kanten op de zaak

'Poncke' Prinsen wijzen hier op. Het leidt er zelfs toe dat er mensen zijn die het lief hebben om de Nederlandse soldaten in Indië met SS'ers te vergelijken - over ontbreken van historisch besef gesproken.

GEPAST

Ik denk daarom dat deze herdenking ook voor jongere generaties belangrijk is. Een verleden dat zo dicht bij is, waaruit nog zoveel mensen rondlopen, mag niet onverwerkt blijven. Dat

is niet alleen frustrerend voor de Indiëgangers en hun nabestaanden maar zou ook beschamend zijn voor de Nederlandse samenleving als geheel. Het is dan ook daarom dat ik de herdenking op 31 augustus in Leeuwarden met een goed gevoel verliet. Het was een mooie, gepaste herdenking die zeer op zijn plaats was.

Roeland van der Schaaf

FILMDIENST

Onderstaand de voorlopig geplande filmvoorstellingen.

VOORLOPIG PROGRAMMA FILMDIENST 1994/1995.

18 okt.	14.00 uur	Cult. centr. "De Jreets", Kaalheidsweg 105, Kerkrade.
25 okt.	14.00 uur	"De Herteheym", Putkamp 4, Herten Roermond.
28 okt.	14.00 uur	"Wilde Beest", Rozengaardseweg 3, Doetinchem.
8 nov.	14.00 uur	"Romeinshof", Stresemannplein 8, Ommoord.
10 nov.	19.30 uur	"Hotel Koppelpaarden", Oude kerkstr. 1, Dussen.
18 nov.	14.00 uur	"Market Place", Markt 26, Uden.
29 nov.	14.00 uur	"Larekamp", Slinge 303, Rotterdam Z.
15 dec.	14.00 uur	Ver. geb. "De Schakel", Beatrixlaan 31, Dirksland.
7 jan.	11.00 uur	5 jarig bestaan Flevoland Klokkelutderstr. 57, Almere.
24 of 27 jan.	14.00 uur	Ver. geb. "De Til", Breestr. 1, Giessenburg.
8 febr.	14.00 uur	Dansschool J. de Graaf Kievitsweg 107, Ridderkerk.
22 febr.	14.00 uur	"Zaal Doornbos", Abdyst. 26, Breda.
28 febr.	14.00 uur	Wijkcentr. "Holy Aristide", Branding 90, Vlaardingen.
7 of 10 mrt.	14.00 uur	"De Solp", Jan Steenlaan 16, Stolwijk.
21 mrt.	14.00 uur	"Maranata", Kerkweg 57, Oud-Beljeerland.

J.J.H. de Wit.

HUILEN OOK BOVEN DE ZUILEN

Als we zo te zamen in Roermond staan
En de regen komt er ook even aan
Dan voel ik die regen als tranen die komen van boven
Van al die Sobats die nooit meer kunnen komen
Ze zien van boven af
HUN MONUMENT
De zuilen met namen zo goed bekend
Wij beneden zijn van ver gekomen
Om deze bijzondere herdenking bij te wonen
In 't stadspark Hattem staat dat machtige monument
Dat is al wereld wijd bekend
De driekleur hangt halfstok
Als ik daar naar kijk voel ik weer die wrok
De taptoe gaat spelen
Van hoger hand komen de bevelen.

TWEE MINUTEN STILTE

Je hoort in die stilte de vogels zingen
Die weten niets van deze dingen
't Wilhelmus schalt over het ereveld
De Sobats staan als wachters opgesteld
In gedachten zijn ze bij hun vrienden
Die dit onrecht niet verdienden
Na afloop gaan onze Sobats weer slapen
En weten dat de engelen over HUN waken.

Petra Schuttinga-van der Togt,
Oosterhamriklaan 191,
9715 PC Groningen,
Tel. 050-732703.

Ereveld Pandu '94.

"Een bataljon trok voorbij"

Het hierbij gedrukte embleem is dat van het OVW-bataljon 1-3 R.I. Het bataljon dat naar dat embleem "De watermannen" werd genoemd. Drie blauwe golven die Zeeuwse stromen voorstellen.

En voor degenen die de vertaling van het latijnse onderschrift willen weten zij meegedeeld dat de Watermannen zelf het vrij vertaalden in "Niets is ons te dol".

Daar handelden ze ook naar. Een Lichte Infanterie Bataljon met een batterij houwitsers (uit een dump gehaald) is daarvan een duidelijk voorbeeld.

Op 5 oktober j.l. werd door de Watermannen een reünie/herdenking gehouden in de "Van Horne Kazerne" te Weert.

Het was die dag precies 50 jaar geleden dat het bataljon werd gelanceerd. En het zou de laatste keer zijn die zou worden gehouden in deze omvang en deze wijze.

De reden daarvan zal verderop wel duidelijk worden in het verslag van de toespraak die werd gehouden door H. v.d. Corput die in Indië nog als kapitein het bevel voerde over één der compagnieën.

De organisatie van deze grote "laatste" reünie heeft veel werk met zich gebracht en was buitengewoon goed georganiseerd. Het is werkelijk bewonderenswaardig dat sommige veteranen de kans zien door hun inzet zoveel van hun strijdmakkers van toen, een fantastische dag te bezorgen.

Een dag waarin de saamhorigheid meer dan demonstratief is. In dit geval was het te danken aan W. (Bill) Homeijer en het resultaat van zijn inzet was fenomenaal.

Na de gebruikelijke begroetingen met koffie en broodjes in de grote leerlingenkantine werd in de aula de reünie officieel geopend door de Kolonel A.J.N. Horstmeijer de Prov. Mil. Cdt van Nd. Brabant en Reg. Cdt v.h. Regiment Menno van Coehoorn. Daarna werd het woord gevoerd door verschillende toenmalige officieren van het bataljon.

Afgewisseld met muziek verzorgd door het aanwezige militaire muziekcorps.

Als eerste sprak Dr. E.A.B.J. ten Brink die in Indië compagniescommandant was van de B-compagnie. Hij benadrukte in zijn toespraak het idealisme waarmee toen aan de opgedragen taak werd begonnen. Een idealisme dat tot de dag van vandaag zijn zin niet heeft verloren en dat toen voor de mannen van het bataljon een drijfveer was de opgedragen taak meer dan naar behoren te vervullen.

De toenmalige veldprediker van 1-3 R.I. Ds. R.C.A. Voorst Vader sprak vervolgens een in memoriam, met name ter gedachtenis aan de recentelijk overleden aalmoezenier Pater Willem de Witte. Een man wiens naam onverbreekelijk verbonden was en blijft aan het bataljon van de "Watermannen". Als langst bij 1-3 aanwezige officier sprak vervolgens de toenmalige kapitein/compagniescommandant H. v.d. Corput een rede uit ter gelegenheid van de laatste officiële herdenking/reünie.

Door hem werden de gevoelens vertolkt die bij de OVW-ers leefden en nog leven.

Zijn toespraak laten wij hier volgen omdat velen zich in het gesprokene zullen kunnen herkennen.

"Watermannen", geachte aanwezigen,

Als langst bij 1-3 R.I. aanwezige officier wil ik gaarne bij deze laatste algemene reünie enige punten aanhalen die ons in de afgelopen 50 jaar hebben beziggehouden.

Onlangs is medegedeeld dat het regiment Menno van Coehoorn waarin 1-3 R.I. is opgenomen begin 1995 zal worden opgeheven.

Het is dus thans voor ons, militair gezien, definitief "over en sluiten".

Engelsen en Amerikanen citeren bij zulk een gelegenheid: "Old soldiers never die, they just fade away", ofwel, vrij vertaald:

"Veteranen verdwijnen geleidelijk in de geschiedenis, maar vergeten worden ze niet".

Voor dat laatste zorgt op de eerste plaats ons mooi bataljonsgedenk-

boek "Een bataljon trok voorbij". 50 jaar na dato is het nog steeds eigentijds en up to date. Hulde aan de samenstellers.

Veel dank ook aan Bill Homeijer en ook aan de helaas te vroeg overleden Bertus Lamberts. Onvermoeibaar hebben zij vele jaren de moeilijkheden overwonnen, die verbonden waren aan het organiseren van de reünies en ons zodiacende hebben bijeengehouden.

Het is niet mijn bedoeling de geschiedenis van ons bataljon in zijn geheel door te spitten, maar wel wil ik opmerken dat de periode 1944/45 onderbelicht is. Dienst deden toen de vrijwilligers van het allereerste uur o.a. de mannen van het "Paris Bataljon", veelal met enige oorlogservaring. Reeds in november 1944 oordeelden de Engelsen dat het bataljon geschikt was om in de 2e lijn te worden ingezet. De oorlog woedde nog in alle hevigheid. De winter van 44/45 was bar, vooral in het begin was er een gebrek aan alles.

Het was beslist afzien.

Het bataljon, thans officieel 1-3 R.I., werd doorslopend verplaatst, van een nagenoeg verwoest West-Zeeuws-Vlaanderen, waar nog groepen Duitse soldaten rondwaalden en waar het een enkel maal tot vuurcontact kwam, ging het even terug naar België. Daarna naar het eveneens verwoeste Walcheren en Zuid-Beveland en nog weer later naar Oost Nederland, waar het einde van de oorlog kwam.

Het patrouille-lopen en het wacht-kloppen bij nacht en ontij werd in Duitsland echter nog geruime tijd voortgezet.

Vanaf augustus 1945 kon het bataljon het iets rustiger aan doen en zich voorbereiden op uitzending naar Indië. Hooguit 1 jaar zou deze uitzending duren.

We wisten toen nog niet wat ons te wachten stond. Dat weten we nu wel! Op het Centraal Archief in Den Haag kan men in de laconieke wekrappen van de V-Brigade lezen hoe wij meer dan 2 jaar lang in de frontlijn zaten. Met weinig materieel, weinig

verlof en zeker niet tussendoor naar huis. Met bijna dagelijks patrouilles, beschietingen, mijnen, hinderlagen, versperringen. En met verliezen!

Ook trof ik hier de slotconclusie aan van een rapport van generaal Buurman van Vreeden aan de legercommandant, gedateerd maart 1948. Ik citeer: "De militaire situatie is door de positionele actie en de daarop volgende intensieve patrouillering belangrijk ten goede gekeerd.

We kunnen in veel gebieden spreken van vooroorlogse rust. De evacuatie van de republikeinse troepen kon worden afgedwongen en dit werd alerwegen door de bevolking als een nederlaag voor de Republiek aangemerkt.

Door deze gunstige ontwikkeling kan de repatriëring van de OVW-bataljons in snel tempo plaats vinden." Einde citaat.

Dit is toch een getuigenis dat wij ons deel van de regeringsopdracht waarmee wij naar Indië werden gestuurd al "orde en vrede" te herstellen, naar behoren hebben volbracht.

Dat de politiek dat niet kon bestendigen is jammer.

Van een noemenswaardige waardering of beloning door de overheid is nooit sprake geweest. Om bijvoorbeeld voor een pensioen in aanmerking te komen moet men minstens 5 werkelijke dienstjaren hebben.

Hierbij worden de tropenjaren niet dubbel geteld. Reden waarom maar weinig veteranen een pensioen hebben.

De veteranenpas had aan dit manco iets goed kunnen maken. Helaas is dit ook niet het geval. In het gewone leven kun je met deze pas praktisch niets doen en het kan zelfs niet eens dienen als identiteitsbewijs.

Opeenvolgende regeringen, politieke partijen, de media, zelfs kerkelijke instellingen hebben toegelaten, of zelfs meegewerkt dat oorlogsveteranen belijdig konden worden.

Wij herinneren ons maar al te goed de praatjes van de heren Wigbold en Hueting en het geschrijf van Lou de Jong die de veteranen van oorlogsmisdaden beschuldigden.

Er was ook het optreden van sommige ministers van het Koninkrijk bij bezoeken aan Indonesië. Wel bloemen op het graf van Soekarno, warm de handdrukken van Poenke Princen, maar geen bezoek aan een ereveld

waar de Nederlandse militairen liggen begraven.

Onlangs nog zijn de Indië-veteranen met de SS vergeleken. Ik zal niet ontkennen dat een enkele keer hard moest worden opgetreden.

Maar dit was uiterst sporadisch en zeker niet systematisch.

Het was het gevolg van de guerillastrijd waarbij vriend en vijand niet van elkaar waren te onderscheiden.

Ook moesten de ons goed gezinde Indische bestuursambtenaren en de bevolking daadwerkelijk tegen terreur worden beschermd.

Vaak was dit op hun verzoek. Men kan zelfs stellen dat zij ons te zacht in ons optreden vanden.

Ook het verlenen van onderscheidingen is een kleingeestige bedoening. Sommige onderscheidingen moet je zelf aanvragen. Ben je niet op de hoogte van de regeltjes dan sta je er naast.

Een onderscheiding voor oorlogsvrijwilligers bestaat in dit land niet. Wel mag je zelf een khaki-kleurig stukje stof borduren met de letters O.V.W en een kroontje en dit op je mouw spelen.

Dit is officieel n.b. per K.B. geregeld.

Wel moet ik vermelden "ere wie ere toekomt" dat de vorige minister van Defensie Ter Beek geprobeerd heeft om aan deze benepenheid iets te doen. Maar onder druk van de politiek is het niet veel geworden. Te weinig en te laat.

Mannen....

Wij weten wat wij bereikt hebben in onze dienstdaag. De afbrekende kritiek van lieden die in de verste verte niet weten waar zij het over hebben, moet ons koud laten. Maar we moeten ze wel lik op stuk geven. We rekenen hiervoor vooral op de veteranenverenigingen.

Laten wij aan onze dienstdaag terugdenken als lid van een goed geoliede groep kameraden. Aan de groepsmentaliteit, het wederzijds vertrouwen en aan de vriendschap.

Zo'n vriendschap is uniek, die kom je nergens anders tegen. Laten wij zo dadelijk bij de dodenherdenking bij het spelen van het Wilhelmus onze gesneuvelde en overleden maten hierin volledig betrekken.

Ik dank u....

Na deze toespraak werd overgegaan

tot de dodenherdenking met vaandelewacht, vlaggenparade en kraneslegging.

Tot slot werd onder de tonen van een aangename muziek gezamenlijk een buitengewoon smakelijke Indische rijstmaaltijd gebruikt. En als aandenken kregen de "Watermannen" nog een bierglas met het bataljonseembleem mee naar huis. Dit om nooit te vergeten waar ze bij horen.

Deze herdenking/reünie heeft bij de deelnemers een onvergetelijke indruk nagelaten.

Na 50 jaar 1-3 R.I. moest formeel een einde worden gemaakt aan de wijze waarop aan de reünie tot dan gestalte was gegeven.

De titel van het gedenkboek van 1-3 R.I. is gekozen naar analogie van de titel van het eerste deel van de trilogie van Johan Fabricius.

Dit maal stond het samenzijn zonder enige twijfel ook in het teken van de titel van het tweede deel van deze trilogie namelijk "Melodie der verten". De verten van het verblijf in Indië, zowel in de ruimte als in de tijd.

NB.

De titel van het laatste deel van de trilogie zullen de "Watermannen" naar ik aanneem niet tot de hunne willen maken.

T.L.

SOBATE
sociale
COMMISSIE
VOMI

SOCIALE COMMISSIE

Verspreid in deze SOBATE vindt u de foto's van de kranen welke de Sociale Commissie namens VOMI-Nederland heeft laten leggen op de diverse Erevelden in Indonesië.

VAN DE BESTUURSTAFEL

Op 25 oktober 1994 was het bestuur van onze vereniging bijeen in de Knoop-kazerne te Utrecht.

Betreffende de "bevrijdingskalender" is door het secretariaat een brief gezonden aan alle bij ons aangesloten verenigingen met het verzoek om opgave van alle leden die recht hebben op deze kalender.

Een lijst met alle namen is inmiddels doorgegeven aan het Ministerie van Defensie; de oplage was echter "uitverkocht". Een herdruk is besteld en het wachten is nu op afhandeling daarvan.

Van de herdenking te Roermond op 7 september 1994 zijn wederom videobanden te verkrijgen. Voor de aangesloten verenigingen zijn banden besteld ter vertoning op de eigen bijeenkomsten. Voor de liefhebbers: U kunt bestellen f 48,50 bij het secretariaat van de Stichting National Indtch Monument 1945-1962, tel.: 047 522094. VOMI Noord-Brabant Oost heeft acte de presence gegeven bij een bijeenkomst van Nieuw-Guinea veteranen in Eindhoven. Goed resultaat: nieuwe leden en goed contact met bestuur van de reünie-stichting. VOMI Nederland gaat zich voor deze groep versterkt inzetten. Eerste contacten zijn reeds gelegd. Het gaat hier om een groep van ca. 20000 veteranen.

Verdere bijzonderheden over de lustrumviering kunnen helaas nog niet worden gegeven aangezien er nog steeds wordt gewacht op het besluit omtrent toekenning van vrij vervoer.

De volgende bijeenkomst van het Algemeen Bestuur van VOMI Nederland zal plaatsvinden op 6 december 1994.

Op 15 november 1994 heeft een ledenvergadering plaatsgevonden in de Kromhout-kazerne te Utrecht. Aanwezig waren vertegenwoordigers van alle aangesloten verenigingen, twee vertegenwoordigers van de Raad van Advies, de redactie van "Sobat" en het bestuur.

De notulen van de ledenvergadering van 29/3'94 werden na opmerkingen

over taal- en tikfoutjes goedgekeurd. Naar aanleiding van de notulen werd over verschillende items gediscussieerd.

Voor 1995 is een vergaderschema opgesteld voor alle vergaderingen van bestuur, leden en sociale commissie. Het schema werd door allen gearcepteerd.

Uitvoerig is gesproken over de wenselijkheid van een pas voor de weduwen van veteranen. Naar alle waarschijnlijkheid zal de juridische bodem voor zulk een pas slecht te vinden zijn. Niettemin zal in de Stichting Veteranen-platform deze kwestie aan de orde worden gesteld. Intussen moeten de verenigingen ieder afzonderlijk op eigen wijze zien te voldoen aan de behoefte aan bijv. vrij reizen voor weduwen van veteranen.

De voorzitter van de Raad van Advies maakte melding van zijn onderhoud met Gen. Maas, Inspecteur der

Veteranen, samen met de voorzitter van de FLM., waarbij de basis werd gelegd voor een gesprek van een kleine delegatie van VOMI zowel als FIM met de Inspecteur der Veteranen.

Een voorstel om de frequentie van "Sobat" op te voeren tot 10 x per jaar werd afgewezen op grond van kosten en tijd.

De vice-voorzitter, tevens afgevaardigde in de Stichting Veteranen-platform gaf verslag van de gang van zaken binnen deze stichting, waaruit mag worden geconcludeerd dat de stichting een richting uitgaat waar de VOMI zich niet altijd in terug kan vinden. De belangen van bijv. de Indië-veteranen worden niet voldoende verwoord!

De viering van het tweede lustrum zweeft nog steeds aangezien het punt "vrij vervoer" - zeer belangrijk voor onze leden - nog steeds niet is opgehelderd. U hoort nog van ons.

Allen die dit blad (horen)lezen:

DE BESTE WENSEN VOOR HET KOMENDE JAAR

Bedenk wat een Engelse dichter schreef:
"Life is a mirror: if you frown at it, it frowns back
if you smile, it returns the greetings

of wel:

Het leven is een spiegel: als je er naar frons, krijg je een frons terug:
als je er naar glimlacht, zal het leven ook glimlachen

Ereveld Menteng Pulo '94.

Bladzijden uit mijn Indisch dagboek III

Uit het dagboek van de hoofdveldprediker van het leger in Nederlands-Indië

Ds. J.C. Koningsberger

Het onderwerp dat ik bij u tracht in te leiden luidt:

"Herinneringen aan thuis op een eenzame post"

Ik zou dit kunnen omschrijven met de vraag: wat is het, dat het sterke verlangen naar thuis opwekt, dat het heimwee doet ontstaan?

Dat is een belangrijke vraag, immers hiermede hangt ten nauwste samen de hele kwestie van het mareel, van de gevechtswaarde van de troep. Door heimwee gekwelde mannen kunnen nooit met opgewektheid hun moeilijke taak vervullen, zij worden ondermijnd.

Het ligt voor de hand dat wij hier in de eerste plaats noemen het besef van oneindige afstand van thuis. De zeereis van ongeveer 4 weken is wel bij uitstek geschikt om ons dit besef bij te brengen, veel meer dan de luchtreis die ongeveer 3½ dag duurt. Daarom zijn er reeds op de uitreis verscheidene personen die een gevoel van heimwee niet kunnen onderdrukken, als zij over de grote watermassa's staan te turen. Dat is begrijpelijk, want hoe weinigen zijn tot dusver langer dan een paar weken van huis geweest en dan was het nog slechts een kwestie van een treinreis van enkele uren.

Bovendien, bij Port Said begint een volkomen andere wereld, woestijn en bergen zijn vreemde verschijnselen, de meeste zijn anders. Dat besef wordt sterker naarmate men verder in het Oosten komt. In het begin wekt deze andere wereld onze nieuwsgierigheid, maar al spoedig kan zij ons benauwen. Vooral de

mens die enigszins eenzellig is aangelegd en zich niet zo gemakkelijk bij anderen aansluit, de man die de grote kameraadschap dus niet kent, loopt het meest gevaar om deze benauwenis te ondergaan. Ik geloof niet dat heimwee samenhangt met het verblijf op een eenzame post en minder voorkomt bij mannen die in een stad of zelfs grote stad hun maanden doorbrengen. Integendeel, op de eenzame post waar men volkomen op elkander is aangewezen en intenser tezamen leeft, is het misschien wel minder eenzaam dan in de stad, waar eenieder zo gemakkelijk na de dienst zijn eigen weg gaat en afleiding zoekt.

Een van de dingen die mijzelf in Indië steeds trof, was het volkomen ontbreken van de Hollandse sfeer. Vooral vrouwen die in Nederland in hun eigen huis een fijne sfeer van intieme gezelligheid scheppen, zullen in Indië bepaalde dingen missen. Als voorbeeld moge het volgende dienen.

In Nederland brengen de Adventsweken in de donkerste tijd van het jaar een eigen sfeer mede, niet alleen op het platteland, maar ook in de grote stad. Die sfeer bereikt haar hoogtepunt met Kerstmis en Oud- en Nieuwjaar. In Indië bestaat niets van dit alles, mogelijk dat het in de weken voor Kerstmis flink regent, maar ik herinner mij toch ook dat ik op kerstmorgen en op 1 januari onder een fel brandende zon naar de kerk ging. Het was op de 2e Kerstdag 1947, toen ik in Garoet namiddags het kerstfeest van de 3e Infanterie Brigade van de 7 December Divisie meevierde, bepaald een verkwikking dat door de felle regens van de middag dikke mistwolken boven de hoogvlakte hingen. Dat gaf enigszins een kerst-idee.

Precies zo is het in de lijdensweken. Wij zijn in Nederland zo gewend om op de lijdenszondagen het eerste spoor van het voorjaar rondom ons te zien, vooral op Goede Vrijdag. Wij spreken zelfs van een groene Pasen. In Indië valt Pasen in de kentering na de regentijd. Het kan dan weken achter elkaar zo benauwd zijn.

Wie gevoelig is voor sfeer zal rondom Kerstmis en Pasen mogelijke een sterk verlangen voelen, met iets van heimwee, denken aan de mensen thuis. Vooral boerenjongens zijn hiervoor zeer gevoelig, heeft het leven op de hoerdertij niet helemaal zijn eigen karakter naar de jaargetijden, die men in Indië zo volkomen mist? Zeker, men kan op Kerstmis onder een brandende zon spreken over Gods oneindige zondaars-liefde welke in het kind van Bethlehem gestalte aanneemt, en op Goede Vrijdag in een broeikas-achtige warmte prediken over de onuitputtelijke boodschap van: "Het is volbracht", maar ik kan mij toch voorstellen dat een jongen naar huis schrijft: "Wij vierden een fijn Kerstfeest, maar het was vreemd". Hier komt iets bij. Niet ieder kan tegen het soldatenleven. Daargelaten dat het militaire bedrijf vooral in oorlogstijd een hard en moeilijk bestaan is, en ook in Indië tijden van grote spanningen kent, het is ook een leven waarin het vrouwelijk element ontbreekt.

Het leger is een mannenmaatschappij, zonder vrouwen of kinderen. Al stel ik de arbeid van Marva's en van het V.K. (Vrouwenkorps) en van het V.H.K. (Vrouwen Hulp Korps) op hoge prijs, deze vrouwen kunnen toch de sfeer van het gezin niet scheppen. Dikwijls heb ik deze meisjes bezig gezien in Militaire Tehuizen, en op bepaalde avonden, bijv. bij kerstvieringen, en ik kan er alleen maar goeds

van zeggen, maar zij zijn ten eerste weinig in aantal, en ten tweede zijn zijzelf vaak ook nog jong en onervaren. Wie sterk aan moeder, vrouw of kinderen gebonden is, zal deze in Indië verschrikkelijk missen, en het is bijna onmogelijk om dit gemis op enigerlei wijze, door militaire tehuizen, kantines of recreatie-oorden onder goede leiding, te vergoeden. Het Christelijk Militair Tehuis waar huisvader en huismoeder hun best doen, de A.M.V.J. met zijn rusthuizen waar ervaren vrouwen de leiding hebben, doen voortreffelijk werk, maar zij kunnen niet alles. Hier ligt een taak voor het thuisfront.

Natuurlijk in de eerste plaats voor het eigen gezin; het trouw schrijven van hartelijke brieven. Het is een zegen dat de luchtpost bestaat en zo regelmatig werkt. Zelfs op de buitenposten op Sumatra en Celebes krijgt men de post van thuis binnen 14 dagen in handen. Het vliegtuigverkeer in Indonesië zelf is ook zeer intens. Ten overvloedige raad ik aan om de toon van de brieven zo zuiver en opgewekt mogelijk te houden, geen bittere verwijten, geen uitgesproken klachten, maar ook geen verbloemen van de waarheid. Tegenover verwijten en klachten staat men ginds zo machteloos! De bemoeienis van het thuisfront maakt dat de mannen zich door de sympathie van velen gedragen weten, en dat verhoogt het moreel buitengewoon.

Niets is meer demoraliserend dan het gevoel: wij zijn vergeten! Dat huwelijksmisère en verbroken verlovings een funeste invloed hebben, behoeft ik nauwelijks te zeggen. Zo nu en dan bestaat de mogelijkheid om telefonisch contact te hebben, al blijft dat een vrij kostbare geschiedenis. Vooral in dagen van ziekte en bij feestelijke herdenkingsdagen werkt dit contact zeer bevrijdend. Een telegram is minder persoonlijk, maar veel goedkoper; men kan 4 maal een vrij uitgebreid telegram zenden tegen eenmaal telefoneren. Ook het zenden van gesproken brieven op grammofoonplaten is een middel om contact te hebben, maar gesproken brieven kunnen acuut het heimwee doen oplossen, dat hangt helemaal van iemands persoonlijke gesteldheid af. Ik voor mij preferer een telegram boven een telefoongesprek, en een geschreven brief boven een gesproken, omdat men in het laatste geval zijn

ontroering niet helemaal meester is. Doch, zoals gezegd, dit is volkomen persoonlijk. De een heeft sterker behoefte aan foto's, de ander niet, hij draagt het beeld meer in zijn hart dan in zijn portefeuille.

Het spreekt vanzelf dat ziektegevallen thuis of overlijdensgevallen in de familiekring buitengewoon moeilijk te verwerken zijn en het verlangen naar thuis-zijn oneindig versterken. Hier kan alleen sterke kameradschap helpen, en dat wordt ook menigmaal gedaan, en geestelijke verzorging.

Dit is de plaats om nog eens het belang van de geestelijke verzorging te onderstrepen. Men begrijpe in Nederland toch goed dat het werk van de veldprediker die met de troepen naar Indië vertrekt, zeer veelomvattend is en meer inhoudt dan preken op zondag of wat catechiseren en zieken bezoeken.

De veldprediker die wat kijkt op de mensen heeft (en hier komt ook de waarde van de wat oudere predikant naar voren - het is niet persé nodig dat een veldprediker met de troep kan mee-voetballen en mee-atletiek doen), zal reeds op de uitreis de eenzame figuur ontdekken, die wat langer dan normaal over de relling naar de oneindigheid staat te turen, en gezocht met deze man een gesprek aanknopen, om te onderzoeken of hij hier met een ernstig geval van heimwee te maken heeft. Eenmaal in Indië zullen jongens die meeleven in zijn werk hem herhaaldelijk namen noemen van kameraden die vanwege hun sterke verlangen naar huis eens een extra gesprek nodig hebben. Als hij informeert hoe de berichten van thuis zijn, dan krijgt hij zeker te horen wie een teleurstellende brief heeft gehad, of wie met een kop vol zorgen rondloopt, omdat zijn vader ernstig ziek is, of zijn meisje hem heeft geschreven. Als hij een goed zielzorger is, zal hij het kampement niet verlaten voor hij de betrokkene heeft gevonden en met hem gesproken van man tot man. En hij vergeet niet om de jongen in het oog te houden en bij een volgend bezoek, een week of een maand later, hem opnieuw aan te spreken. Zijn dagboek met aantekeningen kan hem hierin helpen. Dit is ook de waarde van het ziekenbezoek. Want het liggen in een hospitaal op honderden kilometers van je onderdeel betekent een groot isole-

ment. De trouwe kameraden zijn niet bij de hand en hier ben je nog vreemd. Het loont zeker de moeite van honderd kilometers reizen als de eigen veldprediker zijn man in dit hospitaal komt bezoeken, de groeten van de vrienden overbrengt en van hart tot hart met de zieke praat. Immers dan heeft de jongen iets eigens, dat hem van binnen verwarmt, vooral als zijn ziekte lang duurt. In dit verband mag ik ook noemen, dat wij het zeer op prijs stellen als de veldprediker in zijn jeep het veldbedje meeneemt en geregeld om de zoveel weken een nacht doorbrengt in het eenzame kampement. Immers hij kan zich nu 's avonds neerzetten in de kring en een opgewekt gesprek voeren met allen, om na afloop nog met een enkeling die dat nodig heeft een apart woordje te wisselen.

De veldprediker is voor officieren en mannen meer dan de officiële vertegenwoordiger van de kerk, hij is hun vertrouwensman, hun oudere vriend. Dat op deze wijze zijn leven overdruk is en hij vooral bij de grote spreiding van zijn onderdelen de handen meer dan vol heeft, spreekt vanzelf. Ik zeg altijd: "Wie als soldaten-dominiee in de tropen zijn taak ernstig opvat, die heeft een hondelieven, sjouwen en nog eens sjouwen". Maar ik kan mij geen werk voorstellen dat meer opwekkend en meer dankbaar is. Immers hij is overal de welkome man, en hij hoort bij zijn vertrek de goedgemeende woorden: "Nou, tabee dan dominiee, en u komt maar gauw eens weer". Inderdaad, het is de taak van de kerk van Jezus Christus om de man in de eenzaamheid, de man die de sfeer van thuis zo mist, die zich eenzaam voelt in een maatschappij van enkel mannen, die moe is van het harde bestaan vol spanningen, en een kop vol zorgen heeft omdat het thuis niet goed gaat, die onder al deze omstandigheden te kampen heeft met een lijf vol driften, door woord en houding, door gesprek en medeleven iets te tonen van Hem, die met ons is, waar wij ons ter wereld ook bevinden en die ons kracht wil schenken dan, als de eigen krachtbronnen zijn opgedroogd. De man die alles verlaten moest om zijn plicht te vervullen, is het waard dat de kerk hem niet eenzaam laat staan, maar hem ook in de tropen vergezelt.

Wordt vervolgd.

Van de redactie

Met bijzonder veel genoegen kunnen wij u mededelen dat, met ingang van dit nummer de "SOBAT" in een nieuw jasje gestoken is.

Niet omdat wij niet meer tevreden zouden zijn met de "batik"-omslag, verre van dat, maar er zijn twee redenen voor aan te wijzen; nl. er zijn sobats die te kennen gaven dat zij uitgekeken waren op de omslag, zoals die nu toch al een aantal jaren gebruikt werd en de tweede reden, en dit leek ons nog het zwaarste te wegen, was het gegeven dat wij een vereniging van Indiëgangers zijn, waartoe dus ook zij behoren, die na 1950 als Nederlandse militair (tot 1962) in Nieuw-Guinea gediend hebben en zich als zodanig niet in de omslag konden herkennen. Daarom vooral hebben we bij ons zelf gedacht, als we toch aan een nieuwe omslag toe zijn maak dan van de gelegenheid gebruik en laat hem dan ook voor de Nieuw-Guineagangers herkenbaar worden, door een afbeelding van het Nieuw-Guinea-Kruis op de omslag op te nemen. Bovendien heeft deze omslag nog het voordeel dat bij elk nieuw nummer een andere foto geplaatst kan worden, hetgeen het blad

toch weer iets interessanter maakt. Wij deden in de vorige SOBAT de oproep om de in te zenden copy naar het juiste adres te willen opsturen. Toch is er ook deze keer weer copy naar het verkeerde adres gezonden. Dit werkt alleen maar vertragend voor de verwerking. Binnen de redactiecommissie is er namelijk een taakverdeling gemaakt m.b.t. het verwerken van de verschillende rubrieken. We laten die verdeling dan ook nogmaals volgen met het vriendelijke verzoek om in de toekomst uw copy ook naar het juiste adres te zenden.

Copy voor de rubrieken:

- Algemene verhalen
- Verslagen van de secretaris van VOMI Nederland
- Van de bestuursafdeling
- Berichten van het Veteranenplatform
- Berichten van de Stichting Dienstverlening Veteranen
aan: Dhr. L.C. Zéguers,
Ailbertuslaan, 6461 TC Kerkrade.

Copy voor de rubrieken:

- Verenigingsnieuws
- Berichten van de Sociale

Commissie

- Berichten van de ledenadministratie
- Het "In Memoriam"
- Opsporing verzocht
- Reünies
aan: Dhr. R. Grit, Balloo 90, 9458 TD Balloo.

Copy voor de rubrieken:

- Boekrecensies
- Krants-artikelen uit "Tempo Doeloe"
aan: Dhr. Zwaan, Lijzide 45, 1034 KN Amsterdam.

Voor het inleveren van de copy laten wij met ingang van dit nummer steeds de sluitingstermijn voor de drie eerstvolgende weten.

Voor het nummer 39 is dit: 11-01-1995

Voor het nummer 40 is dit: 08-03-1995

Voor het nummer 41 is dit: 10-05-1995

Gaarne zeggen wij u bij voorbaat dank voor Uw medewerking in deze.

Tenslotte wensen de leden van de redactiecommissie alle SOBAT-lezers bijzonder prettige feestdagen, een goede jaarwisseling en een voorspoedig 1995 toe.

Bedankt

Op 7 september jl. was er een herdenking in Roermond. Daar ik invalide ben heeft de VOMI met bemiddeling van de geneeskundige troepen Hilversum het voor mij mogelijk gemaakt daar aanwezig te zijn. Daar ben ik ze zeer dankbaar voor. Ik heb die dag het geluk mee mogen maken diverse oude vrienden te ontmoeten en wat bloemen neer te leggen bij het herdenkingsmonument voor gevallenen.

Op zo'n dag voel je het nauw verbonden zijn met het heden en verleden. Zo'n dag als 7 september zou ik nooit willen missen

A.W.J. Simonis, Den Haag.

Helaas bereikte ons het bericht dat de heer A.W.J. Simonis, toch nog onverwacht, op 20 november jl. is overleden. Moge hij ruste in vrede en de nabestaanden de kracht vinden om dit verlies te dragen.

V.O.M.I.

Onderscheidingen

Met gepaste trots melden wij dat is uitgereikt aan:

W.C. Groeneveld - 's-Gravenhage
Draaginsigne voor Gewonden - 02.11.94

Th. van der Star - Sprang-Capelle
Nieuw-Guinea Herinneringskruis - 22.07.94

J. van Rosmalen - Rosmalen
Ridder in de Orde van Oranje Nassau - 30.04.92
Draaginsigne voor Gewonden - 29.06.94

J. Dieffenbach - Schilde (B)
Draaginsigne voor Gewonden - 21.09.94

C. de Bondt - Eindhoven
Nieuw-Guinea Herinneringskruis - 19.10.94

G.H.L. Offerman - Roosendaal
Draaginsigne voor Gewonden - 11.11.94

J.A. van Rossum - Oyen
Draaginsigne voor Gewonden - 04.11.94

W.A. Roosenboom - Malden
Mobilisatie-Oorlogskruis - 29.08.94

B.P. Ploeg - Klundert
Draaginsigne voor Gewonden - 10.11.94

J.M. Wagelaar - Kerkrade
Draaginsigne voor Gewonden - 14.11.94

M.W. Benschop - Waddinxveen
Draaginsigne voor Gewonden - 17.11.94

P.M. van Geenhuizen - Voorburg
Draaginsigne voor Gewonden - 11.11.94

C. Wijnands - Wateringen
Draaginsigne voor Gewonden - 11.11.94

T.J. Backer - Uchelen
Draaginsigne voor Gewonden - 05.08.94

W. van Dalen - Rotterdam
Nieuw-Guinea Herinneringskruis - 20.07.94

Voor de Draggers van Insigne voor Gewonden zijn wij
oprecht verheugd met uiteindelijk deze erkenning en
voor de anderen oprechte gelukwensen.
Een eresalut voor U allen.

V.B.

UITREIKING DRAAGINSIGNE GEWONDEN

Op 10 november j.l. werden twee personen van het bestuur van VOMI Utrecht/t Gooi uitgenodigd ter bijwoning van een uitreiking van het Draaginsigne Gewonden door de burgemeester van Utrecht, dhr. Opstelten, aan een viertal veteranen, waaronder dhr. J. v. Montfoort, lid van VOMI Utrecht/t Gooi. Het bestuur van VOMI Utrecht/t Gooi heeft deze 4 personen namens deze afdeling na de opspelding een bos bloemen aangeboden met een foto van het VOMI-embleem. Dit werd erg op prijs gesteld en het heeft een nieuw lid opgeleverd.

Alvorens de insigne's werden opgericht hield de burgemeester onderstaande speech:

Vandaag zijn wij bijeen om uitdrukking te geven aan onze grote waardering en respect jegens hen, die als gevolg van hun plichtsvervulling onder oorlogsomstandigheden of anderszins gewond zijn geraakt. Zij zijn op jonge leeftijd in een situatie terecht gekomen die toen bepalend is geworden voor de rest van hun leven. Een viertal onder ons vandaag heeft met vele kameraden, onder buitengewone en moeilijke omstandigheden hun taak verricht in Nederland en het voormalig Nederlands-Indië.

Onze gedachten gaan uit naar vele gebrachte offers en naar de gevallen kameraden en de door u in de strijd voor het Koninkrijk opgelopen lichamelijke en psychische aanslag op uw gezondheid. Deze, buiten uw schuld opgelopen verwondingen, hebben in de eerste plaats uw eigen leven zwaar belast, maar ook dat van uw omgeving, uw familie, uw partner en gezin. Het is dan ook heel ernstig te moeten constateren, dat aan het grote leed, dat aan u en uw medelotgenoten is toegebracht, door de maatschappij waarin u en wij leven, onvoldoende of nagenoeg niet die aandacht is besteed welke u verdient. U en de uwen zijn geconfronteerd met de gevolgen, de wereld waarin u en wij leven heeft daarop geen acht geslagen, is doorgedaan zonder ook maar even iets van een menselijk gevoel van medeleven te tonen.

U en de uwen zijn genoodzaakt geweest het verwerkingsproces alleen

door te maken, daarbij gesteund door uw lotgenoten en naaste omgeving. U bent in een achterstandspositie gebracht en ik heb daarom er zo'n bijzonder respect voor, dat u met elkaar het leven leefbaar hebt gemaakt. Dat heeft een band, een onbrekbare band van saamhorigheid gekweekt, welke in de vluchtige wereld van vandaag tot voorbeeld strekt. Het leven na de oorlogsjaren is voortgegaan. De discussie over de betekenis van de politieke besluitvorming, waarvan u uitvoerder bent geweest, is op gang gekomen. Historici filosoferen over de vraag of de politici van toen wel of niet goed hebben gehandeld, maar voorbij zijn gegaan aan alles, wat de mensen die die besluiten van toen met gevaar voor eigen leven moesten uitvoeren, hebben moeten doormaken. Het moet pijnlijk zijn te ervaren, hoe die discussie – hoe objectief die ook moge zijn, en hoe goed het ook moge zijn dat die wordt gevoerd – plaats heeft zonder dat acht wordt geslagen op hen, die nog steeds elke dag opnieuw de gevolgen van die tijd aan den lijve ondervinden.

De ommissie uit de jaren '50, om uiting te geven aan respect en waardering van overheidswege aan wat u hebt gedaan, is eigenlijk overgeëffelijk.

Maar dat de ogen van de overheid voor uw heldhaftig gedrag zijn geopend, is beter dan het achterwege blijven hiervan. In dit licht bezien vind ik, dat het instellen van het Draaginsigne Gewonden zinvol is en het begin is van eerherstel. Dat u in de schijnwerper van de belangstelling wordt geplaatst, acht ik een goede zaak. Nogmaals, ik betreur het dat het niet eerder is gebeurd, maar recht zetten van een gemaakte fout is beter dan vergeten.

Door de toekenning van het Draaginsigne wil de overheid haar respect tot uitdrukking brengen jegens de veteranen, die niet zelf hebben gekozen voor de weg, waarop zij terecht zijn gekomen, niet door vrije wil, maar door een hen op wettelijke gronden opgelegde verplichting. Het is met groot respect en eerbied dat ik thans mag overgaan tot de uitreiking van het Draaginsigne Gewonden, toegekend krachtens het besluit van de Ministers van Defensie, Binnenlandse Zaken en Verkeer en Waterstaat. Aldus de burgemeester.

Aan onderstaande personen werd het Draaginsigne Gewonden uitgereikt.
I. G.A.J. van Lent (77 jaar).
Tijdens zijn verblijf in Japanse krijgs-

Vier veteranen, die het Draaginsigne uitgereikt hebben gekregen door de burgemeester van Utrecht, dhr. Opstelten (2e van rechts).

gevangenschap is hij op 14 maart 1943 bij een Amerikaans bombardement op het kamp Tambiusajat, Birma, gewond geraakt. Hij was in dienst bij het KNIL van 1939-1950.

2. J. van Montfoort (69 jaar).
Voor het totaal van de gevolgen van zijn inzet als dienstplichtig militair onder zeer moeilijke omstandigheden

in het voormalig Nederlands-Indië in de periode 24 januari 1947 tot 24 sept. 1948.

3. H.M. Orie (76 jaar).
Toegekend in verband met de gevolgen van zijn verblijf in Japanse krijgsgevangenschap van 9 maart 1942 tot 15 aug. 1945 onder buitengewoon moeilijke omstandigheden. Hij heeft

ondermeer dwangarbeid verricht aan de Birma-spoorweg. Hij was bij de KNIL van 1941-1948.

4. W.A. van der Toom (66 jaar).
Tijdens verrichten van nachtdienst in een stelling te Kota Baroe, Sumatra, heeft hij een schietverwonding opgelopen, waarna hij werd opgenomen in het Militair Hospitaal te Padang.

DRAAGINSIGNE GEWONDEN VOOR JOHAN DIEFFENBACH IN ANTWERPEN

Nadat hij met een van zijn oude legervertuigen had deelgenomen aan de "Corridor-herinneringstocht" van Leopoldsburg naar Nijmegen in het kader van de "Market-Garden"-herdenking, werd op 21 september j.l. aan ons VOMI-lid Johan Dieffenbach het Draaginsigne Gewonden uitgereikt.

De Nederlandse Consul-Generaal en Mevrouw Wever hadden daartoe, speciaal op de verjaardag van Johan, een ontvangst geregeld in hun ambtswoning te Antwerpen, waarbij zijn familie, vrienden, diverse Belgische autoriteiten uit het Antwerpse en het Dagelijks Bestuur van VOMI Noord-Brabant Oost aanwezig waren. De Consul-Generaal vertelde in zijn toespraak dat Johan reeds voor zijn

vertrek als militair naar Indië gewond was geraakt toen hij in Sittard dienst deed bij de Binnenlandse Strijdkrachten waarbij hij zich, na zijn onderduiktijd, had aangesloten. Als verrassing werd tijdens deze bijeenkomst aan een drietal oud-leden van de Prinses Irene Brigade een oorkonde uitgereikt, dit uit dankbaarheid voor hun aandeel in de bevrijding van België, het land waar deze nu woonachtig zijn.

In zijn toespraak vermeldde de voorzitter van VOMI Noord-Brabant Oost o.m. het langdurige lidmaatschap (nr. 246) en de genereuze geldelijke steun van Johan.

De voorzitter vond dat we best jaloeers konden zijn dat Johan in een veteran-vriendelijk land woont, een land

waar onze veteranenpas wellicht meer betekenis heeft dan in ons land, maar dat wij ons troosten met de gedachte dat wij in Nederland de veteranen helpen ontdekken.

Hij dankte namens de VOMI de Consul-Generaal en zijn echtgenote voor de sympathieke en sfeervolle wijze, waarop zij deze uitreiking hadden doen plaatsvinden.

Tot slot overhandigde hij het echtpaar Dieffenbach, naast zijn goede wensen een bescheiden, maar gewaardeerde, attentie.

Het gezelschap bleef nadien nog geruime tijd in een ongedwongen sfeer bijeen, onder het genot van een welverzorgd drankje en een hapje.

W. van Rooij

DRAAGINSIGNE GEWONDEN VOOR B. POORTE

Ons lid B. Poorte uit Rijssen heeft uit handen van burgemeester E. van Voorden het Draaginsigne Gewonden ontvangen. In september 1946 is Poorte tijdens een nachtelijke patrouille op Java - ten zuiden van kampong Karanganjari in de residentie Semarang - gewond geraakt en heeft blijvend lichamelijk letsel opgelopen, waarvan hij nog de gevolgen ondervindt. Sobat Poorte was destijds ingedeeld bij de 1e Cie van 2-6 R.I. van de Koninklijke Landmacht. Voorzitter Evert Vaartjes en de secretaris Leo Jaspers Fayer van VOMI Overijssel waren bij de uitreiking aanwezig en feliciteerden hem met deze onderscheiding.

Voorzitter Vaartjes van de Vereniging Oud-Militairen Indië-gangers feliciteert Poorte.

Nationale dodenherdenking Roermond

Maandag, 19 september jl. nam Jacqueline Groenenboom (een kleindochter van een van onze donatrices) deze foto's.

Op terugreis van een korte vakantie in Limburg ging ze naar Roermond om ons monument te zien en trof daar, geheel onverwachts, het bloemstuk van VOMI-Nederland aan, met de linten wapperend in de wind.

Opvallend was de goede staat, waarin de bloemen, 12 dagen na de her-

denking op 7 september, zich nog bevonden.

Indrukwekkend is de foto waarop de zuilen en het borstbeeld van onze Generaal Spoor, omringd door tientallen kransen, staan afgebeeld. In gedachten gaan wij dan terug naar de inleidende woorden van het door Pierre Huyskens geschreven poëtisch-proza:

Wees welkom, generaal
Wees welkom, generaal

hier in dit park van de duizenden namen,

hier bij deze zuilenwacht
bij al uw mannen die met u omkwamen
en daarmee, zoals u het noemde
voor Orde en Vrede,
het hoogst denkbare offer hebben gebracht.

Ingezonden door:
VOMI Zuid-Holland Zuid

VAN DE LEDENADMINISTRATEUR

Het jaar 1994 is weer aan de laatste weken toe en gaarne wil ik met u allen even terug kijken naar het afgelopen jaar.

Dank zij de inzet van de besturen van de aangesloten verenigingen en uw aller inzet, mocht ik dit jaar het 7000 ste lid inschrijven.

Een kroon op het werk, dat wij in 1995 met ons 10-jarig bestaan hopen te vieren.

Helaas gingen sobats van ons heen, die wij in stilte aan het eind van het jaar willen gedenken.

Velen van u gingen om wat voor omstandigheden ook verhuizen naar een

andere woning, wat niet alleen veel zorgen voor u zelf meebracht, maar ook voor ons. Diverse "Sobats" kwamen retour met de P.T.T., waar een mededeling op stond "vertrokken". Aan ons en uw besturen de onplezierige taak om u weer op te sporen, zodat u ons orgaan weer op tijd in de bus kreeg.

Als u plannen heeft om te gaan verhuizen en u haalt een verhuisbericht bij het postkantoor en u zet daarop SOBAT, dan zorgt de P.T.T. dat u ons blad in de bus krijgt op het juiste adres.

Als u ons dan ook nog een berichtje

stuurt, met alle gegevens, bespaart u ons veel moeite en kosten.

Mocht u om welke reden dan ook een berichtje naar de ledenadministratie sturen, doet u het dan naar het juiste adres,

SATURNUSSTRAAT 210, 5345 LG OSS.

Ik ben al een jaar verhuisd en ontvang nog steeds post op mijn oude adres.

Rest mij nog u en de uwen prettige kerstdagen en en voorspoedig en gezond 1995 toe te wensen.

N. den Hollander

BOEKBESPREKING

"Soerabaja". 'Beeld van een stad'.

Onder redactie van: A.C. Broeshart, J.R. van Diessen, R.G. Gill en J.P. Zeydner. Een uitgave van Asia Maior, Purmerend, 1994. Postbus 829, 1440 AV, Purmerend. Tel. 02990-36324. Fax. 02990-34506. Postvrij, Antwoordnummer 59, 1440 VB Purmerend. ISBN 90.74861.03.2. NUGI 646/922. Prijs f 69,50. 160 pag's. Formaat 29 x 25 cm.

Weer zo'n prachtig, in harde kaft, met stolomslag, gebonden en uitbundig geïllustreerd Indisch stedenboek met 220 afbeeldingen, waar onder een aantal luchtfoto's, 45 kleurenafbeeldingen en 16 plattegronden. In het aprilnummer van dit blad verschenen de besprekingen van de boeken: Batavia, Bogor (Buitenzorg) en Indië uit de lucht gezien, en nu ligt de geschiedenis van Soerabaja, in een even fraaie uitvoering, dan voor ons. Hulde Asia Maior.

Soerabaja is de geschiedenis van een Indonesische stad. Voor wat de tekst betreft moet worden opgemerkt dat deze zeer Indonesisch is gericht. De behandeling van de periode na de Japanse capitulatie, in augustus 1945, de bersiap-tijd en de jaren dat oud-Indiëgangers in het voormalige Nederlands-Indië hun leven moesten wagen, is jammer genoeg erg summier afgedaan.

Voor wat het Nederlandse koloniale verleden van deze stad betreft opereren de samenstellers nogal afstandelijk en houden ze, waarschijnlijk om commerciële redenen, vele slagen om de arm. Critiek op het politieke, sociale, humane en militaire optreden van het, in december 1949, zelfstandig geworden Indonesië ontbreekt. Hiermee rekening houdende geven de teksten een goed overzicht betreffende de ontwikkeling, architectuur van gebouwen, infrastructuur,

cultuur, stedenbouw, groei en geschiedenis van deze van ouds als marinestad fungerende, de foto's beschouwende, westers aandoende Indonesische stad.

Geschiedkundig gezien is vooral het gedeelte handelende over het pre-koloniale Soerabaja, de oudheid, zeer verhelderend en wetenswaardig. Voor de vele Nederlandse militairen, die gedurende vele jaren (voor en na de tweede wereldoorlog) in deze stad dienden, in het bijzonder van de marine en het corps mariniers, lijkt mij dit boek een kostelijk bezit. Het bekijken van de afbeeldingen is, hoewel minder nostalgisch dan de voorgaande Asia Maior stedenboeken, een aangename bezigheid.

"Soerabaja". 'Het beeld van een stad' is m.i., ondanks het ontbreken van een maatschappelijke visie op de hedendaagse Indonesische samenleving, esthetisch gezien een monument van compositie.

J. Zwaan

Nederlands Nieuw-Guinea 1945-1962

'Een naoorlogse kroniek'. Samengesteld door Theo Peters. Prijs f 27,50. Een uitgave van VBN/LKV, Mesdagstraat 118, 2596 XZ Den Haag. Tel. 070-3282000. Hoofdkantoor. Bijkantoren: Prins Hendriklaan 53a (Postbus 16), 1780 AA Den Helder en Zangvogelweg 29 (Postbus 206), 3900 AE Amersfoort. Indien u het boek bij een van de bovengenoemde adressen aphaalt bedraagt de prijs f 25,-. ISBN 90.80186.1.5 NUGI 648. 255 pagina's. Geïllustreerd.

De Kroniek behelst een overzicht van de volgens de samensteller belangrijkste gebeurtenissen in (op) Nederlands Nieuw-Guinea van 1945 tot 1962. Het boek is samengesteld in de vorm van een aangeregeld bijgehouden dagboek. Het eerste item werd gedateerd op 1-5-1945, het laatste op 1-3-1963.

Daartussen ligt een naoorlogse verslag van ons laatste koloniale avontuur in Oost Azië. Spreken wij, als oud-Indiëgangers, met betrekking tot de Indië-oorlog, 1945-1950, over de verzwegen oorlog, voor wat Nieuw-Guinea betreft kunnen we met een gerust gemoed spreken van een vergeten oorlog(je), in een vergeten uithoek van het voormalige Nederlands-Indië. Vele van onze sobats brachten echter hun troepenjaren door in deze verwaarloosde achtertuin van de Gordel van Smaragd. Gaan wij uit van de periode 1945-1962, zijn er, naar ons door de Vereniging van Nieuw-Guinea-veteranen werd meegedeeld, ongeveer 20000 Nederlandse militairen, die gedurende bovengenoemde jaren in dit gebiedsdeel van Nederlands-Indië hebben gediend. Een niet te verwaarlozen aantal.

Nadat in 1949 "ons" Insulinde, Indonesië was geworden, bleef Nieuw-Guinea ver en eenzaam achter onder de Nederlandse driekleur, als een schamele rest van wat eens een groot Nederlands imperium in Oost Azië was geweest. Deze situatie duurde tot 1962. Toen nl. ging ook de Nederlandse helft van het sub-continent Nieuw-Guinea, (de oostelijke helft van dit eertijdse Australische gedeelte Papua geheten, was nl. al eerder een zelfstandige staat geworden) eveneens op in de sinds 1949 zelfstandig geworden Indonesische eenheidsstaat. Indonesië voerde gedurende de tijd (1949-1962), dat Nederland het bewind over Nieuw-Guinea uitoefende, een felle anti-Nederlandse z.g. confrontatiepolitiek, met als doel de macht over deze Nederlandse kolonie te verkrijgen. Deze confrontatiepolitiek noopte Nederland een, zij het bescheiden, troepenmacht in het woeste en nog bijna onontsloten Nieuw-Guinea op de been te houden. Indonesië infiltreerde, om zijn aanspraken op dit

land kracht bij te zetten, geregeld gewapende militairen in het door Nederland tot een gouvernement verheven Nieuw-Guinea.

Vooraf de laatste jaren, tussen 1960 en 1962, onttaarde de Indonesische druk op Nederland in een kleine, zij het echte, oorlog, waarin opnieuw Nederlandse militairen sneuvelden. Volgens opgaven van de Vereniging van Oud-Militairen Nieuw-Guineagangers, dienden tijdens deze laatste stuip trekking van ons koloniale rijk in Azië, ongeveer 5 à 7000 Nederlandse militairen op Nieuw-Guinea, waarvan er 18 om het leven kwamen.

De voor mij liggende kroniek geeft een overzicht van de lotgevallen der laatste jaren der Nederlandse Mohikanen in "onze" Oost.

Een verdienstelijk overzicht voor de deelnemers aan dit laatste Nederlandse koloniale "oorlogje" in Oost Azië.

Ook voor andere geïnteresseerden in de geschiedenis van Indië, een waardevolle uitgave.

Het boek is verlucht met een aantal vrij onbekende zwart-wit foto's, en gebonden in een geplastificeerde omslag met kleurige afbeeldingen. De afbeelding op de voorzijde toont ons twee Papoea-kinderen, die vanaf een strand naar een Nederlands oorlogsschip staren. Vergane glorie van een nu klein geworden Nederland. Een bron van nostalgie voor vele landgenoten. De Kroniek behelst de herinneringen van een gewone Nederlandse militair aan een wild en fascinerend land: Irian Jaya. Het is het relaas van

een weinig verheffende episode uit Nederlands naoorlogse laatste koloniale avontuur, die het definitieve einde betekende van wat eens was een Groot Nederlands Imperium. Velen in ons land hebben nog steeds heimwee naar dit verloren Rijk overzee en betreuren, alle ethische veroordelingen ten spijt, nog steeds de nederlaag die wij in Indië en Nieuw-Guinea leden. Een nederlaag die het einde van Nederland als belangrijk land betekende.

Sobats, oud-Indiëgangers, ook de jongens van Nieuw-Guinea horen er bij. Hulde. Ook hun inzet was moeilijk en werd volbracht onder moeilijke omstandigheden.

J. Zwaan

KERSTMIS "DICHTSEL"

1946

Kerstmis is het reeds geworden,
de tijd van vrede is er weer,
maar de soldaten in ons Indië,
staan op wacht met hun gewaar.
Want daar is het nog geen vrede,
onrust heerst hier toch nog steeds,
want een bende extremisten
maken 't donker voor hun geest.
Maar daar in ons mooie Holland,
waar ook oorlog is geweest,
bidden onze ouders en vrienden,
voor ons op dat mooie feest.
Ook de soldaat bidt voor de vrede,
hier in 't verre tropenland,
biddend denkt hij terug aan Holland,
waar men zingt een lied ter eer.
Een soldaat gaat hier ter kerke,
biddend knielt hij daar te neer,
smekend stijgt zijn gebed ten Hemel,
"Heer geef en schenk ons Vrede
weer"

Dit gedicht is gemaakt twee dagen voor Kerstmis 1946 na ontvangst van het bericht van het sneuvelen van een vriend.

Hij sneuvelde tijdens een patrouille bij het oversteken van een sloot. De boomstam die daarover lag was ondermijnd met een bom.

Joh. Algra, Sexbierum
1-3 RATA.

O. nacht Op wacht

O, nacht
op wacht
vervloekt ben jij,
niet ééns, maar duizend keer!
Ik zucht
en kucht
mijn vloekenschat
niet ééns, maar telkens weer!

Drommen
stomme
rotmuskieten
zoemen om je oor!
Verrek,
geen plek
van je lijf,
is veilig voor hun boor!

Je zit
en pit
oor je 't weet;
geen koffie helpt er an!
Want dat
goor nat
helpt tocht geen spat;
slechts mis'lijk word j'er van!

Je weet
't zweet
is steeds gereed,
om door je vel te dringen!
En wel

zo snel
zo degelijk,
dat je je baadje uit kunt wringen.

De tijd
die glijdt,
bijna altijd,
onmerkbaar, vlug voorbij
Maar
duren
echter op wacht
als dagen-lang voor mij!

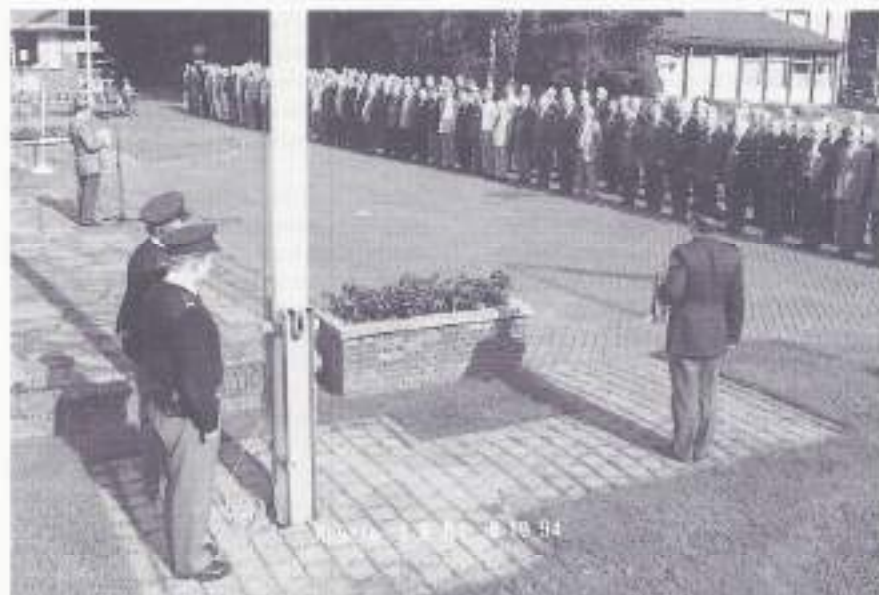
'n Nacht
op wacht,
zo doorgebracht,
gaat niet in je kleren zitten!
Ik wed
't bed
trekt zelden meer,
dan wanneer je niet mag pitten!

Een van de talloze nachten in Zuid-Sumatra op wacht "inspireerde" mij in het verre verleden tot bovenstaand "dichtsel". Het is letterlijk in die nacht om die tijd op die datum geschreven uit woede en frustratie.

Herbert Koenen
10 april 1948, 03.00 uur
Zuid-Sumatra

REÛNIE

Een "algemeen verhaal" over de reünie van 4-8 R.I. Dit naar aanleiding van de toespraak van de voorzitter van het reünie-comité.

Stram in de houding luisteren de mannen van 4-8 R.I. naar het noemen van de namen van de gevallen wapenbroeders.

TELEURGESTELD EN VERBITTERD

Op de mooie najaarsdag van 8 oktober j.l. verzamelden zich 230 veteranen van 4-8 R.I. in de Prins Bernhardkazerne in Amersfoort.

Het was de 12e reünie van dit voormalige bataljon, hetwelk gedurende 3 jaar op West-Java diende voor Orde en Vrede. Als bataljons-symbool werd gekozen voor de rijstvogel omdat zij van juni 1947 tot november 1948 in de rijstvelden van het Tjikarangse/Krawanase opereerden.

Tijdens een indrukwekkende plechtigheid rond de vlaggemast, waarbij allen, die wij in de tropenoorde van Menteng Poeloe moesten achterlaten, met name werden genoemd en herdacht, werden de signalen door een jonge dienstplichtige geblazen, daarmee de schakel tussen jong en oud symboliserend.

Na het commando "Op de plaats rust", wat voortreffelijk zonder repetitie werd uitgevoerd, nam de voorzitter van het reünie-comité, de toentertijd luitenant M.B. Niemeijer het woord. Zijn toespraak werd in doodse stilte aangehoord en wordt in zijn geheel nevenstaand weergegeven:

In de schaduw van de met veel publiciteit omringde plechtigheden en festiviteiten ter herdenking van de operatie Market-Garden, vond op 7 september j.l. de jaarlijkse samenkomst plaats bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 te Roermond.

Ruim 12000 Nederlandse veteranen herdachten aldaar hun in dat tijdvak gevallen kameraden, waarvan de 6000 namen zijn gegraveerd op de zuilen van een indrukwekkend monument, dat in ons land echter maar nauwelijks enige bekendheid geniet. Wij zijn over dit laatste teleurgesteld, maar daarnaast ook verbitterd over het feit dat voormalig buitenlandse militairen op grootse wijze worden onthaald, terwijl onze strijd in de jaren 1945-1962 vrijwel alleen maar negatief in de publiciteit komt.

Ons volk zou er zich toch van bewust moeten zijn dat in die periode aanzienlijk meer Nederlandse soldaten het leven lieten dan in alle vijf jaren daarvoor.

Er wordt veelal op ergerlijke wijze geschreven en gesproken over onze vermeende daden van terreur, terwijl de voormalige tegenstanders als oprechte vrijheidsstrijders worden genoemd. Wij, zoals wij hier ook vandaag weer

staan, weten echter maar al te goed dat er in heel veel gevallen sprake was van roofzuchtige en rampokkende benden, die de eigen bevolking brandschatten en slachtpartijen aanrichtten onder weerloze mannen, vrouwen en veel kinderen. Veel van onze soldaten zijn bij het beschermen van deze weerlozen gevallen, daaronder ook soldaten van ons eigen bataljon.

Onze nieuwe Minister van Buitenlandse zaken staat welwillend tegenover toelating van de landverrader Poncke Princen. Hij heeft daarvan in het verleden herhaaldelijk getuigd. Princen deed zijn verachtelijk werk in het voormalig operatiegebied van 4-8 R.I. Hij moet toch, net als wij, zelf getuige zijn geweest van de wrede moordpartijen op Chinezen en overige onschuldigen. Wij denken terug aan Bekasi, aan Rengasdengklok, aan Krawang en zo vele andere plaatsen waar ons bataljon werd geroepen voor het bewaren van orde en vrede. Jaar in jaar uit wordt laster over ons gesproken door de pers, de radio en de T.V. en ons volk is daar helaas niet ongevoelig voor gebleken.

Wij, voormalige Nederlandse soldaten, hebben geen enkele reden ons te schamen.

Integendeel!

Wij streden een goede strijd. Wij beschermden de weerlozen. Wij werden geroepen door volk en door staat.

En het is onze plicht deze boodschap uit te dragen, naar onze kinderen, onze kleinkinderen, onze vrienden en allen rondom ons. Wij zijn dit bovenal verplicht tegenover hen, die voor een eerlijk doel hun leven gaven en die wij hier ook deze morgen weer gezamenlijk hebben mogen herdenken. Ik wens u een goede reünie.

De reünie verliep verder op rolletjes, de rijstmaaltijd was meer dan voortreffelijk, in de O.O.-mess gonsde het van oude en vooral sterke verhalen uit tempo doeloe, kortom: het was wederom een zeer geslaagde reünie, waarbij velen alweer uitzien naar de 13e reünie in 1996, 50 jaar nadat vier acht in Amersfoort onder de wapens kwam. Ook de VOMI gaf op deze dag acte de presence, hetgeen resulteerde in 14 nieuwe leden.

Ingezonden door Th. J. Koning, p.r.

REÛNIE NIEUW-GUINEA MILITAIREN

NIEUW-GUINEA en VOMI

Op 8 oktober j.l. was VOMI Noord-Brabant Oost, namens VOMI Nederland aanwezig op de reünie van de Nieuw-Guinea Militairen, welke werd gehouden op de vliegbasis Eindhoven.

Ongeveer 1000 oud-militairen, totaal ca. 1400 personen, waren hierbij aanwezig.

Een verslag van de reünie vindt u ergens elders in dit blad.

Tussen 1945 en 1962 zijn ruim 20000 Nederlandse militairen uitgezonden naar Nieuw-Guinea en omdat er nog te weinig van deze veteranen in het ledenbestand voorkomen heeft onze vereniging, namens VOMI Nederland, een stand bemand om aan de VOMI in deze groep veteranen meer bekendheid te geven.

Van 11 uur 's morgens tot 5 uur 's middags zijn wij in deze stand aanwezig en actief bezig geweest.

Op alle tafels waren door ons geredigeerde VOMI-brieven neergelegd, zo

dat iedere reünist op zijn gemak ons standpunt kon lezen en daarna in onze stand hierop kon reageren.

Ter plekke hebben wij een bescheiden aantal nieuwe leden kunnen inschrijven, hetgeen niet verwonderlijk is, omdat de meeste mensen op die dag hun geld ook op andere wijze konden uitgeven.

De belangstelling was niettemin erg groot en zeer veel gingen met een exemplaar van onze SOBAT, waarbij een inschrijvingsformulier was gevoegd, naar huis.

Wij hopen maar dat daarop nog reacties komen binnendruppelen.

Opmerkelijk was dat de meeste Nieuw-Guineagangers bij het lezen van de woorden "Vereniging Oud Militairen Indiëgangers" dachten dat deze woorden op hen geen betrekking hadden.

Om dit misverstand uit de weg te ruimen is er die dag heel wat "praatwerk" verricht om in het geroezemoes deze mensen duidelijk te maken dat ook zij tot onze groep behoren.

VOMI Nederland wil immers graag aan de Nieuw-Guineagangers alle ruimte binnen haar vereniging geven, mede omdat de meesten van hen aanzienlijk jonger zijn en dus de "veteranenkar" langer kunnen trekken.

Ook diegenen die al VOMI-lid waren vereerden onze stand met een bezoek; zij waren er trots op ons persoonlijk te

vertellen dat zij al "bij de club" waren en daar met hun vrienden over zouden praten.

Het bestuur van VOMI Nederland zou eens moeten overwegen of het titelblad van de SOBAT niet wat duidelijker en voor de Nieuw-Guineagangers wat meer herkenbaar gemaakt zou kunnen worden.

De VOMI-vlag die voor deze gelegenheid door ons werd aangeschaft vertoont gelukkig wel de Nieuw-Guinea kleuren en was zo duidelijk zichtbaar voor iedereen, dat dit zeker wervend heeft gewerkt.

VOMI Nederland dankt dhr. Willemsen van het organiserende comité voor de goede plaats die hij ons had toebedeeld (naast het podium en - tot de aanvang - ook bij de koffie).

VOMI Noord-Brabant Oost heeft op deze dag ook afscheid kunnen nemen van de heer Ruud Meijer, de scheidende directeur van de Stichting Dienstverlening Veteranen en heeft daarbij ook contacten kunnen leggen die voor de vereniging, in de nabije toekomst, van belang kunnen zijn.

Ik dank de stand-bemanning (alsmede mevrouw Straver) voor hun prettig en ondersteunend gezelschap tijdens deze vermoeiende uren.

Wij vonden allemaal dat onze aanwezigheid nuttig was geweest.

W. van Rooij

REÛNIE 1995

403 B.I.

Noorderlicht Bat.

Op zaterdag 5 maart 1995 organiseert de B. Cie. 403 B.I. weer een grote reünie in Winschoten, reden hiervan is "45 JAAR TERUG UIT DE TROPEN".

Een ieder van de B. Cie. die nog nooit op onze reünie is geweest en zich toch nog betrokken voelt bij deze groep, kan contact opnemen met de reünie-commissie.

De dames zijn uiteraard hierbij van harte uitgenodigd.

De vaste reünie-gasten krijgen vanzelfsprekend bericht.

Reünie-commissie: Hr. Kamminga, tel. 05970-15985.

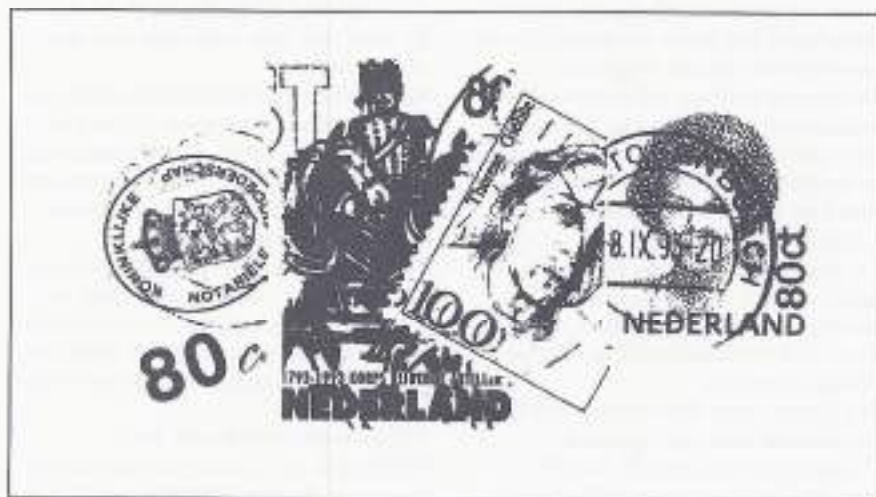
Hr. Nobbe, tel. 05970-17637.

Erevelo Kembang Kuning '94.

WEER BEDANKT LIEVE MENSEN!!!!!!

WEER BEDANKT LIEVE MENSEN!!!!!!

Weer moet ik u oprecht bedanken voor het toezenden van uw gebruikte en angebruikte zegels van Nederland en buitenland.

Zoals u weet is de opbrengst bestemd voor het Fonds Sociale Zorg van V.O.M.L.-Nederland.

Ik heb ze gekregen van Amerika, Nieuw-Zeeland en Australië en natuurlijk uit ons eigen Nederland. Blijft u hiermee vooral doorgaan, het woord "teveel" kennen wij niet. U allen Prachtige Kerstdagen en een goed en gezond 1995 toewensend, Mw. Jac. M. Holwijn, de Goede Hoop 13, 2021 AP Haarlem.

Ersveld Ancol '94.

STICHTING CENTRUM 45

Landelijk Centrum voor de behandeling van verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen.

CENTRUM '45 START DAGKLINISCHE BEHANDELING VOOR VETERANEN

Het behandelaanbod van Centrum '45 wordt uitgebreid. Naast de poliklinische individuele en groepsgerichte behandeling die reeds enige jaren aan veteranen werd geboden, zal nu ook behandeling in de dagkliniek en de kliniek voor veteranen tot de mogelijkheden gaan behoren. Deze toevoeging verbreedt het behandelingspectrum van veteranen die zich aanmelden aanzienlijk.

De behandeling van veteranen in de dagkliniek wordt verzorgd door een ervaren multidisciplinair samengesteld team. Dit team werkt al jaren met de behandeling van oorlogsgetroffenen.

Het accent ligt tijdens de behandeling op de vermindering van klachten die zijn ontstaan als gevolg van traumatische ervaringen tijdens oorlogsomstandigheden en waarvoor een intensievere behandeling nodig is. De kameradschap die voor velen zo'n belangrijke steun was en is, maakt deel uit van het programma. De onderlinge lotsverbondenheid zal dan ook centraal staan in de dagklinische behandeling.

Voor de periode van één jaar (een dag per week) zal de te behandelen groep veteranen een intensief programma worden aangeboden. Dit programma bestaat uit groepspsychotherapie, psychomotorische therapie en sociaaltherapie. Daarnaast is consultatie mogelijk van het maatschappelijk werk en psychiater. Behalve dat deze beproefde vormen van behandeling worden aangeboden, zullen ook in de loop van het jaar direct betrokkenen uit het thuismilieu (partner, evt. kinderen) worden uitgenodigd om te participeren in de behandeling.

Aanmelding voor behandeling is mogelijk via dagelijks telefonisch spreekuur van 10.00 tot 11.00 uur op de polikliniek van Centrum '45. Tel: 071-155242.

H.H. Vogelaar

OPSPORING VERZOCHT

Sobat Dick Onderdelinden is op zoek naar B. van Beek, mogelijk B. Verbeek, adres in 1949-1950 onbekend, doch was wel in Vlaardingen. Was in 1949 tijdelijk geplaatst als geschutshersteller (Ost. Cie) bij het 432e Bat. Inf., o.a. in Serang en omstreken. Van welk onderdeel afkomstig is helaas niet meer bekend.

Gaarne bericht aan
D. Onderdelinden, Oude Dijk 40, 3062 AE te Rotterdam. Tel. 010-4112362.

Dirk Vooy's, Pallas 26, 2221 JL te Katwijk aan Zee, Tel. 01718-23194 zou graag het adres of telefoonnummer ontvangen van zijn dienstmakker, dienstplichtig KL-er sold. 1 Frans A. Kurvers, legernummer 280529480, gewoon hebbende te Voorburg, v. Luchtenburgstr. 14 en opgekomen Cort Heijliger Kazerne te Bergen op Zoom.

Ingedeeld bij 423e Bataljon, o.a. in Midden-Java. Wie kan Sobat Dirk Vooy's verder helpen?

Sobat Henk Spoelstra, Waddendijk 15, 1025 PG te Amsterdam, tel. 020-6364068, v.m. schipper van LCM 501 (vaartuigen-dienst Banjermasin), zoekt nog zijn v.m. motorist Joop Darrestijn. Joop was afkomstig van 22 AAT (Sumatra?) en in Nederland woonachtig omgeving Baarn/Soest. Wie kan Henk Spoelstra helpen?

Sobat Gerrit van Renselaar, v.m. radio-telegrafist KL en in 1949 gedetacheerd bij TOPAM Team V in Borneo, zou graag in contact komen met zijn v.m. teamleider Elt. (KNIL-Art.) H. Doup. Nog in 1993 hoorde Van Renselaar van een andere KNIL-officier dat Elt. Doup naar Nederland was gegaan en in dienst was getreden bij de K.L. Graag een berichtje naar Tesselschadelaan 13, 1422 HZ Uithoorn of tel. 02975-87520.

3-MWBE (MOWABA) heeft op 12 oktober j.l., na 45 jaar, een reünie gehou-

den in de Generaal Banskazerne te Grave.

Graag wil zij ook de leden van het 2e en het 4e MWBE bij een in 1995 te houden reünie erbij hebben en daarom worden zij vriendelijk verzocht contact te willen opnemen met onderstaand adres.

Het 3e MWBE wenst een ieder prettige feestdagen en een gezond 1995 toe. Voor informatie bellen of schrijven naar:

A. Mees, Landstrekenlaan 164,
5235 LE Den Bosch.
Tel. 073-430330.

Huub H. Hougardij, Breitnerstraat 18, 3443 GD, Woerden, Tel. 03480-17496 heeft als OVW-er (Chef kok) bij de L.T.D. 16-II in West- en Midden-Java gediend.

Vertrokken dd. 28-11-'46 per Sibajak. Retour dd. 28-12-'49 per Sibajak. Hij zou gaarne weer in contact willen komen met zijn oud-dienstmakers. Bel of schrijf een kaartje. Alvast bedankt en hopelijk tot ziens.

Mevr. A. Swaenberg-van Hintum, Leliestr. 12, 4725 AM te Wouwee Plantage, wil gaarne in contact komen met personen (Oud-Militairen Indiëgangsters) van 2-3-3 R.I., die haar vader hebben gekend tijdens de militaire dienstdienst.

Het gaat hier om: Dpl. Sld. A (Adri) van Hintum, legernummer 25.03.12.115, geboren te Berghem (Nrd.-Brabant), was in 1946/'47 gelegerd in Medan (Noord-Sumatra) en was ingedeeld bij 2-3-3 R.I. (7 Dec. Div.) Sld. A. van Hintum is ernstig ziek geweest en opgenomen geweest in het Militair Hospitaal 1, zaal 6 in Batavia.

Hij is ernstig ziek teruggekeerd met het Hospitaalschip "Groote Beer" naar Nederland, alwaar hij is opgenomen in het Militair Hospitaal "Oog en Al" te Utrecht en op 3 november 1947 is overleden.

Wie van de Sobats helpt mevrouw Swaenberg-van Hintum?
Haar telefoonnummer is: 01657-9806.

Tijdens de reünie van 1-3 R.I. werd geïnformeerd naar de toenmalige le luitenant Mulder (van de B. Cie.) en de toenmalige vaandrig Lamkin. Indien iemand hun adres weet, of weet wat er van hen is geworden, zou ik (T. Lentz) via de redactie van SOBAT daar graag van horen.

T. Lentz.

Ereveld Kalibanteng '34.

VETERANENDAG

KONINKLIJKE LUCHTMACHT - VETERANENDAG

Op uitnodiging van de Staf Koninklijke Luchtmacht waren vele veteranen op 8 september j.l. aanwezig op een reünie, die werd gehouden op de Vliegbasis Gilze-Rijen.

Deze, zeer goed voorbereide, dag is een groot succes geworden mede dankzij het voor de veteranen samengestelde programma, waarin voor iedereen herkenbare zaken aan de orde kwamen.

De deelnemers aan deze reünie konden gebruik maken van de gratis verstrekte NS-vervoerbewijzen en aan diegenen, die met eigen vervoer kwamen, was een daartoe strekkende routebeschrijving toegezonden.

De hartelijke ontvangst op de vliegbasis ging vergezeld van koffie en worstebrood, zodat de stemming er al meteen goed in zat.

Het welkomstwoord werd gesproken door de Generaal-Majoor Drs. C. van Hamond, die in zijn speech benadrukte het een voorrecht te vinden de Klu-veteranen te mogen welkom heten.

Het programma bestond o.m. uit rondritten over de vliegbasis, welke ieder uur werden gehouden en waarbij

steeds bijzonderheden werden verteld over zaken die vanuit de bus aanschouwd konden worden.

De verdere onderdelen van het programma bestonden uit:

- een demonstratie van de handbrigade van de vliegbasis
- een vliegprogramma van het 314e squadron
- een demonstratie van de brandweer en van de geneeskundige dienst.

Uiteraard werd er ook voor de inwendige mens gezorgd en stond er een uitgebreide lunch op het menu.

Tenslotte werd van alle ca. 400 deelnemers een groepsfoto gemaakt en dit zal voor velen een aangename herinnering zijn aan deze zeer geslaagde dag.

Een woord van dank aan de Luchtmacht-Staf, sectie Luchtmachthistorie is dan ook zeker op zijn plaats.

Namens de veteranen van de Koninklijke Luchtmacht,
H. Straver

HERDRUK "TAAIE EN NEUT"

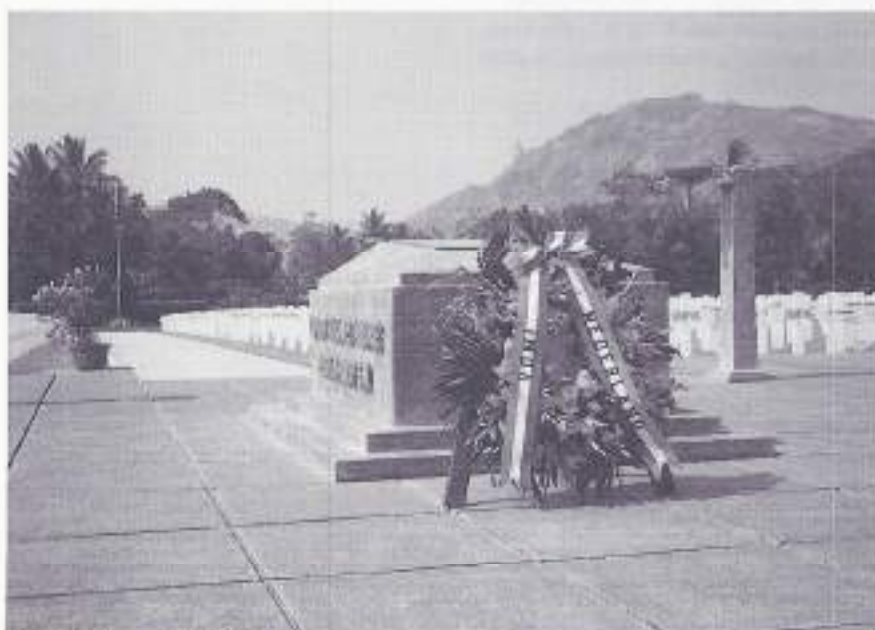
Door de reünie-commissie 3-8 R.I. werd hiervoor actie ondernomen en vele reüniecommissies uitgenodigd te reageren, zonodig onder opgave van het door hen gewenste aantal exemplaren.

Een kwart daarvan reageerde zeer positief en heeft inmiddels de boekjes ontvangen. De voorraad is nu zo goed als uitgeput, terwijl er nog aanvragen binnenkomen.

Wij richten ons nogmaals speciaal tot de Reüniecommissies (die dan de eigen leden kunnen bedienen) om ons te berichten of zij alsnog belangstelling hebben voor deze heruitgave. Indien er gezamenlijk door deze resp. commissies bij inschrijving een totaal van minimaal 2000 exemplaren wordt bereikt, is een tweede druk te realiseren. De kosten zijn f 1,75 per stuk.

Ook de resp. VOMI-afdelingen kunnen wellicht een bestelling doen, daar zij ook vele sobats bereiken. Wij hopen nog voldoende reacties te mogen ontvangen.

Reünie-comm. 3-8 R.I.
B. Bronke, Raadhuisstr. 29a,
1541 JA Koog a/d Zaan.

Erevelde Louwigafaja '94.

Taaie: „En hoe voel je je nou as nieuwbakken eerste klas, Neut?”

Neut: "Wat zal ik zegge, aan de eene kant voel ik de last van veel groter verantwoordelijkheid op me drukke. En aan de andere kant is het toch wel fijn dat de afstand tusse mijn en de Legeercommandant niet meer zo pijnlijk groot is, zie je?"

UIT DE OUDE DOOS

SULAWESI

Op 13 december 1947, kwamen we met het s.s. "Volendam" in Indonesië aan. We werden eerst gedetacheerd op het eiland Celebes, het tegenwoordige Sulawesi. We moesten hier een tijdje aan het klimaat wennen, dus acclimatiseren en waren met ongeveer honderd man in een tentenkamp ondergebracht, vlak bij Makassar. Hier zijn we een week of twee geweest en zo kwam dan na tien dagen Kerstmis in zicht.

Heel vreemd allemaal deze eerste Kerst in de tropen. Met het weer troffen we het niet zo erg. Want het was de Natte Moesson, met bandjirs (overstromingen) maar dat is zo over. De volgende dag stond de zon weer recht boven ons hoofd. Ook was alle regen weer weg en opgedroogd en was het weer 30 graden Celsius. Dan was het niet te geloven, dat er dan in Nederland sneeuw lag. In ons dorp tot aan de dakgoten toe, zoals later bleek op de foto's die ik kreeg.

's Avonds zijn we met een paar man naar een kerstviering geweest in Makassar. De volgende dag kregen we Cadi rantsoen, met wat rokerij en verschillende gebruiksvoorwerpen, zoals scheermesjes en lucifers. Als klap op de vuurpeil werd er 's avonds nog een Kerstpakket bezorgd, dat was verzorgd uit Holland met als inhoud: een kalender 1948, een foto Koninklijk Huis, een busje kaas, een blik koekjes, een blik sigaretten, een stuk zeep en een paar chocoladerepen.

Eenieder was blij met dit pakket; een teken dat er aan ons gedacht werd in het verre land. We hadden weer wat te eten en vooral te roken, dat was welkom. Je moest vooral wennen aan het Oosterse eten.

Zo waren wij hier Kerstpakketjes aan het uitpakken, terwijl volgens mijn idee, eenieder in Holland pakjes opende onder een echte Kerstboom en dan terwijl er buiten alles onder sneeuw en ijs lag.

We zijn later met een man of acht naar de Zeevaartschool geweest en hebben daar een Kerstdienst bijgewoond. De dominee las het aloude Kerstevangelie voor en gaf uitleg. Ook werden enige Kerstliederen gezongen.

Na de kerkdienst ging eenieder naar zijn eigen tent om koffie te drinken, te eten en een paar brieven schrijven. En 's avonds ging ik met een paar maten naar een Kerstviering, die hier in het Lagangkamp werd gehouden. Het was een gezellige avond en we werden getrakteerd op limonade, gebak en oliebolletjes.

De Kerstdagen waren achter de rug en we moesten op 27 december klaar staan voor vertrek naar Palopo, een havenplaatsje, zo'n 400 km ten Noorden van Makassar. Na een half jaar gingen we weer verhuizen naar Sumatra en daar hebben we tweemaal Kerstfeest gevierd.

Zo heb ik en velen met mij, driemaal Kerst en Nieuwjaar meegemaakt, ver van huis en haard verdreven. We hebben zitten zweten bij 30 graden Celsius, terwijl men in Holland achter de kachel zat, of de schaatsen uit het vet haalde.

We hebben het daar niet makkelijk gehad, maar veel ervaringen opgedaan op allerlei gebied. Ook het contact met de bevolking was goed te noemen.

Stond geschreven in een blad december 1993.

D. de Jong

D. Hansmastr. 7, Sneek

POSTZEGELS, SIGAREN BANDJES EN TELEFOONKAARTEN

Heel hartelijk dank weer voor de zendingen. U staat ons bij anderen bij te staan. blijft hier alstublieft mee doorgaan.

V.O.M.I. - Utrecht
 B.W. Vonk - Voorschoten
 A. van Hemert - Ermelo
 Varta Energy 2000
 J.B. Jansen - Amsterdam
 J. Timmer - Almelo
 M. van Duyvenvoorde - Vlissingen
 Stamp Aid - Uithoorn
 Robert Nink B.V. - Amsterdam
 Heijnsdijk - Delft
 A. Slot - Utrecht
 P.M.C. Geukers - Almelo
 F.M. van den Brand - Huizen
 L. van Spanje - Dordrecht

Merci
 VB

social
 commissie
 te
 staan
 bij
 anderen

Telefoonnummer gewijzigd

Sociale Commissie
 Victor C. Bridié OVW
 Tel. 07 0'3 28 05 32

GESPREKSGROEPEN VOOR VETERANEN EN HUN PARTNERS

c
s
m
e
s
s
i
e
VOMI

MILITAIRES UIT VOORMALIG NEDERLANDS-INDIË 1940-1950

INDIË VETERANEN?

Voor sommige veteranen is het moeilijk praten over de gebeurtenissen tijdens de militaire acties in voormalig Nederlands-Indië. Samen herinneringen ophalen kan daarbij helpen. Met elkaar de gevoelens onder woorden brengen. Elkaar ondersteunen als het soms teveel wordt.

WAAROM GESPREKSGROEPEN?

Veteranen kunnen toch, ondanks opleiding en ervaring, last hebben van de gevolgen van de oorlog. Maar juist dan is het praten met anderen die hetzelfde meegemaakt hebben heel zinvol. Vroeger was het niet de gewoonte over je gevoelens te praten. Nu blijkt het een opluchting te zijn met lotgenoten de gebeurtenissen uit die tijd de plaats te geven die ze verdienen.

STICHTING WARINGIN

Iedereen uit Indië kent de prachtige trotse boom waaronder het zo heerlijk schillen is. De waringin heeft van oudher de betekenis van plaats waar mensen samenkomen om raad te vragen en verhalen te vertellen. Voor ons is de waringin de plek waar vroeger en nu samenkomen. Waar we veilig zijn en vrienden kunnen ontmoeten.

WAT DOEN WE?

Als vrijwilligersorganisatie van en voor veteranen begeleiden we groepen. Een groep bestaat uit maximaal 10 leden en komt gedurende ongeveer 1 jaar 2 maal per maand bij elkaar. De twee begeleiders hebben ervaring met dit groepswerk. Voor velen is het de eerste kans om echt te kunnen vertellen wat hen uit die periode is bijgebleven. Anderen kunnen vergeten momenten weer aanvullen.

PARTNERGROEP

Het verleden van de man werkt soms thuis door. Daarom zijn er ook partnergroepen, begeleidt door 2 vrouwen. Zij komen eenmaal per maand bij elkaar. Zo nu en dan komen de groepen samen om een thema te bespreken of gewoon voor de gezelligheid.

WAAR VINDEN DE GESPREKSGROEPEN PLAATS?

Er zijn geen vaste plaatsen voor de bijeenkomsten. Momenteel zijn er groepen in Lelystad, Zwolle, Wageningen en Hilversum. Bij elke nieuwe groep proberen we zo dicht mogelijk in de buurt van de deelnemers een onderkomen te vinden.

ONDERSTEUNT DOOR:

Stichting Icodo en
Stichting Dienstverlening Veteranen

VOOR MEER INFORMATIE:

Mevr. Audy van Dolderen,
Rigolettostraat 17, 3818 TR
Amersfoort.
Tel. 033-722691.

V.O.M.I.

VOMI-TOKO

Wij hebben uiteindelijk een drukkerij gevonden die voor VOMI-leden adreszegels met VOMI-logo kan leveren.

victor c. bridé ovr
117 van rijnsdijkstraat
2597 rl 's-gravenhage
tel. 07 0 * 3 28 05 32
postbank giro 22 09 52

Zie bovenstaand model. De zegels zijn gegamd en de kosten zijn voor 500 stuks (minimum) f 35,- franco

AANBEVELING

Een gespreksgroep werkt bevrijdend. Een gespreksgroep is nuttig. Een gespreksgroep is de helpende hand. Een gespreksgroep haalt de spanning van de ketel. Om deel te nemen aan een gespreksgroep hoeft men zich niet te schamen. Wij kunnen u ten sterkste aanbevelen daaraan deel te nemen als u zelf denkt dat u het nodig hebt of het u kan helpen.

VB.

**V.O.M.I. -
demobilisatiespeldje
met sureté
(helm, zwaard en palmtak)
zwaar verguld, K.B. kwaliteit.**

Uitsluitend voor
V.O.M.I.leden
en toont hiermee uw
verbondenheid met
de V.O.M.I.

huis. Er moeten echter minstens 56 deelnemers zijn wil de drukker tot aanmaak kunnen overgaan. Er kunnen ook niet meer dan 5 regels op een zegel.

U kunt ze bestellen bij het Fonds Sociale Zorg te Ter Aar met opgave van aantal en de juiste tekst. Ik hoop dat ik velen van u hiermee van dienst ben geweest, want er was allang vraag naar en van meerdere kanten. Grijpt uw kans.

VB.

Dank van veteraan

Na het overlijden van mijn Moeder is het navolgende verslag door mij tussen haar papieren gevonden. Nooit heb ik haar hiervoor kunnen bedanken.

Heel juist heeft zij de gevoelens van de Nederlandse militairen gevoeld, die hun plicht deden in het Verre Oosten.

Door dit stuk te publiceren in de "Sobat" beschouw ik dit als laatste eerbetoon aan mijn Moeder.

Moeder bedankt, ook mede namens alle sobats.

Oudejaarsavond

Het is 31 december 1945. In een afgekeurd Engels tentenkamp op Malakka zitten ruim twee duizend Nederlandse militairen te wachten op transport naar het voormalige Nederlands-Indië. De jongens hadden zich vrijwillig gemeld om landgenoten uit de tropische concentratiekampen te halen. Het is voor de jongens een desillusie, dat ze hier op Malakka zijn neergezet en de vraag "Waarom?" heeft al menigmaal geklonken. En nu is het Oudejaarsdag.

In de tropische hitte zwoegt een compagnie door de bagger. De Nederlandse mentaliteit is tenminste nog niet verdwenen, want er wordt knap gescholden. De hele dag sjuuwen ze nu al rond. Onwillekeurig gaan de gedachten naar hen, die in Holland achterbleven. Duizenden kilometers weg zitten hun familieleden, kennissen en meisjes in het koude land en warmen zich bij een gezellig haardvuur. Deze gedachte alleen brengt de meest ruwe soldaat van zijn stuk. 's Avonds zitten ze in de tenten.

Sommigen schrijven een brief naar huis; anderen leggen een kaartje en de rest praat wat, of staart voor zich uit. Zo gaat de oudejaarsavond voorbij.

Flesjes bier en sigaretten worden aangesproken. Tegen een uur of half twaalf gaan er een paar hun tenten uit en trekken de duisternis in. De herinnering aan Holland werd hun te machtig. Ze konden zich niet meer goed houden en schaamden zich voor hun kameraden.

In de diepzwarte duisternis voelen ze

zich veilig en ongezien. Vuurvliegjes dansen in het rond en krekels sjijsen in het gras. Verder is alles doodstil.

Op sommige plaatsen zijn gloeiende sigaretten waar te nemen. En dan is het grote moment aangebroken. Het is twaalf uur. In de donkere nacht blaast een eenzame trompettist "The last Post".

Overal is het nu doodstil. Vrijwel iedereen heeft kippevel. Ze geven de nachtlucht de schuld, doch iedereen begrijpt, dat dit een gevolg van ontroering en zenuwen is. Hoeveel zullen dit nooit meer in huiselijke kring kunnen vieren? Gelukkig blijven de gedachten hier niet bij stilstaan. De jongens wensen elkaar en hun commandanten een heel voorspoedig jaar en beloven elkander, dat ze elkaar zullen helpen, om deze ellende uit te komen.

Om half een is het alweer stil in het kamp, want morgen begint de dienst alweer, net zoals op andere dagen. Het leven herneemt zijn gewone gang, maar iedereen is het er over eens, dat "The last Post" voor deze oudejaarsavond zeer goed gekozen was!

Ingezonden door een ex-oorlogsvrijwilliger behorend bij V.O.M.I.-Flevoland.

Ereveld Candi '94.

In Memoriam

Met grote eerbied en in gepaste stilte brengen wij een laatste Eresaluut aan:

H.A. de Heus	Haarlem
W. van Wordragen	Wijchen
P.J. Rombouts	Goes
J.P. van der Wielen	Borghem
H. Verkerk	Naaldwijk
P. van der Gaag	Maasland
Joh. Beugelink	Steenwijk
M. Huybers	Handel
B. van Vugt	Almkerk
H. Koops	Yde
T. Koopman	Pesse
G.J. Roebersen	Almere
Th. A. Verlaan	Assendelft
J.G.M. Horbach	Zeist
J. Jansen	Stampersgat
A.J. Brabander	Rijswijk-ZH
H. Boelens	Deventer
R.J. van Voorst	Ede
A.W.J. Simonis	's-Gravenhage
W.G. van Egmond	Apeldoorn
Y. Th. Hoekstra	Leeuwarden

sociale
VOM

Moge ons aller oprecht medeleven en de liefde en warmte van uw naasten, u de kracht en de moed geven dit zware verlies te dragen.

V.B.

VERENIGINGSNIEUWS

Drenthe/Groningen

Secr. J. Plat, Sassenbergen 71,
9531 GW Borger.
Tel. 05998-35666.

Vrijdag 21 okt. 1994. Veteranendag
DRENTHÉ/GRONINGEN.

De zon schijnt, de lucht is blauw en het congressentrum "Het Drouwenerzand", te midden van de bossen in Drouwen, ligt al vroeg in de zon.

Ook vroeg zijn de bestuursleden om de laatste hand te leggen aan de voorbereidingen van deze dag en om de sobats met dames te kunnen verwelkomen.

En dat was nodig, de klok van tien was nog maar een kwartier gepasseerd of de zaal was al nagenoeg vol. Daar het mooie weer was waarschijnlijk iedereen vroeg van huis gegaan om toch maar alles van deze dag mee te kunnen maken. De bekende sfeer was al direct aanwezig. De koffie/thee met cake goed verzorgd. Het is zo maar elf uur als 2e voorz. Hagenbeek het openingswoord spreekt. We nemen een ogenblik stilte in acht ter nagedachtenis aan onze overleden vrienden en beluisteren verder de laatste berichten uit het VOMI-gebeuren.

Voorz. VOMI Nederland, dhr. J. Dijkema, neemt ons nog weer eens mee terug naar de dagen van toen. Onze inspanningen zijn niet vergeefs geweest. Ook van hen die alles gaven bij het vervullen van hun plicht is het offer niet zinloos geweest. Er is veel gebeurd, maar alles gezien in het licht van de tijd van toen, zouden we weer gaan. Er zijn fouten gemaakt, maar de grootste fouten moeten gezocht worden bij de regering van die periode.

Waarom krijgen we niet de erkenning van de Nederlandse burger die we verdienen? We gaan daarom door als VOMI onze doelstellingen na te streven. Dit stukje geschiedenis mag niet in de vergetelheid raken.

"Klazien uit Zalk" neemt ons in een wervelende toespraak mee door de tuin en de natuur en weet ons met veel humor doorspekt te vertellen dat

we het "neusie" goed open moeten houden en ons voedsel goed moeten kauwen. Na drie kwartier moet de voorzitter haar gewoon afremmen, want het is al de hoogste tijd voor het stampotbuffet en de pudding met slagroom. Men kan haast stellen dat er niet gegeten is maar ge.....

Voortreffelijk verzorgd werd er van alle kanten vastgesteld.

Om het eten wat te laten zakken wordt er een wandelingetje gemaakt in het zonnetje rondom het ontspanningscentrum en een bezoek aan het prachtig ingerichte natuurmuseum. Wie liever wil blijven zitten kan zich rondom de televisie scharen om wat videobanden te bekijken. Natuurlijk beelden uit de "gordel van smaragd". Het is dan al weer de hoogste tijd om nog eens weer Klazien het woord te geven, want het programma moet doorgang vinden.

De koffie/thee wordt intussen ook weer geserveerd. Velen hebben de mogelijkheid aangegrepen om Klazien nog een vraag te stellen. Onvoorstelbaar, ze staat geen moment sprakeloos, overal is een antwoord op en we mogen vaststellen, hele rake antwoorden. Met een bos bloemen nemen we afscheid van haar.

Het laatste programmapunt is dan al weer aangebroken.

De verloting. Een grandioos slot. Voor ruim f 900,- loten verkocht. Iedere bezoeker heeft wel het een en ander als prijsje meegenomen.

Onze dank gaat uit naar Lammert en Jannite Bolt voor het grote aandeel hierin. Jannite heeft ondanks haar toenemende handicap toch maar weer gezorgd dat er bij diverse zaken weer veel prijzen werden afgehaald. Ze heeft te kennen gegeven nu toch wel te moeten stoppen om steeds maar weer op pad te gaan.

Het wordt allemaal te zwaar voor haar

Jannite, namens ons allemaal, onze hartelijke dank voor al dit werk en we hopen dat je nog vaak de bijeenkomsten zult kunnen blijven bezoeken ondanks je handicap.

Tussen half vijf en vijf kan dan toch volgens de planning dhr. Hagenbeek zijn slotwoord spreken. Iedereen be-

dankt en tot een volgende keer. We kunnen met zijn allen op een heel gezellige Veteranendag 1994 terug zien.

J. Plat

Het jaar 1994 loopt al weer ten einde.

U zit al weer met het dec. nummer van SOBAT in uw handen als u dit leest. Achterom kijkend is er weer veel gebeurd in '94. Goede en mooie dingen waar we met veel plezier en dankbaarheid op terug kunnen kijken.

Ook droeve dingen zijn een aantal gezinnen onder ons niet bespaard. Afscheid moesten nemen van man of vrouw, een familielid, brengt heel wat in ons leven te weeg. Welke troostwoorden kunnen wij die dit aangaan meegeven. Wij kunnen u zeggen dat wij naast u willen staan. Ook als weduwe van een van onze sobats blijft u er bij horen. We stellen het zelfs zeer op prijs dat u verder met ons wilt gaan, ook over de drempel naar 1995. Als prov.- en afd. bestuurders willen wij iedereen prettige en gezegende Kerstdagen en een voorspoedig 1995 toewensen.

We spreken verder gewoon met elkaar af dat wij al onze sobats en weduwen in eigen buurt die een moeilijk 1994 moeten afsluiten, blijven bezoeken.

Voor uw agenda van 1995

Afd. Assen. Bijeenkomsten op 25 jan. en 22 maart '95 in "De Aanleg" te Deurse. Telkens aanvang 14.00 uur. Daar de busreis van '94 goed bevalen is, is men bezig ook voor '95 iets soortgelijks te organiseren. Mogelijke datums 19 of 26 mei.

Houdt u het in de gaten?

Afd. Emmen. Er komt een nieuwjaarsvisite in januari. Plaats en datum ontvangt u nog via uw brievenbus.

Afd. Hoogeveen. Nieuwjaarsvisite 12 jan. Laatste bijeenkomst winterseizoen '94/'95 op 13 april.

Bijeenkomsten vinden plaats in de Mauritsbal en beginnen 's middags om 13.30 uur.

Afd. Meppel. Eerstvolgende bijeenkomst 22 febr. om 14.00 uur bij Waanders in Staphorst. Reisverslag China/Nepal staat er op het programma.

U weet het. Waar u ook woont in Drenthe of Groningen, u bent overal van harte welkom.

Veel bedrijvigheid en ook weer veel gezelligheid op komst dus voor het winterseizoen '94/'95.

Toch moeten we dit verenigingsnieuws ook afsluiten met enkele droeve berichten.

Uit de afd. Assen en wel uit Yde kwam het droeve bericht van het overlijden van Hendrik Koops. Hij woonde met zijn vrouw in de Gelmarustraat 14. Een arvaardiging van het bestuur van de afd. Assen heeft de crematie op 3 okt. in Assen bezocht en namens allemaal mevr. Koops met haar kinderen onze oprechte deelneming betuigd. Wij wensen mevr. Koops en de kinderen de liefde en warmte toe van hun naasten en de kracht om dit zware verlies te dragen.

Uit de afd. Hoogeveen het volgende bericht.

In memoriam Tinus Koopman.

Tinus is niet meer.....

Plotseeling ontvingen wij met ontroering het droeve bericht dat zaterdag 8 okt. j.l. onze secretaris Tinus Koopman is overleden. Wij zullen onze vriend Tinus die zich met hart en ziel inzette voor de belangen van de Indië-veteranen en altijd voor een ieder klaar stond, heel erg missen.

Zeer dankbaar zijn wij dat wij een aantal jaren met hem hebben mogen samenwerken. Van harte betuigen wij zijn vrouw Lieta en kinderen onze oprechte deelneming en wij hopen dat de vele goede herinneringen een troost mogen zijn.

Namens het afd. Bestuur
Hoogeveen en omstreken,

A.P. Hagenbeek,
Voorzitter

Donderdag 13 okt. was het voltallige bestuur van de afd. Hoogeveen met vertegenwoordigers van het Provinciaal bestuur bij de begrafenis van Tinus aanwezig in Pesse. Ook vele VOMI vrienden uit de omge-

ving en vroegere diensttijd waren aanwezig bij de rouwdienst in de Herv. kerk.

Tinus hield niet van lange preken maar erg veel van zingen, volgens ds. van Veluw. We hebben veel troostvolle liederen mogen zingen in de afscheidsdienst.

Wij noemen Ps. 116 : 3.

Hij is goedgunstig in gerechtigheid,
Hij wil zich altijd over ons ontfermen.
Zijn kracht kwam mij, eenvoudige,
beschermen.

Rust nu mijn ziel, de Heer heeft u bevrijd.

Moge dit lied, volgens ons, Tinus uit het hart gegrepen, mevr. Koopman en kinderen tot troost zijn.

J. Plat

Flevoland

Secr. Oevergriend 13,
1356 EA Almere.
Tel. 036-5318972.

Helaas worden wij zo nu en dan geconfronteerd met het feit dat wij niet meer tot het veldboekje der natie behoren en dat de "GROTE MANITOU" uit ons boekje gaat plukken, dat werden wij tot onze grote ontsteltenis deze maand gewaar!

IN MEMORIAM

Via het secretariaat van 2-7 R.I. ontvingen wij het droeve bericht dat ons lid Dick Verlaan op 15 oktober plotseeling is overleden. Op 8 oktober tijdens onze reünie van 2-7 R.I. mocht ik Dick nog ontmoeten, hij was een fantastische Sobat!!!!

Nauwelijks bekomen van de schrik, kwam op 18 oktober het telefonische bericht dat onze Sobat Gerrie Roebersen die middag, na een lange heroïsche strijd, was overleden. De plannen die wij samen gemaakt hadden om Gerrie via videobeelden van het VOMI-gebeuren op de hoogte te houden mochten helaas niet meer gerealiseerd worden.

Wij wensen de nabestaanden van beide Sobat's de kracht en sterkte om dit verlies te dragen. Sobat's SELAMAT DJALAN op je laatste patrouille dan SELAMAT TIDOER!!!!

Onze bijeenkomst op 24 september j.l. in onze tangsi "KOLKZICHT" stond in het licht van een "OPEN"-dag. De

persgoden waren ons deze keer gunstig geweest en hadden de oproep voor deze dag in hun huis aan huis editie's geplaatst, met als gevolg dat wij enkele nieuwe Sobat's mochten begroeten en ... zij lid geworden zijn. Na de gebruikelijke opening, het welkom tot de gasten en de Passar-Malam pelotons, waren er enkele mededelingen; de "sterrentrip" naar Den Haag kon geen doorgang vinden, hiervoor komt een bus-boottocht in de plaats waar veel belangstelling voor is. Bijzonderheden volgen nog, ook voor de VOMI FLEVOLAND-pennen met naam-inscriptie is veel belangstelling, eventueel nog te bestellen à f 5,- per stuk.

Inmiddels is onze trouwe Sobat Jaques de Wit gearriveerd, om na de verkoop van de bingokaarten te starten met zijn eerste film, aansluitend speelde op de bekende wijze de eerste bingo-ronde. Een en ander ging ultraard gepaard met het laven van de intussen droog geworden kelen. Onze bar-keukennimfen hadden weer niet stil gezeten en tracteerden ons als gewoonlijk op een voortreffelijke lunch. Tussen de bedrijven door kreeg ook het Passar-Malam gebeuren veel belangstelling. Helaas is het gebruik van Indische hapjes niet meer toegestaan, alleen via de bar mogen etenwaren gebruikt worden. Na de pauze en de verkoop van bingokaarten, vertoonde Jaques onder grote belangstelling de tweede film over Indonesië, waarna allen onder het genot van een ietwat "geestrijk" vocht de strijd aanbanden met de volgende bingo. Nadat de bingo-klus op de gebruikelijke wijze geklaard was, ging onder applaus de dank uit naar Jaques de Wit voor zijn films, Piet v/d Bom en zijn collega's voor hun Passar-Malam inbreng, Jos en Riet als onze bar-nimfen en..... Rinus als de muziekmachinist. Tot slot was er na de afsluiting van het officiële gedeelte nog tijd voor .... ommogen en ... mi-noemen, ja toch? Wij mochten weer terugblikken op een positieve bijeenkomst.

13 oktober Tangsi "DE HOEK-STEEN" te Emmeloord

Op verzoek was deze bijeenkomst in de middag gepland. De kwartiermakers stonden al om 12.00 uur voor de deur, edoch de zaal was nog toetoeop. Na enig gepalaver was een prinses van een boven gelegen kantoor zo

vriendelijk Sesam's poorten te openen, zodat wij enige voorbereidingen konden treffen. Inmiddels kwamen reeds enkele Sobats, zo ook de troepen van "SMARAGD"-reizen om hun spullen te installeren. Langzamerhand liep het zaaltje vol en bleek dat ook hier de persgoden ons gunstig geweest zijn, meerdere nieuwe gezichten mochten wij begroeten en ... zo'n zes nieuwe leden welkom heetten. Na een korte inleiding en een welkom aan allen, kon, nadat door een ieder door de inmiddels gearriveerde tangsi-beheerder, voorzien was van een drankje en de bingo kaarten waren verkocht, het team van SMARAGD starten met de dia-presentatie. Hadden enkelen van ons reeds in "KOLKZICHT" de vorige presentatie gezien, dit keer was het uitgebreider, werkelijk fantastische dia's en een voortreffelijke explicatie. Tijdens de pauze was er weer de gelegenheid voor een drankje en het nuttigen ener loempia!!!, daar had die tangsi-rakker nog voor gezorgd, voor een enkeling werden nog een paar broodjes gerealiseerd. Zo kon een ieder voldaan en gelaald het tweede gedeelte van de dia-presentatie volgen, wat uiteraard zonder meer de moeite waard was. Wij hopen in de toekomst nog eens een beroep op SMARAGD-reizen te mogen doen. Een stevig applaus besloot de dia-serie. Even op verhaal komen, de droge kelen smeren en we gingen de eerste bingo in tangsi "DE HOEKSTEEN" spelen. Na wat onwennigheden zat de stemming er al rap in en verliep het geheel als van ouds. Tot groot genoegen van een ieder vielen de prinsessen van SMARAGD-reizen ook in de prijzen. Na de bingo werd er nog druk geommond en er ontstond een levendige discussie over de aanvangstijd van een bijeenkomst in Emmeloord tot er het voorstel kwam of de mogelijkheid bestaat een bijeenkomst met een eenvoudige rijstmaaltijd te realiseren. Geen slecht idee, wij gaan er aan werken. Wie weet waar dat toe leidt. Na een dankwoord aan het team van "Smaragd"-reizen en aan alle aanwezigen voor hun bijdrage en inzet, konden we een zeer positieve bijeenkomst afsluiten met een wel thuis voor allen!

25 oktober: de bustocht per MS "COLUMBUS". Plusminus 09.30 uur was het verzamelen bij het C.S. Almere-Stad, alle deelnemers waren keurig op tijd, zo ook de bus, instappen dus en onder

leiding van onze "Piloot" Teun de Leeuw, vertrokken wij via de Hoge Ring richting Lelystad om daar bij het C.S. de overige "deugnieten" aan boord te nemen. Een en ander verliep zo vlot dat wij voor lagen op het schema en Piloot Teun ons als extraatje langs de praktisch voltooide "BATAVIA" voerde, een schitterend schip en een bijzonder goede explicatie van onze piloot.

Hierna ging het dwars door de polder via Swifterband richting Kampen, een oude Hanze-stad. Via het oude stadsdeel kwamen wij bij de IJsselkade waar de "COLUMBUS" afgemeerd lag. Eenmaal aan boord van ons "troepentransportschip" werden wij verwelkomt met koffie en gebak. Al ras voelde een ieder zich senang, want al eerder had deze brik ons onderdeel vervoerd en het personeel waren "oude" bekenden. Na een welkom door de hofmeester en aansluitend een begroeting door de kapitein, gingen de trossen los, keerde ons "slagschip" en stoomden wij op via de inmiddels geopende brug richting het Ketelmeer. De tocht over de IJssel met de oude boerderijen langs de oevers, was, mede door het goede weer, zeer afwisselend en interessant. Eenmaal in het Ketelmeer aangekomen was de aanwezigheid van de diverse watervogels opmerkelijk. Ondertussen was er druk gebuffeld in het kombuis en werd het drie gangen diner geserveerd, dat er in ging als de bekende kook. Onze medepassagiers aan stuurboordzijde keken enigszins verbaasd naar het drukke en vitale gedrag van die oude-Indië-veteranen en zaten vaak stilletjes te grijzen. Daar waren het dan ook oude Almeeders voor. Heel toevallig! Onze oude stomer was inmiddels verder gezwoegd en had het Zwartemeer bereikt en voeren wij langs het natuurreservaat met een weelde aan watervogels. De stemming was opperbest aan boord en de bar heeft te klagen over gebrek aan belangstelling. Tussen de bedrijven door zijn wij het Zwartewater opgestoomd en passeerden oude stadjes als Genemuiden en Zwartshuis. De meest fantastische panorama's en ook pitoreske beelden trokken aan ons oog voorbij. Zo naderden wij het al even oude Hasselt, hetgeen, mede door de voortreffelijke explicatie van de kapitein en de hofmeester, mooie indrukken bij ons achter liet. In de verte doemden de contouren van Zwolle op, helaas het

einddoel van onze boottocht. Eenmaal afgemeerd in Zwolle, namen wij slechts afscheid van de oude "COLUMBUS" en zijn bemanning. Onze trouwe piloot Teun stond ons reeds op te wachten en nadat alle jongelui ingestapt waren en hun plaats hervonden hadden, werden de motoren gestart en ging het richting Veluwe. Wat Teun ons heeft laten zien en waar hij ons langs en door voerde, tart iedere beschrijving. De meest fantastische beelden van de bossen in hun herfstkleuren ontrolden zich voor ons oog, werkelijk unieke beelden. Echter de realiteit werd niet vergeten en op veler verzoek werd besloten "af te meren" bij ... palingrokarij Klaasen te Harderwijk, aldus geschiedde. Nadat een ieder voorzien was van deze lekkernij werd er nog even aangelegd bij restaurant "IJsselmeer" voor een laatste versnapering. Makrelen Ko had als gewoonlijk weer voor onze piloot gezorgd. Zo werd een bijzondere dag voor de laatste maal instappen en voeren wij met "brullende" motoren richting Lelystad. Eenmaal de sluisbrug gepasseerd doken wij de vertrouwde polder in en werden begroet door menig butzerd en klekendief, die in de groenstrook langs de weg zaten. Wij waren weer thuis in FLEVOLAND. Terwijl donkere wolken samen paktten boven Lelystad bedankte uw voorz...ste verkenners onze piloot Teun voor zijn inzet en medewerking, evenzo alle "deugnieten" voor hun inbreng om deze dag tot zo'n succes te maken en wenste allen straks een wel thuis. Dit gold evenzeer voor onze gasten uit Brazilië en Schotland. Ondertussen rondde Teun het C.S. van Lelystad af, waar wij afscheid namen van deze stedelingen. Hierna ging het richting Almere, ons eindstation. De lucht begon een beetje te breken, zouden we het droog houden? De weergoden waren en bleven ons gunstig. Zo kwamen wij, terug blikkend op een zeer geslaagde dag, bij onze eindhalte aan en ging, na het afscheid, een ieder tevreden naar zijn eigen tangsi!!!

4 november j.l. ontving ons nieuw lid J. Breunesse het Draaginsigne Gewonden uit handen van burgemeester R.J.J.M. Pans. De plechtigheid vond plaats in de collegiekamer van het stadhuis in aanwezigheid van familie en een aantal Sobat's. Mede door de wezenlijke belangstelling

van de hr. Pans kreeg de uitreiking een positief karakter.

De plannen voor het "Begin-offensief" op 7 januari 1995 nemen steeds meer definitievere vormen aan. Op het programma staat o.a. levende muziek, een uitgebreide rijsttafel, een superbingo, film etc. etc. De kosten hiervoor worden momenteel geraamd op plussm. f 30,- tot f 32.50 p.p. Graag tijdig uw bericht van deelname aan dit evenement. Voor alle sobat's straks SELAMAT TAHUN BARU!!

F.H.A.M. Frantzen

Friesland

Secr. Drostlaan 88,
8303 EE Emmeloord.
Tel. 05270-16717.

Helaas stond er in de vorige Sobat geen "stukje" van Friesland. Schrijver dezes was in de tijd dat de copij ingeleverd moest worden met vakantie, vandaar ....

Ondertussen zijn onze activiteiten al weer flink op gang gekomen. Op 31 augustus was daar de stijlvolle herdenking in het Rengerspark te Leeuwarden waar we onze Friese Sobats herdachten, terwijl op 7 september verschillende Friese Sobats, hetzij per trein hetzij per eigen vervoer, naar Roermond trokken voor de jaarlijkse herdenking. Onze voorzitter had aldaar de eer om samen met zijn Zeeuwse collega een krans te leggen namens VOMI-Nederland.

In oktober hadden we onze reis naar Normandië, waarvan we met recht kunnen spreken van een succes. Met twee geheel bezette bussen trokken we naar de plaats, vanwaar onze bevrijding in 1944 begon. Voor de meesten van ons was het de eerste keer dat ze deze plaatsen bezochten en ook al is men daar al eerder geweest, men blijft onder de indruk van de prestaties die daar geleverd zijn. Onze zeer deskundige reisleidster, zelf woonachtig in dat gebied, heeft er voor gezorgd dat de gebeurtenissen van destijds voor ons een duidelijker beeld kregen. Ondanks het gemis van de Eigenheimers en de Bildtstar en enkele schoonheidsfoutjes, kunnen we op enkele mooie dagenterug zien.

Van verschillende kanten is ons gevraagd of we zo iets het volgende jaar

nog eens zouden kunnen organiseren. Indien daarvoor voldoende belangstelling bestaat, zal het bestuur dat gaarne gaan doen.

Onze eerste bijeenkomst in dit seizoen vond plaats op 4 november in "De Klink" in Koudum. Verheugend is het altijd dat de zaal goed gevuld is en dat was ook deze keer het geval. Ype Terpstra deed verslag van onze Normandiëreis aan de hand van een diaserie, gemaakt door onze "hoffotograaf" Van Gijssel.

Ook deze keer was de heer Folkerts weer aanwezig met zijn attributen voor het project "Pikolan" en zoals altijd was hij ook nu graag bereid zijn werk voor dit project en zijn vele reizen naar Indonesië met behulp van dia's te verduidelijken.

De rest van de middag verliep in een gezellig samenzijn, terwijl men een gokje kon wagen in de traditionele verloting.

Wat het programma voor de komende tijd betreft: 10 januari 1995

Leeuwarden (moet nog nader ingevuld worden). 7 februari 1995

Heerenveen in Kerkcentrum "t Nije Huys", Burg. Falkenaweg 14, aanvang 14.00 uur. 14 maart ledenvergadering Leeuwarden.

Het seizoen wordt afgesloten op de vliegbasis in april of mei, waarover we nog in bespreking zijn.

Wij wijzen u er nogmaals op dat niet iedereen van elke bijeenkomst persoonlijk bericht krijgt, met uitzondering van de ledenvergadering.

Uiteraard is iedereen op elke bijeenkomst van harte welkom.

Tenslotte is het verheugend om u te kunnen melden dat ons ledental, ondanks overlijden en bedanken en niet betalen van contributie, een stijgende lijn vertoont. Onze dank aan ieder die daaraan bijdraagt.

Het bestuur wenst alle Sobats en hun naasten een gezond 1995!

Henk Leeman

NORMANDIËREIS

Van 19 t/m 22 september j.l. is een groep leden van onze afdeling al of niet vergezeld door hun partner met 2 bussen naar de invasiestranden van Normandië geweest. Een gemengd gezelschap met eenzijdige achtergrond, n.l. een verblijf in Indië, met eenzijdige vraag: hoe heeft het daar allemaal plaats gevonden en eenzijdig

de opdracht: onze daar gevallen collega veteranen op een gepaste wijze te herdenken op de 80 km lange invasiestikust. Aangekomen in hotel Azalee in Caen werd het gezelschap verwelkomd door mevr. Wilma, onze reisleidster, die zich geweldig van haar taak heeft gekweten samen met de beide chauffeurs.

Zij brachten ons de eerste dag naar Arromanchee, waar in 1944 in het Kanaal binnen vijf dagen twee kunstmatige havens werden gebouwd. De restanten van de caissons steken nog boven het water uit. Natuurlijk werd daar een bezoek gebracht aan het museum de Debarquement, waar door middel van maquettes, diorama's en video's een overzicht wordt gegeven van de geweldige operatie, die daar heeft plaats gevonden.

Ondersteund door zware bombardementen op de Atlantische muur door de geallieerde lucht- en zeemacht, met als doel de verdediging van de tegenstander te ontwrichten, is het met bewonderenswaardige moed en uiterste krachtsinspanning gelukt een verbinding tussen de vijf stranden te verwezelijken. Via Ouistreham gingen we naar Benouville naar de Pegasus bridge, waar in de nacht van vijf op zes juni 1944 drie zweefkisten met Britse infanteristen met een precisie die je niet voor mogelijk houdt, op nog geen vijftig meter van de brug achter de Duitse linies zijn neergekomen.

Hier hoorden we het verhaal van de doedelzakspeler Millin, die op de brug heeft staan spelen tot de manschappen van het eerste uur werden afgelast en maakten we kennis met Arlette Gondree en haar Pegasus Bridge Café, het eerste bevrijde huis van Frankrijk.

Als afsluiting van deze dag werd nog een bezoek gebracht aan het museum van de vrede Memorial in Caen, waar je in de verschillende ruimten door de twintigste eeuw wandelt, vanaf 1914-1918 tot heden. De volgende dag was het eerste reisdoel Sainte Mere Eglise, waar de kerktoren met daaraan een als militair verklede pop hengelen aan een parachute, herinnert aan John Steele, die vanuit zijn hoge positie de gevechten van man tegen man op het kerkplein heeft waargenomen. Ook hier werd een bezoek gebracht aan het intieme parachutistenmuseum met z'n zweefvliegtuig en andere attributen, die met de landing van de para-eenheden heb-

ben te maken.

Via Utah Beach, met de vele herdenkingsmonumenten, de 00-km-paal, begin van de weg van de vrijheid, gedenksteden, tableaus en oorlogsmateriaal, kwamen we bij Pointe de Hoc aan de Omaha Beach. Dit was het grootste landingsgebied, waar grote aantallen slachtoffers zijn gevallen. De Duitsers hadden hier enorme vestingswerken aangelegd van bunkers, die over een afstand van een aantal kilometers met elkaar in verbinding stonden. Hoewel de kanonnen na een beschieting in april 1944 al waren weggehaald en verder landinwaarts weer in stelling waren gebracht, was er nog een sterke verdediging aanwezig. Van de 475 Amerikaanse Rangers, die Pointe du Hoc hebben veroverd, moesten er slechts 30 de aanval overleefd hebben.

Uiteraard volgde een bezoek aan het Amerikaanse Ereveld, een onatzenbaar veld met witte kruisen van 9386 gesneuvelden. Hier wordt het voor iedereen duidelijk, dat deze gigantische operatie veel levens heeft gekost. Het is aan deze merendeels jonge mensen te danken, dat wij in 1944 en 1945 zijn bevrijd. Naast Britse, Franse, Canadese en Poolse Erevelden is er ook een Duits Erekerkhof. Ook dit hebben wij gemeend te moeten bezoeken, ook daar liggen de stoffeltjke overschotten van jongens van 17 en 18 jaar die moesten. De dag werd besloten met een rondrit door Caen, een met Marshallhulp herbouwde stad, waar duizenden burgers de dood hebben gevonden. Kortom, de dagen waren veel te kort om alles te bekijken, in je op te nemen en te verwerken. Het was een goede reis vol herinneringen, met een duidelijke boodschap: "De vrijheid hier bevochten is het waard elke dag verdedigd te worden". (Aldus de tekst op een gedenksteen, geplaatst door de Nederlandse regering).
G. Oostwoud, Langweer
Sept. 1994

Limburg

Secr. L.C. Zeguers, Ailbertuslaan 76,
6461 TC Kerkrade.
Tel. 045-454013.

HERDENKINGSPLECHTIGHEDEN
Zoals reeds in Sobat Nr. 37 aangegeven, ontving het bestuur van VOMI

Limburg een tweetal vererende uitnodigingen om deel te nemen aan herdenkingsplechtigheden, beide te houden op woensdag 14 sept. 1994.

In genoemde SOBAT hebben wij beloofd van deze plechtigheden een kort verslag te geven, waaraan wij bij deze gaarne voldoen.

14 september 1994, 15.00 uur:
Herdenking en inwijding van een carillon geschonken door Amvets (Amerikaanse veteranenorganisatie). In een stromende, niet aflatende regen, vond deze inwijding toch en op een zeer stijlvolle wijze plaats. Dat de meeste aanwezigen door het woud van paraplu's weinig of niets van het gebeuren kon zien was voor hen toch geen belemmering om tot het einde te blijven.

Na het openingsgebed door Chaplain Mr. Buster M. Simmons en het daaropvolgend woord van welkom door de Brigade Generaal John Donaldson kwamen nog mr. Peter A. van Hassel (burgemeester van Margraten, in wiens gemeente dit Amerikaans Militair Ereveld gelegen is), mr. Leo Schijven (voorzitter van het Nederlands-Amerikaans Instituut Limburg), K. Terry Dornbush (U.S.A.-ambassadeur in Nederland), Major General Neil Vreighton, Mr. Joseph T. Kolano, Mr. Arthur W. Klingel en Mr. B.J.M. baron van Voorst tot Voorst (Commissaris der Koningin in Limburg) aan het woord. De inzegening van het carillon werd door Mgr. F. Wiertz, bisschop van Roermond, verricht.

De band of the United States Air Forces in Europe, alsmede het Mechels Vocal Ensemble (met "Do You Remember") zorgden voor de muzikale omlijsting van het geheel.

14 september 1994, 17.00 uur:
Academische zitting in de St. Janskerk te Maasticht. Tijdens deze zitting werden de aanwezigen toegesproken door de Commissaris der Koningin in Limburg, mr. B.J.M. van Voorst tot Voorst, de Minister-President, de heer W. Kok, de voorzitter van het Nationaal Comité 4 en 5 mei, mvr. G.W. van Montfrans-Hartman en de Hoge Commissaris van de CVSE, mr. M. van der Stoep.

De eveneens aanwezige kroonprins Z.K.H. Prins Willem Alexander ontving het eerste exemplaar van het boek "Limburgse Monumenten Vertellen". De zitting werd muzikaal opgeluisterd door kinderkoren uit

Limburg en aangrenzende regio's. Om 20.30 uur tenslotte namen de genodigden, waaronder ook veel Amerikaanse veteranen, deel aan een "Bevrijdingsconcert" in het theater aan het Vrijthof. Aan dit concert werkten de Koninklijke Militaire Kapel en de Gevleugelde Vrienden mee.

BIJEEENKOMSTEN

27 september 1994 te Gulpen. De opkomst bij deze bijeenkomst was slechts zeer matig. Het is mogelijk dat een fout m.b.t. de berichtgeving in het in deze streek verschijnend (huis aan huis) weekblad, daarmee debet aan is door als begin- en eindtijd 04.00-17.00 uur te vermelden in plaats van 14.00-17.00 uur. 18 en 25 oktober 1994, respectievelijk te Kerkrade en Roermond.

Deze bijeenkomsten konden zich verheugen in een tevredenstellende opkomst en leverden dan ook nog enkele nieuwe leden op.

Voor het jaar 1995 zijn reeds nu de hierna volgende data vastgesteld.

14 maart Kontakt-bijeenkomst in Noord- en Midden-Limburg.

28 maart Kontakt-bijeenkomst in Zuid-Limburg.

20 april Jaarvergadering in het Cultureel Centrum te Herten.

2 juni Retnie.

17 oktober Kontakt-bijeenkomst in Zuid-Limburg.

24 oktober Kontakt-bijeenkomst in Noord- en Midden-Limburg.

De exacte tijden en plaatsen zullen via een mailing naar alle leden medegedeeld worden, alsmede een e.v.t. uitbreiding van de in 1995 te houden activiteiten.

Het bestuur van VOMI Limburg wenst alle leden en familie bijzonder prettige feestdagen, een goed uiteinde en een voorspoedig nieuwjaar.
L.C. Zeguers

Noord-Brabant Oost

Secr. J. van der Ham, De Kraan 60,
5056 EC Berkel-Enschot.
Tel. 013-333699.

Bijeenkomst in Tilburg Op 18 oktober j.l. kwamen wij bijeen in Tilburg, alwaar door dhr. Smagge een lezing werd verzorgd over de Erevelden in Indonesië, welke lezing middels een overheadprojector en een diaprojector

tor werd verduidelijkt.

Verder werd de veteranenfilm BAGAGE vertoond, terwijl de middag werd afgesloten met een verloting.

Alhoewel de opkomst ons wat tegenviel zijn hier inmiddels al een 7-tal nieuwe leden geboekt.

Bijeenkomst in Dussen en Uden.

Omdat deze bijeenkomsten plaatsvinden na het sluiten van de inzendingstermijn van onze kopy, zal een verslag daarover in onze "Nieuwsbrief" worden geplaatst, welke nieuwsbrief u met de acceptgiro in december toegesonden zal worden.

Nieuwjaarsreceptie

Op 17 januari 1995 geeft uw bestuur een nieuwjaarsreceptie in de kantine van de Kon. Marechaussee te Eindhoven, op het adres: Hastelweg 183.

Deze receptie duurt van 14.00 uur tot 16.30 uur en wij rekenen op uw komst; de zaal is niet zo groot, maar toch hopen wij veel van u die middag te ontmoeten. Een specifiek programma is er niet, zodoende is er gelegenheid genoeg om met elkaar van gedachten te kunnen wisselen.

Onderdeel

Als u nog nooit van een reünie van uw onderdeel heeft gehoord of als u niet op de hoogte bent van de adressen van uw vroegere makkers, dan kunnen wij u misschien helpen.

De secretaris heeft in zijn computer zo'n 1400 namen en adressen opgeslagen, met veelal daarbij ook het onderdeel waarbij de betreffende persoon heeft gediend.

Vraagt u dus gerust als u de contacten van vroeger wenst te herstellen.

Normandië

Het bestuur overweegt een reis te organiseren naar de slagvelden van Verdun en de invasiestranden van Normandië.

Er zijn 2 mogelijkheden: een georganiseerde busreis of een georganiseerde caravanreis voor diegenen die gewend zijn met de caravan te reizen. Ook is het misschien mogelijk beide reizen te organiseren, maar dan moeten wij wel weten wie er in principe is geïnteresseerd in.

Laat dat dus even weten, dan kunnen wij starten met de voorbereidingen.

Onderscheidingen

Krijgt u een onderscheiding uitge-

reikt, laat dit ons dan zo snel mogelijk weten, zodat wij dat aan de redactie van de SOBAT kunnen doorgeven.

Rouwkaarten

Niet zo'n prettig onderwerp, maar gezien het feit dat er de laatste tijd in de SOBAT personen als overleden worden gemeld, terwijl de betreffende persoon nog springlevend is, heeft ons bestuur doen besluiten dat iemands overlijden door ons alleen maar wordt doorgegeven als de betreffende rouwkaart aan ons wordt toegezonden; dit om nare teleurstellingen te voorkomen.

Noord-Brabant West

2e Sect. Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel, Carneedijk 1, 4706 EG Roosendaal. Tel. 01650-60546.

BIJENKOMST IN BREDA

Op 21 september was er een gezellige "praatmiddag" in Breda. Het kan ook wel eens nuttig zijn de mensen hiertoe gelegenheid te geven.

De families Gulickx en Blokland hadden de schalen met hapjes weer keurig klaargemaakt en zij hadden bovendien voor leuke prijzen gezorgd voor de loterij. Hiervoor ons aller dank en eveneens dank aan P. Bosselaar en J. van Dorst, die hielpen met loten verkopen. Al met al een geslaagde bijeenkomst.

VOMI NOORD-BRABANT WEST OP HERHALING

Zoals in 1992 was er in Roosendaal op zondag 25 september weer "Het Roosendaals Treffen". Het gemeentebestuur van Roosendaal en Nispen geeft dan verenigingen, instellingen en gemeentelijke diensten de gelegenheid zich voor te stellen aan het grote publiek.

Zoals 2 jaar geleden, richtten wij van de activiteitencommissie Vomi Noord-Brabant West, weer een kraam in, die ons door de gemeente gratis ter beschikking was gesteld. Een unieke gelegenheid de Vomi nog een extra bekendheid te geven en mogelijk nieuwe leden te werven.

In tegenstelling tot de voorgaande dagen was het gelukkig prima weer! Er was veel belangstelling voor onze goed verzorgde foto-collages van Indië van toen met als middelpunt Generaal Spoor en het Indonesië van nu.

Aan de voorkant hadden we boven in de kraam lijsten met de namen van al onze leden opgehangen. Jammer genoeg werd onze moeite niet bekroond met een prijs. We hebben trouwens ook geen jury gezien.

Al ons werk (en de hele dag staan) heeft ons twee nieuwe leden opgeleverd.

Dank aan alle Vomi-leden die blijk van belangstelling hebben gegeven door onze kraam te bezoeken.

BIJENKOMST IN ZEVENBERGE

Op 11 oktober hadden we een goed bezochte bijeenkomst in zaal Aarts in Zevenbergen. Ondanks het prachtige herfstweer kwamen de sobats luisteren naar de lezing van de heer Heshusius uit Den Haag.

Het was interessant te horen hoe de gang van zaken in Indonesië is geweest nadat de Nederlandse troepen naar huis waren teruggekeerd, een periode waar we over het algemeen niet zoveel over horen.

De families van Dongen en Machielse hadden hun best gedaan heel aardige prijsjes te bemachtigen voor de loterij, waarvoor onze hartelijke dank. Ook dank aan de fam. Aarts die weer voor lekkere hapjes had gezorgd.

BIJENKOMST IN ROOSENDAAL

Onze laatste bijeenkomst van 1994 werd gehouden in zaal "de Wieken" op 8 november. Het was een geweldige middag, ruim 90 aanwezigen en een sfeertje om van te smullen.

Adjutant Lamers en zijn charmante assistente Erika Melkert verzorgden een expositie van de 7 December Divisie, zeer interessant voor onze leden. Daarvoor onze hartelijke dank. Er was weer een laterij met een schat aan prijzen. Jan van Dorst en Piet Bosselaar verkochten de loten en Toon van Nassauw had weer voor de prijzen gezorgd.

Kortom een geslaagde middag, waar we met genoegen op terug kunnen kijken en laten we hopen dat de bijeenkomsten in 1995 nog gezelliger zullen zijn en nog drukker bezocht zullen worden.

DRAAGINSIGNE GEWONDEN.

Zojuist heeft ons bestuur bericht ontvangen dat het Draaginsigne Gewonden is toegekend aan ons lid B. Ploeg uit Klundert en onze soc. commissaris G. Offerman uit Roosendaal.

KORTE TERUGBLIK OP HET JAAR 1994

BIJENKOMSTEN EN DE ALG. LEDENVERGADERING

Onze bijeenkomsten te Bergen op Zoom, Breda, Zevenbergen en Roosendaal, alsmede de ledenvergadering te Bosschenhoofd werden bezocht door ongeveer 750 personen.

LEDENADMINISTRATIE

Op 1 januari telde onze vereniging 350 leden. Tot heden hebben totaal 71 nieuwe leden zich bij ons aangesloten. Naar mijn voorlopige schatting zullen aan het einde van dit jaar een 6-tal leden verstek laten gaan en onze vereniging verlaten. Dit resulteert voorlopig in een ledenbestand van 415 personen. Derhalve dit jaar een netto-toename van 65 leden.

VETERANENPAS

Veel van onze leden hebben indertijd de veteranenpas aangevraagd en ontvangen. Toch zijn er verschillende leden in onze vereniging die nog steeds de pas niet hebben aangevraagd. Wat de praktische waarde van de pas in de toekomst zal zijn weet thans nog niemand.

Ons bestuur adviseert onze leden die nog geen pas hebben aangevraagd dit alsnog te doen. Voorts kunt u dan b.v. de Legerkoerier gratis ontvangen. In dit tijdschrift kunt u alles lezen over veteranen onder de rubriek "Veteranennieuws". Er zou ook een tijd kunnen komen dat het aanvragen van een veteranenpas niet meer mogelijk is!

IN MEMORIAM

Tussen 1 november 1993 en 1 november 1994 hebben we helaas afscheid moeten nemen van een 4-tal van onze vrienden en wel met name van: W. Eestermans te Zevenbergen; W. Konings te Zegge; G. Boersma te Roosendaal en J. Jacobs te Bergen op Zoom.

Mogen wij aan de nabestaanden de menselijke troost en sterkte toewensen met de verwerking van dit verlies. Laten wij hen niet vergeten.

ONS PROGRAMMA IN HET VOORJAAR 1995

Alhoewel u allen begin januari 1995 in onze nieuwjaarsbrief nadere informatie zult ontvangen over ons voorjaarsprogramma, volgen hierna al-

vast de data van de bijeenkomsten. 1. op 31 januari in Bergen op Zoom; 2. op 22 februari in Breda; 3. op 21 maart in Zevenbergen; 4. op 23 mei in Roosendaal; 5. op 26 april een bijeenkomst met de alg. ledenvergadering in de kaserna van het korps Commando-troepen te Roosendaal. 6. in juni vermoedelijk een bezoek aan een oorlogsmuseum in de omgeving van Arnhem of Nijmegen. Noteer deze data alvast in uw agenda.

CONTRIBUTIE 1995

Op de algemene ledenvergadering van onze vereniging op 20 april j.l. werd door ons bestuur een voorstel gedaan om m.l.v. 1 jan. 1995 de huidige contributie van f 27,50 te verhogen naar f 30,-. Dit voorstel werd door de aanwezigen met algemene stemmen aanvaard. Van dit bedrag van f 30,- moet het bestuur f 16,50 afdragen aan VOMI-Nederland, terwijl het resterende bedrag van f 13,50 bestemd is voor onze eigen vereniging.

De reeds eerder vermelde nieuwjaarsbrief gaat vergezeld met de bekende acceptgirokaart voor de contributie 1995. Reeds thans doe ik, namens het bestuur, een beroep op u deze contributie voor uiterlijk 1 maart 1995 te betalen in verband met de verplichte financiële afdracht aan de penningmeester van VOMI-Ned. Deze afdracht is gebaseerd op het ledenaantal van onze vereniging per 1 januari 1995.

ADRESWIJZIGING

Zoals ik reeds eerder aan u gevraagd heb, verzoek ik u allen vriendelijk in geval van verandering van uw adres of telefoon even een berichtje te zenden aan de secretaris. Hij zorgt voor de rest.

Tot slot maak ik, namens het bestuur, van deze gelegenheid gebruik al onze leden en hun partners een goed en vooral gezond 1995 toe te wensen.

Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel, 2e secr. VOMI Noord-Brabant West. Cameedijk 1, 4706 EG Roosendaal. Tel. 01650-60546.

Noord-Holland

Secr. P.L. van Maris,
Kerkstr. 46, 2153 BK Nieuw-Vennep.
Tel. 02526-72933.

Daar de door mij ingezonden mededeling in het oktobernummer gewijzigd is weergegeven, zonder dat ik hiervan op de hoogte was gesteld, kan ik hiervoor ook geen verantwoording nemen.

Op de ledenbijeenkomst in Beverwijk heeft de voorzitter nu aangekondigd dat er in januari een extra algemene ledenvergadering zal plaats hebben, waarvoor de leden zo spoedig mogelijk een uitnodiging met agenda in de bus krijgen.

Mede namens het bestuur wens ik u en uw familie prettige Kerstdagen en een heel gelukkig 1995 toe.

Leo van Maris,
Nieuw-Vennep, 8 nov. 1994

Overijssel

Secr. Almloseweg 80,
7671 RG Vriezenveen.
Tel. 0546-561348.

WIJZIGING TELEFOONNUMMERS

In Sobat nummer 37 van oktober '94 is het telefoonnummer van de secretaris foutief vermeld. Hieronder vermelden we wederom de juiste nummers. Secretaris: L. Jaspers Fayer, Tel. 0546*561348. Soc. Comm.: J. Timmer, Tel. 0546*819436.

BIJENKOMSTEN

Bij het opstellen van het programma '94/'95 hebben we o.a. gekozen voor de diacauserie van ons VOMI-lid Bert Vuyk uit Bodegraven. Vuyk heeft de diverse verenigingen geschreven dat hij van zijn zes maanden durende reis door de Gordel van Smaragd een diapresentatie had gemaakt en bereid was deze gratis te vertonen. Een probleem was dat onze sobat niet de beschikking heeft over eigen vervoer. Daar we belangstelling hadden voor deze diapresentatie hebben we contact opgenomen met Bert Vuyk en hebben in Bodegraven een VOMI-lid gevonden die bereid was het vervoer op zich te nemen tegen een redelijke km-vergoeding. Voor onze eerste bij-

eenkoms, die we gestart zijn in Schalkhaar op 29 sept. l.l., hebben we de heer Vuyk uitgenodigd om zijn dia's voor onze leden in de regio Salland te draaien. De zaal in de "Lindeboom" was geheel bezet met een dikke 200 oud-Indiëgangers en uit de reacties bleek dat we met deze diaserie in de roos hadden geschoten. Het was werkelijk af. Met plaatjes van de passar waande je je temidden van de passargangers, want je hoorde het gekwek van de vrouwen en met beelden van het oerwoud hoorde je de apen hoog in de bomen gillen. De zaal was ademloos, vooral bij de beelden van het Ereveld Menteng Pulu kon je een speld horen vallen. Velen zeiden al direct dat ze deze serie nog een keer wilden zien en dat kon, want ook op 3 nov. l.l. hadden we Vuyk weer uitgenodigd voor de bijeenkomst in Baalder bij Hardenberg. In zaal "Mulder" waren goed 200 stoelen klaar gezet en voor de laatkomers was het zoeken naar een goede plaats. Ook hier was de zaal zeer enthousiast te horen naar het applaus dat dhr. Vuyk na het zien van de laatste mooie beelden ten deel viel. Dat het gebodene in de smaak was gevallen, was ook af te leiden uit de opbrengst van de verloting die enorm genoemd mocht worden. Als bestuur willen we de leden ook via de SOBAT nogmaals hartelijk danken voor hun financiële steun die het ons mogelijk maakt om dergelijke voorstellingen te geven, nogmaals benjak terima kasih.

Stand Sociale Commissie.

Op de bijeenkomsten vindt u in de zaal steeds een stand die ingericht is door de Sociale Commissie. U vindt hier een hele uitstalling van artikelen die worden verkocht ten bate van het Fonds Sociale Zorg. We noemen b.v. ons borstembleem, stropdas, stickers, aanstekers enz. enz. Mocht u uw de-mod. speld kwijt zijn dan kunt u een nieuwe bestellen bij Jan Timmer, evenals b.v. uw draagbaton. Op de stand liggen ook verschillende boeken die geschreven zijn door onze sobats die goed zijn met de pen en beschikken over een goede fantasie. Speciaal willen we vermelden het boek van ons lid Berends uit Haaksbergen, die een boek geschreven heeft over de troepenschepen en de onderdelen die met deze schepen naar Indië zijn vervoerd. Het ligt op de stand ter inzage en is daar ook te bestellen.

PROGRAMMA

Onze volgende bijeenkomst wordt gehouden in Zwolle en wel op 19 januari 1995 in "De Vrolijkheid". Zoals gebruikelijk krijgt u de convocatie toegezonden met vermelding wat er die middag zal worden geboden. Daarna gaan we misschien naar Goor. Als het mogelijk is ligt het in de bedoeling een bijeenkomst te houden in de pas geopende "Reggehal". Volgens zeggen kan deze accommodatie een kleine 500 personen ontvangen, dus iedereen is welkom en je kunt je maat, ook als hij nog geen VOMI-lid is, gerust meenemen.

CONTRIBUTIE

Voor de leden, die hun contributie nog niet hadden betaald, was bij de convocatie voor de bijeenkomst in Schalkhaar een acceptgirokaart bijgevoegd als herinnering. Mocht u al wel betaald hebben en toch deze kaart hebben ontvangen neem dan contact met mij op, tel. 05729-2872, want een fout is snel gemaakt. Tot degenen die de contributie nog niet hebben overgemaakt, zou ik willen zeggen, doe het even leukas want het einde van het jaar nadert met rasse schreden.

JAARWISSELING

Het bestuur van VOMI Overijssel wenst u en de uwen een paar prattige Kerstdagen en een zeer voorspoedig 1995.

Rivierenland/Oost Gelderland

Secr. R.W. Gosselink,
Kronenburgsingel 785,
6831 GP Arnhem.
Tel. 085-233328.

FILM-BIJEENKOMSTEN

Zowel voor onze leden in de Betuwe alsmede Oost-Gelderland werden in resp. Kerk Avezaath (bij Tiel) alsmede Doetinchem filmmiddagen georganiseerd, waarvoor veel belangstelling bestond. In beide plaatsen werd geconstateerd dat er - ongetwijfeld door de publicaties in de regiopers - meer niet-leden dan VOMI-leden binnenstraamden. Enerzijds betreuren wij dit: dergelijke bijeenkomsten zijn er in eerste instantie voor onze leden; anderzijds kunnen nieuwe contacten gelegd worden en stijgt het ledental

en dat is op zich toch weer verheugend.

De films van 2 maal drie kwartier werden met veel aandacht en interesse gevolgd. Tekenen van herkenning waren bij bepaalde fragmenten duidelijk hoorbaar, terwijl je een speld kon horen vallen bij de uitvaartplechtigheid van onze Generaal Spoor. Als gebruikelijk werden in de pauze veel oude koeien uit de bekende sloot gehaald en vond ook de loterij gretig aftrek.

Het waren dan ook zonder meer 2 geslaagde middagen. Voor het komende jaar hopen wij weer een beroep te kunnen doen op de voortreffelijke filmploeg van Jacques de Wit om onze leden en andere veteranen en belangstellenden in de regio's Arnhem en Nijmegen (Wijchen/Groesbeek) weer terug te brengen naar de tijd van toen.

LUSTRUM "SCHUTTERS"

Op 14 oktober werd het 1e lustrum van de schietclub uit Wijchen, die is ontstaan uit de contacten van VOMI-leden anderling, gevierd. Om zo'n feest te doen slagen werd door alle schutters gedurende de voorgaande 14 maanden maandelijks een extra bijdrage bij de schutterscontributie gestort, zodat er een flinke pot was ontstaan om er echt iets van te maken. Dit indachtig aan het gezegde: "besturen is vooruitzien, niet alleen in woorden, maar ook in daden". Op die mooie najaarsdag verzamelden alle schutters zich in de bowling van Alverna, waar gebowld en geboreld werd. Beide activiteiten ontwikkelden zich op de juiste wijze, waarbij het opviel dat het bowlen langzaam maar zeker steeds beter ging hoewel er toch veel ballen in de goot terecht kwamen.

Tegen het avonduur ging de hele club naar een zeer bekend restaurant in Nijmegen (reclame willen we hier niet maken zolang het desbetreffende bedrijf geen korting verleend aan veteranen in het algemeen en VOMI-leden in het bijzonder), waar onbepaald Indonesisch, Chinees, Thai's en/of Japans gegeten kon worden, terwijl live-muziek en optredens van danseressen de stemming nog verder verhoogden.

Daar de schietclub is opgericht door VOMI-leden en alle schutters ook daadwerkelijk VOMI-lid zijn, werd ondermeer ons bestuur voor deze feestavond uitgenodigd, waaraan

graag gevolg werd gegeven. Meer dan voldaan kwam in de late avond een eind aan deze feestelijke dag, waarvan iedereen dacht nog veel en vaak daaraan te kunnen terugdenken ....., maar een schok ging daags daarop door allen heen toen het treurige bericht binnenkwam dat Wim van Wordragen die ochtend plotseling tijdens een rouwdienst in de kerk door een hartstilstand werd getroffen, nog geen 12 uur na afloop van het feest, waar hij en zijn Nel zo volop van genoten. De uitvaartdienst voor Wim vond in dezelfde kerk plaats als waar hij overleed. Geflankeerd door de vlaggen van VOMI en Stoottroepen namen zeer velen, waaronder een groot aantal Sobats, afscheid van WIM. Ook de schutters zullen trachten Nel zo veel mogelijk in deze moeilijke tijd te ondersteunen.

NIEUW-GUINEA KRUIS

Geflankeerd door dochter, familieleden en o.a. ons bestuur werd op 25 oktober aan de weduwe van Wout Vogel postuum het Nieuw-Guinea Hertinneringskruis in de officiersmess van de LIMOS door de commandant, Kolonel Roelofs, uitgereikt. Laatstgenoemde bracht in zijn toespraak ondermeer naar voren dat in de laatste jaren een toenemende aandacht voor de veteranen merkbaar is en dat is terecht want "Ere wie Ere toekomt". Gedurende zijn verblijf op Nieuw-Guinea bevond hij zich vaak in risicovolle situaties; de toekenning is dan ook terecht en verdiend. "Helaas kan uw in 1991 overleden echtgenoot deze dag niet zelf beleven", zo eindigde de Kolonel van de LIMOS. Na het overhandigen van het kruis en de daarbij behorende oorkonde en bloemen, hetgeen door een zichtbaar aangedane Mevrouw Vogel werd bevestigd, sprak onze voorzitter Jan Geerts nog enkele woorden, waarin hij de levensloop van Wout schetste. Na afloop van dit officiële gedeelte werd er nog geruime tijd nagepraat en ontbrak het alle aanwezigen niet aan de voortreffelijke verzorging door het personeel van de off. mess. Wij vernamen dat het thans definitief is dat de poorten van het kazernecomplex, waar valen in de Snijders- en Krayenhofkazerne voor hun nummer opkwamen, in de loop van 1995 gesloten worden. Het zij zo.

DE NIEUWJAARSBRIEF

Als gebruikelijk zullen onze leden rond deze tijd weer de nieuwjaarsbrief ontvangen, waarbij traditioneel de acceptgirokaart voor de contributie 1995 is ingesloten. Maar die niet alleen. Want alle leden treffen in die enveloppe een zakagenda 1995 aan met op de duurzame skai-omslag ons VOMI-logo en naam, zonder meer exclusief! Na lang en zorgvuldig beraad heeft ons bestuur tot deze "AGENDA-ACTIE" besloten. Met een dergelijke actie bereiken we ieder lid in plaats van de vaste kern, die vergaderingen en bijeenkomsten bezoekt, dat is de belangrijkste motivatie, die hieraan ten grondslag ligt. Dus geen nieuwjaarsreceptie, waar doorgaans slechts een gering percentage leden komt, doch iets tastbaars waar alle leden van ons qua inhoud een heel jaar wat aan hebben en de omslag vele jaren kan meegaan.

Th.J. Koning

REGIO ARNHEM

Er zijn nu weer 2 maanden voorbij gegaan en het aantal bezoekers van onze woensdagmiddagen groeit nog steeds. Wij hopen dat, nu wij een ander onderkomen hebben, nog meer VOMI-leden van de regio Arnhem deze woensdagmiddagen zullen bezoeken. Met ingang van 9 november a.s. vinden onze middagen plaats in de kantine van het Koninklijk Militair Tehuis Bronbeek aan de Velperweg te Arnhem. De ruimte in het P.M.T. werd voor ons te klein, vandaar dat wij heel blij zijn met de nieuwe accommodatie. In oktober zijn het grootste deel van de aanwezigen een boswandeling wesen maken onder leiding van dhr. H. v. Tuyl. Men heeft hier erg van genoten ook al mede door het prachtige weer. Diegenen, die niet gingen wandelen legden een kaartje. 9 november werd een kennismaking met Bronbeek. 14 december een Kerstbingo. 11 januari een gezellig etentje, ook in Bronbeek. Door de nu gunstiger ligging van de plaats van onze bijeenkomsten, hopen wij dat meer VOMI-leden uit de regio Arnhem en omstreken deze middagen kunnen blijven wonen.

Joke Gosselink

Utrecht/'tGooi

Secr. A.J.B. Martens, Chico Mendesstr. 67, 3573 AW Utrecht. Tel. 030-716895.

Het jaar 1994 is bijna ten einde en aan de plannen voor het nieuwe jaar wordt alweer gewerkt. Zo is onze nieuwjaarsbijeenkomst in de Kromhoutkazerne alweer verleden tijd. Daarop terugkijkend was het een middag van uitzonderlijke gezelligheid. Rond 1 uur begon de zaal al aardig vol te lopen en even later waren ruim 200 personen van een kopje koffie met wat erbij voorzien en het wachten was op het openingswoord van de voorzitter. Deze heette een ieder welkom en in het bijzonder het bestuur van de vereniging Flevoland. Daarna noemde hij de namen van onze Sobats, die dit jaar overleden zijn met daarna een ogenblik stilte. Daarna kreeg op verzoek ons Erelid J. in den Berken het woord. Hij beoogde zijn visie over het wel en wee van de VOMI. Doelend op het 10-jarig jubileum. Is dat 2e lustrum wel zo feestelijk? We hebben de doelstelling, waar we naar streven, nog lang niet bereikt. Er moet nog zoveel gedaan worden. En ja, hij heeft voor 100% gelijk. We zijn nog lang niet klaar; maar 1995 staat voor de deur; wie weet? Na uitgesproken te zijn, kreeg hij van de zaal een geweldig applaus. Toen kon het feest beginnen. De drankjes werden gehaald en de muziek kwam in actie. De schalen met hapjes en bitterballen deden hun ronde en hier en daar gingen de beentjes van de vloer. In de pauze was er een verloting. Uiteindelijk moet de penningmeester ook uitkomen op het einde van het jaar. Toen de muziek het nummer inzette "Het is de hoogste tijd" begaf iedereen zich naar de eetzaal om daar de traditionele rijsttafel te gebruiken. Vervolgens ging ieder voldaan naar huis. Herhaling medio april 1995. Nog enkele mededelingen van het bestuur:

1. De contributie voor het jaar 1995 hebben we helaas moeten verhogen naar f 30,-. Door de prijsstijging van o.a. Sobot was dit onvermijdelijk.
2. Alle Sobats met hun dames zijn van harte welkom op de Nieuwjaarsreceptie op 6 januari 1995, 's middags in het Markus Centrum.

Wijnensteinlaan 2 te Utrecht.
Veteranenpas niet nodig!
Rest mij nog u allen namens het bestuur sfeervolle en prettige feestdagen toe te wensen en een gezond 1995.

Vice-voorzitter
J. Braakman

De Veluwe

Secr. J.J.C. Stramrood, Binnenhof 36,
6715 DP Ede.
Tel. 08380-38180.

Het bestuur van de VOMI "De Veluwe" wijst alle leden van de vereniging er nogmaals op dat de sociale commissie in de gemeente Ede en omgeving is vertegenwoordigd door: H.W. van de Bospoort, van de Hagenstraat 513, 6717 DJ, Ede.
Tel. 08380-31936.

In Apeldoorn en omliggende plaatsen door: J.L.M. Sessink, Kalmoesstraat 54,
7322 NV Apeldoorn.
Tel. 055-661817.

En in de omgeving Epe, Heerde, Hattem, Nunspeet en de regio Midden-Nederland door: H.J. Riemsdijk, Vuurdoornstraat 268,
8171 XB Vaassen.
Tel. 05788-73182.

Zeeland

Secr. J. Kloet, Veldzichtweg 4,
4456 RN te Lewedorp.
Tel. 01196-12381.

Bevrijdings herdenkingen zijn verleden tijd, nu u deze Sobat leest. Maar toch kan ik u mededelen, dat onze vereniging de laatste tijd meer medewerking van enkele gemeentebesturen ondervindt bij herdenkingen en ons een officiële uitnodiging toesturen.

Recentelijk is als eerste in de gemeente Axel een oorkonde aangebracht in de hal van het gemeentehuis, waarop de namen staan aangegeven van de 7 militairen uit de gemeente, welke in de periode '45-'50/62 in het v.m. Ned.-Indië en Nieuw-Guinea zijn gesneuveld. Momenteel onderzoekt men daar de mogelijkheid tot het aanbrengen van een gedenkteken met deze namen op een voor le-

deren zichtbare centrale plaats. De oorkonde is onthuld door twee VOMI-leden, woonachtig in de gemeente Axel. Aanwezig waren voorts een delegatie van VOMI-Zeeland. Ook in de gemeenten Sluis en Terneuzen heeft men toezeggingen gedaan iets dergelijks te willen realiseren of een straat naar een gesneuvelde te vernoemen. Op zaterdag 29 okt. zijn oud-Verzetstrijders en oud-Indiëgangers uitgenodigd voor een feestelijk bevrijdingsconcert in de Grote Kerk te Goes. Dit ter gelegenheid van de viering van 50 jaar bevrijding Goes. Het spreekt vanzelf dat aan deze uitnodiging gehoor gegeven werd en VOMI-Zeeland met een delegatie acte de presence gegeven heeft.

De reünie Marine-kazerne Vlissingen is daar ongeveer 240 leden bezocht en is hierdoor een groot succes geworden. Het keukenpersoneel heeft een voortreffelijke rijstmaaltijd aan ons geserveerd, die alle aanwezigen goed lieten smaken.

Van de Normandië-reis is een video gemaakt door dhr. Lensink. Deze is en dat mag gerust gezegd worden, een vakman op dit gebied. Hij zal deze in de komende maanden tonen.

De bijeenkomsten voor de wintermaanden zijn:

20 januari Oostburg "De Vier Emmers".

31 januari Axel "De Molenhof",
7 februari Bruinisse "Dorpshuis",
Molenstr. 52

14 februari Goes "De Spinna".
Alle bijeenkomsten beginnen om 13.30 uur.

J. Kloet

Zuid-Holland-Noord

Secretariaat:
Liszstraat 117, 2551 TC Den Haag.
Tel. 070 3976413.

EVEN STILSTAAN.....

Als deze laatste "Sobat" in 1994 bij ons bezorgd wordt, is dit jaar bijna historie. We hebben als vereniging een goed jaar gehad. Wij mochten elkaar op verschillende bijeenkomsten in vrijheid ontmoeten en het ledental is boven de 800 gekomen. Dit alles stemt tot grote dankbaarheid. Maar dit betekent niet dat we

nu op onze lauweren kunnen gaan rusten, want er is nog steeds veel te doen. De erkenning waarop we recht hebben, is nog maar ten dele bereikt. Zo moet de inhoud van de veteranenpas sterk verbeterd worden. In verschillende gemeenten moeten nog zichtbare gedenktekens komen voor onze gevallen sobats. En zo zijn er nog meer zaken, die geregeld moeten worden. We zullen met z'n allen ons daarvoor moeten inzetten. Vele sobats hebben zich nog niet aangesloten bij ons en die moeten we zien te bereiken. Want met velen staan we sterk tegenover de overheden, waarmee we moeten onderhandelen. Daarom laten we ons sterk maken om in 1995 de 1000 leden voor onze vereniging te bereiken en met z'n allen moet dat gelukken.

Wij staan aan de vooravond van het Kerstfeest. In Eilat's velden klonk toen het "U is heden de Heiland geboren" en dat geldt ook nog voor ons in de volle betekenis. Groter en blijder nieuws is er nooit gehoord, want "Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem". En daarmee kunnen wij 1995 in vol vertrouwen binnengaan. Een gezond en gezegend 1995 toegewenst door uw voorzitter.

Activiteiten

De boottocht op 29 september over de Zuid-Hollandse plassen met als afsluiting een rijsttafel is geslaagd geweest. Een 130 deelnemers hebben genoten en gingen voldaan naar huis met de wens nog eens op herhaling te kunnen. Het bestuur zal zich beraden op welke wijze in 1995 weer een dagtocht georganiseerd kan worden. Alleen voor het bestuur viel het aantal deelnemers iets tegen. U weet toch, als er financiële belemeringen zijn om aan een activiteit deel te nemen, u contact kunt opnemen met onze sociale commissaris Bob Verhoef. Hij vindt dan zeker een goede oplossing.

De bijeenkomst in Zoetermeer op 18 oktober, waar prachtige dia's over Indonesië werden vertoond van ons lid G. Vuyk, was ook geslaagd. Het leverde ons 16 nieuwe leden op waaronder ook het 800e lid. Door loting tussen de nieuwe aanmeldingen werd als 800e lid getrokken de heer P.C. de Dreu uit Bleiswijk. Hem werd

door de penningmeester de (vomi)das om gedaan.

Nu op naar het 900e lid en dan met z'n allen trachten in 1995 het 1000e lid te kunnen inschrijven.

In de regio 4 (Den Haag, Voorburg, Rijswijk, Leidschendam en omliggende plaatsen) is op 11 januari 1995 een bijeenkomst in de Koningskerk aan de Brulijninge Ingenhoeslaan.

In de regio's 1 en 3 (Wassenaar, Voorschoten, Zoeterwoude,

Koudekerk a/d Rijn, Leiden, Warmond, Katwijk, Noordwijk, Sassenheim, Lisse, Hillegom en omstreken van genoemde plaatsen) is op 8 februari 1995 een bijeenkomst in het gebouw "De Schelft" aan de Maandagse Wetering te Naarwijkerhout.

In de regio 8 Bodegraven (Alphen a/d Rijn, Woerden, Boskoop, Gouda, Zevenhuizen en omliggende plaatsen) is op 8 maart 1995 een bijeenkomst in het Evertshuis, Spoorstraat 15 te Bodegraven.

In regio 6 Delft en omstreken is op 28 maart 1995 een bijeenkomst. Lokatie wordt nog nader bekend gemaakt, let op de perspublicaties.

In de regio 5 (Maassluis, Vlaardingen, Hoek van Holland, 's Gravenzande en omgeving) is op 11 april 1995 een bijeenkomst in het complex Koningshof, aan de Uiverlaan te Maassluis.

In regio 2 De Veenen (Roelofarendsveen, Ter Aar, Woubrugge en omgeving) is op 27 april 1995 een bijeenkomst in Het Dorpshuis in Ter Aar. Voor gemeende bijeenkomsten is de opening van de zaal om 13.30 uur en aanvang 14.00 uur. Het programma zal bestaan uit film- of videovoorstellingen over Indonesië en/of een spreker over een onderwerp wat ons als oud-Indiëgangers zal interesseren. Natuurlijk is er ruimte om met elkaar lekker te kunnen kletsen.

Om de kosten te drukken wordt er een loterij gehouden en de inbreng van prijsjes wordt hopelijk op prijs gesteld.

OPROEP

Onder onze leden is een aantal die een meerdaagse busreis willen maken naar de stranden van Normandië. Alvorens het bestuur van één en ander gaat organiseren wil zij eerst weten of daar belangstelling voor is. Een ieder die interesse heeft voor zo'n reis wordt verzocht zich bij onze secretaris te melden; deze aanmelding is geheel vrijblijvend. Indien er vol-

doende belangstelling is zal het bestuur met nadere voorstellen komen.

DRAAGINSIGNE GEWONDEN

Op 2 november 1994 werd door de burgemeester Havermans van Den Haag aan ons lid W.C. Groeneveld het Gewonden Draaginsigne uitgereikt. In zijn toespraak memoreerde de burgemeester dat tot de samenleving te laat begrip, dank en erkenning waren doorgedrongen voor wat velen, uit plicht, aan oorlogsleed hadden doorgemaakt in het voormalig Nederlands-Indië. Het bestuur kan zich volledig vinden in deze woorden, alleen jammer dat het toch nog niet tot iedereen is doorgedrongen. Wij wensen ons lid Groeneveld dat hij nog vele jaren met trots het teken mag dragen.

PENNINGMEESTER

In de maand december worden de acceptgiro's voor de contributie 1995 verzonden, deze bedraagt minimaal f 30,-.

Wij hopen dat velen een extra bijdrage geven.

De penningmeester verzoekt u zo spoedig mogelijk de acceptgiro in te vullen en te verzenden, dat bespaart ons veel portokosten voor het versturen van rappelbrieven. Bij voorbaat onze dank.

BESTUUR

Het bestuur wenst u en de uwen prettige kerstdagen en een voorspoedig, maar bovenal, een gezond 1995. En dat we elkaar gezond en wel weer mogen begroeten op onze bijeenkomsten in 1995.

W.G.L. Topée

Zuid-Holland Zuid

Secr. A.G. Geurink, Oranjelaan 35,
3311 DH Dordrecht.
Tel. 078-130160.

UITREIKING DRAAGINSIGNE GEWONDEN

Op dinsdag 1 november j.l. werd aan ons lid L. Prince uit Papendrecht het Draaginsigne Gewonden uitgereikt door burgemeester de heer R.J.G. Bandell. Hij deed dit met een voortreffelijke toespraak, waaruit bleek, dat hij de veteranen een warm hart toe-

draagt. Na de uitreiking richtte onze voorzitter nog enige dankwoorden in de richting van de burgemeester en wenste de "gedecoreerde" nog vele gezonde jaren toe. Aanwezig waren tijdens deze uitreiking ook Mevr. Kruik van de Stichting Dienstverlening Veteranen en onze vice-voorzitter Harry Kuijpers.

CONTACTBIJENKOMST SPIJKENISSE

Op 19 november j.l. bleek deze eerste bijeenkomst meteen een voltreffer. Ruim honderd deelnemers(sters) genoten die middag van een afwisselend programma, bestaande uit Indonesische dansen, een optreden van een imitator als DORUS, de onvergeterlijke Tom Manders die de aanwezigen op meeslepende wijze vermaakte. Er ontstond een sfeer zoals in de zestiger jaren en samen met een collega, die het muzikale gedeelte verzorgde, was het vooral tijdens de imitatie van DORUS lachen geblazen. Onze sobat Gerrit en zijn vriendin zorgden voor de organisatie, de invulling van het programma en uit het daverend applaus tijdens een dankbetuiging door onze voorzitter bleek de grote waardering vanuit de zaal. Het werd een middag waarbij de lachspieren het zwaar te verduren kregen. Heerlijk ontspannend en met een publiek dat bij voorbaat garant stond voor een welslagen van een gezellige bijeenkomst.

Tussen de diverse programmadelen werden ook nog een bingo en een verloting gehouden om de gemaakte kosten enigszins te dekken. Omstreeks 17.00 uur was het afgelopen en zo te horen ging iedereen tevreden naar huis.

ACTIVITEITEN 1994/1995

Zoals aangekondigd in Sobat Nr. 37 van oktober j.l. volgt onderstaand de agenda voor de nog komende bijeenkomsten in de regio Zuid-Holland Zuid in de periode januari tot en met maart 1995:

Contactbijeenkomsten:
Dinsdag 24 januari '95 te
Giessenburg, Gemeenschapshuis
"De Til", Breestr. 1.

Woensdag 8 februari '95 te
Ridderkerk, Dansschool v.d. Graaf,
Kievietsweg 107.

Dinsdag 28 februari '95 te
Vlaardingen, Wijkcentrum Holy,
Aristide Briandring 90.

1e helft maart '95, Gouda en omge-

ving, definitieve datum in volgende Sobat.

Dinsdag 21 maart '95, Oud-Beijerland, gebouw "Maranatha", Kerkstraat 57. Voor alle bijeenkomsten geldt: zaal open 13.00 uur, aanvang 14.00 uur. Verspreid over de postcodes ontvangen Vomi-leden in Zuid-Holland Zuid een schriftelijke uitnodiging met opgave van plaats en datum waar nabij zijn woonplaats een bijeenkomst wordt gehouden. Dit in verband met een verdeling gerekend over de meer dan 1100 leden die de afd. Zuid-Holland Zuid telt.

Nieuwjaarsreceptie:

Dinsdag 10 januari 1995,

Partycentrum "Rustburcht",

Strevelseweg 760 te Rotterdam.

Zaal open: 13.30 uur, aanvang: 14.00 uur.

H.C. Clasquin

Canada

Secr. Kwacreststreet, Branakex,
Ontario. L5S 3K6 Canada.
Tel. (905)504 8782.

Ons ledental nu in november 1994 is gestegen tot 180.

Helaas hebben we echter onze eerste drie Sobats door overlijden verloren, nl. Len Guit, Brantfort, Ontario, Bernie de Vogtel, Hornby, Ontario en Frank

Smits, North York, Ontario.

Op woensdag 9 november hielden we onze eerste zgn. "Split"-ledenvergadering voor het gedeelte West van Toronto, in het Howard Johnson Hotel in Kitchener Ontario. Er waren in totaal 136 mensen aanwezig.

Verschillende voorstellen van het Bestuur (Board of Directors), zoals verhoging van de contributie van \$ 30,00 naar \$ 35,00 voor de Ontario-leden en het gelijkblijvend contributiebedrag van \$ 30,00 voor alle leden buiten Ontario, werden met algemene stemmen aangenomen. In plaats van \$ 10,00, zal dan nu ook \$ 20,00 aan Vomi Nederland worden overgemaakt.

Door de hoge kosten verbonden aan "INCORPORATION" van "VOMI" (Ontario) CANADA, is dit opnieuw voor een jaar uitgesteld. De "Statement of Income & Expenses" en het "Budget" voor 1995 werden met algemene stemmen aangenomen.

Voor het eerst heeft bij ons in Canada een van onze Sobats, Tony Windmoller uit Milton Ontario, het "Draaginsigne voor Gewonden" ontvangen via de Nederlandse Ambassade in Ottawa. Tijdens onze vergadering in Kitchener is dit uitgereikt door de Nederlandse Consul-Generaal in Toronto, Mr. Paul W.A. Schellekens, die met zijn vrouw was uitgenodigd om dit uit te reiken. De "Nederlandse Courant" in Canada was eveneens aanwezig om dit met "foto's" vast te leggen.

Op diezelfde vergadering vond een van onze "nieuwe" leden, Mr. J. Schippers een Sobat, Mr. J. van Tol, die met hem had gediend in het 3e bataljon van het Regiment Grenadiers en die elkaar dus nu weer voor het eerst na 45 jaren ontmoetten. Op woensdag 16 november 1994 werd het "tweede" gedeelte van onze ledenvergadering gehouden in "THE FLYING DUTCHMAN HOTEL" in Bowmanville Ontario, waar nog eens 34 Sobats en hun dames aanwezig waren; in totaal 67 personen. De voorstellen van het bestuur aangaande de verhoging van de contributie, de financiële zaken het "BUDGET" voor 1995 werden ook hier met algemene stemmen aangenomen.

Na het "All you can eat"-Buffet (lopend buffet) werd de Video "De Bezetting - Heel Nederland Bevrijd" vertoond. In totaal hebben zich weer zo'n 12 nieuwe Sobats aangemeld die door alle aanwezigen dan ook van harte welkom werden geheten. De komende winter zullen er geen vergaderingen plaats vinden vanwege de te verwachten weersomstandigheden en de grote afstanden die veel Sobats daarvoor moeten afleggen. Wel zijn er reeds plannen gemaakt om van 1995 een nog beter jaar dan 1994 te maken voor "VOMI" (Ontario) Canada.

Donald Walinga

Mr. P.W.A. Schellekens, Consul-Generaal in Toronto, Canada tijdens zijn toespraak gedurende de Ledenvergadering van "VOMI" (Ontario) Canada en de uitreiking van het "Gewonden-Insigne" aan Mr. A. (Tony) Windmoller, op 9 november 1994 in Kitchener, Ontario. (foto Wim van Duyn)

Nieuwe leden sinds Sobat 37

Het ledental blijft groeien maar er is nog plaats genoeg voor nieuwe leden.

Kaaij C. v.d.
Langeraad J. van
Stokman G.

Eleveld H.

Heesterbeek H.J.
Brunsese J.
Haan E. de
Huisman A.
Wismajer A.C.
Ysebaende L.M.
Boetema G.
Jong J. de
Junker R.
Deelagen H.
Grooters G.
Rees E.J.
Sallmaier J.B.
Vogelaar P.J.C.
Veenhuizen H.
Vogelvang J.
Kamphuis F.J.
Teunissen J.F.R.
Groot J. de
Ponse P.
Verstraeten A.L.A.
Steenmetz J.N.
Sligheers P.H.
Nefs P.A.
Willemsen J.
Lupker J.A.
Schagen J. van

Dreu P.C. de
Reitsma B.
Puts P.H.
Kamstra H.

Loon-Willink J. van

Bruckelaar J.

Baxel P.C. van
Koning H.
Steenbergen P. van
Falkens J.
Krazenburg P.D. van
Heitinga B.

Redeker H.

Dejman T.J.A.
Marum J. van

Heijnen H.W.
Venneulen-Hak A.M.
Postma H.
Droogandijk P.
Kroon W.S.
Lieshout J.H.J. van
Kok D.G.
Pattimukay J.
Spape W.J.C.
Zuithof T.
Borneveld H.
Dijk L. van
Ploeger J.
Weststrate J.
Broers N.
Muskee E.T.
Peeters J.H.
Wagner G.W.K.
Boer J.A. de
Dekker L.
Goesdaert C.
Sandera W.A.M.
Vermaat A.H.H.
Berendse J.G.
Fonse P. de
Hottinga J.
Witjes E.W.
Heendriksen A.T.
Wanda J.
Lietelle W.
Wessama L.

Panneman-
Boontjes M.A.
Buis C. de
Aarts Th.C.M.

's-Gravenzande
Aalsmeer
Ajax Ontario
Canada
Ajijic Jalisco (c)
Mexico
Alkmaar
Almere
Almere
Almere
Almere
Almere
Alphen a/d Rijn
Amersfoort
Amersfoort
Amsterdam
Amsterdam
Amsterdam
Amsterdam
Amsterdam
Arnhem
Arnhem
Assen
Axel
Axel
Barnesveld
Beek
Bergen op Zoom
Bergen op Zoom
Berkel-Enschot
Blackrock Ontario
Canada
Bliswijk
Blissa
Bora
Bowmanville Ontario
Canada
Bradford Ontario
Canada
Brampton Ontario
Canada
Breda
Breda
Brecht
Buitenpost
Buren
Calgary Alberta
Canada
Calgary Alberta
Canada
Casticum
Chatham Ontario
Canada
Culsenborg
Culsenborg
Danzwoude
De Meern
Delft
Den Bosch
Deventer
Deventer
Deventer
Deventer
Didem
Dodewaard
Doetlichem
Dordrecht
Drunen
Duiven
Echt
Echt
Ede
Eelde
Eindhoven
Eindhoven
Eindhoven
Emmeloord
Emmeloord
Emmeloord
Emmeloord
Enschede
Enschede
Emselo
Fenwick Ontario
Canada
Gasseltmijveen
Geldermolen
Geldrop

Martens N.M.
Slieden W.L.A.G.
Daifan H. van
Trens L.
Overmars R.F.H.
Jong H. de

Oosterhuis I.
Jonge I. de

Bloemaard G.
Luyken J.H.
Steenma S.
Orie G.
Dijkstra P.
Postma M.
Vegie O. v.d.
Baaman J.A.
Goossens A.C.C.
Lindelauf M.G.P.
Engelkes A.J.
Meijer G.H.J.
Linssen P.M.
Koeven A. van
Blankensteijn P.J.
Reijnders J.G.
Fredriksz H.J.
Westerbeek W.
Mulder F.W.
Wernse E.
Veldhuizen S. van
Kerkstra A.
Blek M.H.
Ganssenom J.D.
Vieland P.
Voors D.
Baeer J.A.
Haverothoek W.

Bouwens H.

Schipper J.

Scheepel P.M. van
Kamminga P.
Kee W.
Hove M.W. ten
Beumer G.
Rietveld J.P.
Alma B.
Beekma S.
Houten F. van
Elijnsma K.
Negenman A.S.
Voederson J.M. van
Hendriks B.
Theunissen L.W.
Steenblik D.
Gils J.W.E. van
Tosbak P.C.
Wauthie F.H.M.
Geerds J.
Driest J.H. van
Windmoller A.

Verbeekman B.
Walenbosch L.A.
Wubben P.A.
Vogel-van Broeke G.J.M.
Boeshuisen J.W.
Kerkdijk H.
Korewijk-Avoling H.
Hulst P.J. v.d.
Daarn J.G. van
Lee C.D. van de
Bois I. de
Hoekster O.
Schat R.
Dollekens K.H.M.
Govers J.R.M.
Nitzrik M.A.
Luijckx A.P.
Vanderploeg G.

Visser W.J.
Wuis C.

Voortelen Th.A.W.
Shijffer J.
Koopman A.B.
Tibben H.J.
Dorst J.M. van
Leijtenhart F.A. van
Roeken J.P.
Vermaat J.C.J.
Anema W.
Babst P.H.
Drecher J.L.C.
Rijmans L.J.
Toerlings H.J.J.
Vlog T.J. van der

Geleen
Geleen
Genemuiden
Goos
Goosda
Grimsby Ontario
Canada
Groeningen
Guelpb Ontario
Canada
Haarlem
Haarlem
Haarlem
Haarlem
Hardenberg
Hardenwijk
Hartwerd
Heelsum
Heerlen
Heerlen
Heerlen
Heerlen
Heldrand
Hengelo
Heythuysen
Hilvarenbeek
Hilversum
Hilversum
Hoensbroek
Hoensbroek
Hoogeveen
Hoogland
Ilmuiden
Joaze
Kamperveld
Kerpelle
Kerwijk
Korwijk aan Zee
Kerkrade
Kirkfeld Ontario
Canada
Kitchener Ontario
Canada
Kitchener Ontario
Canada
Klundert
Kollum
Koog a/d Zoom
Krabbedijke
Kutjne
Landgraaf
Leeuwarden
Leeuwarden
Leeuwarden
Leeuwarden
Leeuwarden
Leiden
Lelystad
Lins
Lochem
Mada
Mada
Machelen
Mianssen
Meteven
Milton Ontario
Canada
Moergestel
Monier
Nardwijk
Nijmegen
Nijverdal
Nistelrode
Noordwijkerhout
Ochten
Orschot
Oost-Kapelle
Oosternijck
Oosterwolda
Oss
Oss
Oud Gestel
Owen Sound Ontario
Canada
Pernis
Peterborough Ontario
Canada
Pay-Echt
Purmerend
Raalte
Raalte
Roosendaal
Roosendaal
Roosendaal
Roosendaal
Rotterdam
Rotterdam
Rotterdam
Rotterdam
Rotterdam

Vries J. de
Gaarenstroom A.J.C.
Nijboer E.J.
Elander B.

Koekkoek H.J.
Buis C.G. de
Posthumus J.J.
Soepboer A.
Boutema P.
Dijk B. van
Teerstra U.
Hamers G.W.F.
Mulders
Admiraal A.A.
Bij H.I.
Dijke C.
Doore A.
Goppel I.
Jager H.
Ostinga P.
Schulte C.M.
Egmond Wm van

Olt H. van
Spoolstra J.
Egberts J.C.G.
Kroon J.C.M. v.d.
Groot J. de
Bakker J.
Bruns M.G.
Eynden C.A. van den
Janzen N.H.
Mals F.W.A.
Vel G.A.J. de
Verrips D.
Elzen J.A.M.
Daurma H.
Schiffart W. de
Acker J. v.d.
Beandt A. v.d.
Duijvenvoorden C.
Holland J.
Tammer Th.
Tillart Th. v.d.
Eck E.A.
Walla M. de
Broeckhuysen
C.J.M. van
Lent G.A.J. van
Wolven H.J.
Dijkstra T.
Ajarde G.P.
Dijk P. van
Schoolmeesters J.G.E.
Marel J. v.d.
Roos W.A.J.K.
Dalsen J.C. van
Kooger A.
Parent J.
Kempen H. van
Yarnge B.
Kuiper D.
Wennekers M.H.
Veen G.G. van der
Oe T.G. van
Visscher K.
Wissen C.A.E. van
Andree B.

Wijnands C.
Bouwels H.
Oover G.H.I. ten
Swijens J.

Ploeg G. van der

Wesselius I.

Mangt M.J. de
Broeke D.A. ten
Schellevis F.A.J.
Vries F. de

Koning R.G.
Swennenbeeg-van
Hintam A.G.J.
Vancaert F.C.
Broeders J.
Dorst J.J.
Gareman F.A.M.
Koo W.Ch. v.d.
Lievevre A.Th.
Rulof J.F.
Schamp G.J.
Velden H. v.d.
Van L.J.G. v.d.
Meyers J.
Hengel L. van
Steffens B.G.
Vlisters G.J. van

Rotterdam
Rucphen
Ruffen
Scarborough Ontario
Canada
Schagen
Schiedam
Schiedam
Schiermonnikoog
Sexbierum
Sexbierum
Sexbierum
Sittard
Soest
Spijkenisse
Spijkenisse
Spijkenisse
Spijkenisse
Spijkenisse
Spijkenisse
Spijkenisse
St. Catharines Ontario
Canada
Steenwijk
Susbalsterveen
Ter Aar
Ter Aar
Ternouzen
Tienhoven
Tilburg
Tilburg
Tilburg
Tilburg
Tilburg
Tricht
Twello
Tweelothalde
Trum
Uden
Uden
Uden
Uden
Uden
Uith
Ureterp
Utrecht
Utrecht
Utrecht
Veldheven
Venlo
Venlo
Venlo
Vlaardingen
Vlaardingen
Vlissingen
Vlissingen
Vlissingen
Vlissingen
Volkel
Volkel
Vries
Waalwijk
Waddinxveen
Wamel
Wapenveld
Warmond
Waterdown Ontario
Canada
Wateringen
Weert
Wahl
West-Mantrose Ontario
Canada
Whitby Ontario
Canada
Whitby Ontario
Canada
Wieringerwerf
Wijhe
Wijk aan Zee
Winnipeg Man.
Canada
Wolvaga
Wouwe Plantage
Wouwe Plantage
Zevenbergen
Zierikzee
Zoetermeer
Zoetermeer
Zoetermeer
Zoetermeer
Zoetermeer
Zoetermeer
Zutphen
Zwolle
Zwolle

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

Fonds Sociale Zorg

Met herkenning begint erkenning!
Met meer leden meer kracht!

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!
Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterraut van Uw auto!
U kunt ze bestellen bij de penningmeester van Uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50
V.O.M.I. stickers	f 1,00
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten, 25 stuks	f 10,00
V.O.M.I. luxe aanstekers	f 9,00
V.O.M.I. sleutelhangers	f 6,00
V.O.M.I. rollerpennen	f 1,50
V.O.M.I. ballpoints	f 1,00

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt minimaal f 2,50 extra berekend voor verzending en porto.

U kunt de artikelen ook bestellen bij de **Beheerders** van het **Fonds Sociale Zorg:**

- a. L. van Eljk, Oost Kanaalweg 12, 2461 EP Ter Aar
Tel. 01722 - 2705, Postgiro 6131844
- b. Tj. Gaastra, Van Heusdenstr. 15a, 2461 VJ Ter Aar
Tel. 01722 - 2452

Ook hier wordt minimaal f 2,50 extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

POSTZEGELS

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, bewaar ze en stuur ze naar **Mevrouw Jac. Holewijn, De Goede Hoop 13, 2021 AP Haarlem, Tel. 023 - 253058.**

De opbrengst komt volledig ten goede van het **Fonds Sociale Zorg VOMI - Nederland.**

Alle aangesloten Verenigingen worden verzocht ook aan de inzameling mee te werken.

V.B.

Geef u ons uw wensen door en wij maken vrijblijvend voor u een reisvoorstel met de daarbij behorende reissom.

BASE TOURS komen tot stand na bestudering van de ervaringen van bepaalde groepen mensen die vroeger voor kortere of langere tijd in Indonesië verbleven.

Bij het bepalen van de reissom gaat men uit van een zo voordelig mogelijk bedrag, gerelateerd aan een verantwoorde uitvoering.

Het programma kan echter, naar wens, worden uitgebreid met vele opties.

Het minimum aantal deelnemers is 6-8 personen of een veelvoud daarvan.

Bent u geïnteresseerd in deze groepsreizen, belt u ons dan even.

PRIVACY TOURS en BASE TOURS van AURORA

PRIVACY TOURS zijn individuele doch verzorgde reizen, opgesteld aan de hand van persoonlijke wensen. In het bijzonder geschikt voor hen die iets terug proberen te vinden van hun vroeger verblijf in Indonesië, hun werk aldaar of hun verblijfplaatsen.

U kunt dus zelf bepalen wanneer u wilt vertrekken, met welke luchtvaartmaatschappij u wilt vliegen enz.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V. (ANVR/SGR nr. 1502/IATA)

Clauskindereweg 28-29, 1069 HN Amsterdam. Tel. 0206199377/6199396 (zaterdag telefonisch niet bereikbaar).

Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, afvaarta data, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, echter onder alle voorbehoud. Registratie K.v.K. Amsterdam 147458